

Rakkestad kommune

Budsjett 2021

Økonomiplan 2021 -2024

Saksnr. 20/2320

Journalnr. 28082/20

Arkiv 151

Dato: 09.11.2020

Rådmannens forslag

Innhold

Samfunn og statistikk	5
Kommunal statistikk	18
Kommunal økonomi.....	22
Det økonomiske opplegget for kommunene	35
Eiendomsskatt.....	38
Covid 19 pandemien.....	39
Lønns- og prisstigning	40
Egeninntekter	41
Nøkkeltall.....	43
Økonomisk stilling ved inngangen til 2021 – 2024 – Strategi og tiltak for å reetablere økonomisk balanse.....	46
Rådmann og staber	52
Oppvekst	55
Helse og omsorg	61
Teknikk, miljø og landbruk	67
Fellesutgifter og fellesinntekter.....	70
Næringstiltak	71
Kirker og ulike trossamfunn	72
Investeringer og finansiering – Økonomiske og finansielle effekter av investeringene	73
Oversikter, obligatoriske skjemaer og selvkostberegninger	79
Vedlegg 1 - Priser for kommunale varer og tjenester	91
Vedlegg 1a - Betalingsregulativ for plansaker, utslippssaker og byggesaker	101
Vedlegg 1b - Betalingsregulativ etter Matrikkelloven	107
Vedlegg 1c - Betalingsregulativ etter Eierseksjonsloven	112
Vedlegg 2 - Satser for godtgjøring til oppdragstakere	113

Samfunn og statistikk

Befolkningsutvikling

Rakkestad kommune hadde denne befolkningsutviklingen i 2000 – 2020:

År	Fødselsoverskudd	Netto innflytting	Befolkningsvekst	Prosentvis vekst	Folketall
2020	-14	-11	-25	-0,30	8 230
2019	-1	26	25	0,30	8 255
2018	-20	48	28	0,34	8 230
2017	3	27	30	0,37	8 202
2016	8	81	89	1,10	8 173
2015	-3	67	64	0,80	8 084
2014	15	31	46	0,58	8 020
2013	14	100	114	1,45	7 974
2012	11	151	162	2,10	7 860
2011	9	88	97	1,28	7 698
2010	23	61	84	1,12	7 601
2009	-9	30	21	0,28	7 517
2008	-8	-11	-19	-0,25	7 496
2007	-32	119	87	1,17	7 515
2006	4	58	62	0,84	7 428
2005	4	78	82	1,13	7 366
2004	8	41	49	0,68	7 284
2003	-5	20	15	0,21	7 235
2002	-24	83	59	0,82	7 220
2001	-20	15	-5	-0,07	7 161
2000	-5	90	85	1,20	7 166

Sum,	-42	1 192	1 150		
------	-----	-------	-------	--	--

Faktiske tall.

Folketallet er i dag 1 064 personer – 14,85 prosent – høyere enn for 20 år siden.

Veksten varierer ganske mye fra år til år – fra -0,25 prosent i 2008 og til 2,10 prosent i 2010.

I perioden 2000 – 2010 var den gjennomsnittlige, årlige befolkningsstigning i Norge på 0,80 prosent. Den varierte fra 0,50 prosent i 2002 til 1,3 prosent i 2009.

Siden 1900 har den relative veksten i landets folketall bare en gang vært høyere. Det var i 1921. Da ble den målt til 1,40 prosent.

I tidsrommet 2010 – 2020 var den gjennomsnittlige, årlige befolkningsøkningen på 1,00 prosent. Den svingte fra 1,3 prosent p.a. i 2011, 2012 og 2013 til 0,6 prosent i 2019.

Fra 2016 har den nasjonale folketallsveksten hele tiden ligget godt under 1,00 prosent.

Årsaken til den utviklingen som vist, er i all hovedsak variasjoner i tallet på innvandrere.

For Rakkestad kommune er befolkningsveksten gjennomgående lavere enn for landet som en helhet.

Det er et sett av konsekvenser av dette trekket.

Viktigst er at kommunen ikke har den folketallsutvikling den burde hatt, at befolkningssammensetning svekkes og at kommunens inntektsutvikling i det lange løp ligger under gjennomsnittet for kommuner.

Ressursene til aktivitet, drift og utvikling av lokalsamfunnet blir på denne måten over tid svakere. Det forsterker de påpekte tendenser som sådanne.

Som situasjonen er i øyeblikket, er dette realitetene for en stor del av kommunene.

Tabellen illustrerer folketallsveksten brutt ned på 5 årsperioder i 2000 – 2020:

År	Fødselsoverskudd	Netto innflytting	Befolkningsvekst	Prosentvis vekst	Folketall
2020 - 2024	-14	-11	-25	-0,30	8 230
2015 - 2019	-13	249	236	2,94	8 255
2010 - 2014	72	431	503	6,70	8 020
2005 - 2009	-41	274	233	3,20	7 517
2000 - 2004	-46	249	203	2,87	7 284
Sum, Faktiske tall.	-42	1 192	1 150		

Det bildet som er beskrevet ovenfor, bekreftes av utviklingen sett over 5 årsperioder.

Rakkestad kommune økte innbyggertallet forholdsvis bra i 2000 – 2015. Etter det har veksten avtatt. For det inneværende år (2020) ligger det (medio 2020) an til nullvekst eller endog tilbakegang.

Det er en annen situasjon enn det som har vært den gjeldende i de siste tjue årene. Den omfatter de fleste kommuner bortsett fra de større byområdene og deres nærområder.

Årsaken er fødselsunderskudd, avtakende innvandring og tilflytting og at urbaniseringen av samfunnet styrker seg.

Befolkningsvekst

Hele befolkningsøkningen skyldes netto innflytting (innenlands flytting og innvandring fra andre land).

Rakkestad kommune hadde et fødselsunderskudd – 42 personer – totalt fra 2000 – 2020. I periodene 2004 – 2006, 2010 – 2014 og 2016 – 2017 ble det registrert fødselsoverskudd. På den måte er det et relativt variabelt element i befolkningsutviklingen. Det gjør folketallsveksten i en tid med lite tilflytting og innvandring svak og ustabil.

Omkring halvparten av folketallsstigningen (2000 – 2020) refererer seg til innvandring. Det omfatter først og fremst arbeidsinnvandring fra EØS – området og bosetting av flyktninger. Asyltilstrømmingen til landet er for øyeblikket lav, færre flyktninger bosettes og netto arbeidsinnvandring har lagt seg på et annet nivå enn for få år tilbake. For Rakkestad kommune er en følge at befolkningsutviklingen har stagnert.

Folketallet i 2020 – 2040 (se nedenfor) vil vokse, men kan i enkelte år temmelig sikkert også bevege seg nedover.

Befolkningssammensetningen

Tabellen viser denne befolkningssammensetningen i Rakkestad kommune og Norge i 2020, 2010 og 2000:

Alder	Rakkestad			Norge		
År	2020	2010	2000	2020	2010	2000
0 - 9 år,	10,76	11,95	11,98	11,28	12,40	13,65
10 - 19 år,	12,39	12,93	13,19	11,99	13,12	12,26
20 - 29 år,	10,99	11,11	12,34	13,26	12,61	13,66
30 - 39 år,	11,62	12,35	13,12	13,61	13,95	15,16
40 - 49 år,	13,51	14,14	15,12	13,48	14,42	13,89
50 - 59 år,	13,66	14,53	12,35	13,11	12,64	12,07
60 - 69 år,	13,01	10,90	8,32	10,85	10,36	7,84
70 - 79 år,	9,17	6,96	8,76	8,12	5,98	7,24
80 - 89 år,	3,91	4,38	4,23	3,46	3,80	3,68
90 - 99 år,	0,97	0,76	0,57	0,82	0,72	0,55
100 år og mer,	0,01	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00
Sum,	100,00	100,01	100,01	99,98	100,00	100,00

Prosent.

I forhold til gjennomsnittet av kommuner, er en relativt høy andel av innbyggerne i aldersgrupper 60 – 69 år, 70 – 79 år og 80 – 89 år, og en mindre andel i yrkesaktive aldersgrupper (20 til vel 60 år) og yngre aldersklasser (0 – 19 år).

De tendenser som beskrevet, forsterker seg i perioden. Det forteller om hvilke problemstillinger som kommunen stilles overfor og hvilke prioriteringer den bør gjøre.

De største direkte kommunale utfordringer kommer innen helse og omsorg – samtidig som oppgaver innen barnehage, skole, kultur, NAV, barnevern og samfunn og infrastruktur skal løses forsvarlig.

Tabellen nedenfor er en prognose for befolkningsutviklingen i 2020 – 2040:

Alder	2040	2035	2030	2025	2020
0 - 9 år,	9,31	9,47	9,45	9,71	10,76
10 - 19 år,	9,92	10,08	11,10	11,68	12,39
20 - 29 år,	9,32	9,89	10,15	10,61	10,99
30 - 39 år,	10,67	10,99	11,43	11,62	11,62
40 - 49 år,	12,80	12,90	13,15	13,44	13,51
50 - 59 år,	13,41	13,49	13,65	13,83	13,66
60 - 69 år,	13,34	13,29	12,87	13,04	13,01
70 - 79 år,	11,48	11,39	11,20	10,71	9,17
80 - 89 år,	7,89	7,22	6,05	4,34	3,91
90 - 99 år,	1,84	1,26	0,93	1,01	0,97
100 år og mer,	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01
Sum,	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Populasjon,	8 789	8 724	8 593	8 443	8 230

Prosent.

Som for hele samfunnet, forverrer befolkningssammensetningen og befolkningsbalansen seg vesentlig fra 2020 – 2040.

Det går klart fram av tabellen nedenfor:

Aldersgrupper	2040	2030	2020
0 - 19 år,	19,23	20,55	23,15
20 - 59 år,	46,20	48,38	49,78
60 år og mer,	34,57	31,07	27,07
Sum,	100,00	100,00	100,00
Populasjon,	8 789	8 593	8 230

Prosent.

Folketallet vil vokse med 559 personer fra 2020 – 2040.

Befolkningssammensetningen forandrer seg i den samme perioden. Andelen barnehage- og skolebarn faller fra 23,15 prosent i 2020 til 19,23 prosent i 2040, mennesker i yrkesaktiv alder går ned fra 49,78 prosent til 46,20 prosent i samme tidsrom og andelen eldre (60 år og mer) går opp fra 27,07 prosent i 2020 til 34,57 prosent i 2040.

Hver tredje innbygger er om tjueto år 60 år eller eldre.

Dette er en del av samfunnsutviklingen i hele Norge fram mot 2040.

I likhet med det som gjelder for landet, må Rakkestad kommune planlegge og prioritere ressurser for å møte de utfordringer som ligger foran.

Helse- og omsorgsoppgaver kommer til å kreve sin plass.

Sivilstand

Rakkestad kommunes innbyggere fordeler seg på denne måte etter sivilstand 2015 – 2019:

År	Innbyggere	Ugift	Gift	Skilt	Separert	Enke/ enkemann	Annet
2005	7 284	44,7	40,0	6,6	1,4	7,3	0,1
2007	7 428	44,9	39,5	7,0	1,4	7,1	0,1
2009	7 496	45,7	38,6	7,0	1,4	7,1	0,1
2011	7 601	45,6	38,8	7,5	1,2	6,8	0,1
2013	7 860	46,4	38,2	7,5	1,2	6,7	0,1
2015	8 020	46,9	38,0	7,7	1,1	6,3	0,1
2017	8 173	47,4	37,6	7,8	1,3	5,8	0,1
2019	8 230	47,6	37,3	8,1	1,3	5,7	0,1

Prosent.

Kjente trekk ved samfunnsutviklingen kommer til uttrykk i oversikten.

Antallet ugifte og skilte i kommunen vokser. Færre er gift.

Det har konsekvenser for husholdningenes inntektsgrunnlag, kommunens tjenestespekter og hvilket boligtilbud som det bør planlegges for.

Husholdninger

Rakkestad kommunes husholdninger har utviklet seg som følger i 2005 – 2019:

År	Hus- holdninger	Alene Boende	Par u barn	Par m barn	Enslige m barn	Par/enslige m barn (v)	Annet
2005	3 122	34,4	24,5	22,8	5,0	9,8	3,5
2007	3 204	34,4	25,7	22,4	5,1	8,9	3,6
2009	3 299	36,2	24,9	21,3	5,2	8,7	3,7
2011	3 347	36,6	25,1	21,0	5,0	8,3	3,9
2013	3 443	36,0	26,7	20,6	4,5	8,0	4,3
2015	3 465	34,5	28,1	20,6	4,4	7,4	5,1
2017	3 556	34,8	28,2	20,6	4,5	6,8	4,9
2019	3 635	36,6	27,6	19,9	4,2	6,4	5,3

Prosent.

I dag er det ca. 3 635 husholdninger i kommunen mot 3 122 i 2005. Veksten er på 513 enheter eller 16,43 prosent. Det samsvarer godt med befolkningsutviklingen i perioden.

Andelene av aleneboende, par uten barn og flerfamiliehusholdninger (Annet) har vokst, mens det er relativt sett færre i kategoriene par med barn, enslige med barn og enslige og par med voksne barn.

Utviklingen er konsistent med endringene i sivilstand vist ovenfor.

I en lengere horisont påvirkes også typer av boliger som etableres av det bildet som tegnes i denne framstillingen.

Tabellen illustrerer eierform og bygningstype på eiendom:

Bolig	Rakkestad			Norge		
År	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Selveier	77,00	76,50	77,20	70,70	70,60	70,90
Aksje/andelseier	7,00	6,70	6,40	11,70	11,70	11,70
leietaker	16,00	16,90	16,40	17,60	17,70	17,40
Sum	100,00	100,10	100,00	100,00	100,00	100,00

Prosent.

Som en følge av bo- og næringsstruktur – landbrukssamfunn – er selveierandel høy og aksje (part) andel lav i kommunen.

Kategori leietaker ligger like under landsgjennomsnittet.

Etablering av nye boliger

Tabellen uttrykker lokaliseringen av nye boliger i kommunen i 2015 – 2019:

År	Boligbygg				
	Tettsted	Nært tettsted	1 km fra tettsted	3 km fra tettsted	Sum
2015	41,18	50,00	5,88	2,94	100,00
2016	75,00	0,00	5,56	19,44	100,00
2017	78,38	10,81	8,11	2,70	100,00
2018	57,14	26,98	7,94	7,94	100,00

Prosent.

I en overveiende utstrekning etableres nye boliger – i regulerte områder – i eller nært Rakkestad sentrum.

Omkring 60 prosent av innbyggerne – nærmere 5 000 personer – bor i sentrumsområdene. Dette er betydelige lavere enn det som gjelder for Østfold og Norge – hvor de tilsvarende tall er ca. 83 og 77 prosent.

Næringsstruktur – landbrukssamfunn – er en vesentlig årsak til dette bildet.

Antall nye boliger i Rakkestad kommune er i gjennomsnitt i en størrelsesorden på 35 – 40 pr. år. Det er forholdsvis høyt. Samtidig var befolkningsutviklingen i 2005 – 2017 langt bedre enn den er i dag og vil bli i 2020 – 2040.

Etablering av næringsbygg og offentlige bygg

Tabellen framstiller beliggenheten av nye næringsbygg og offentlige bygninger i kommunen i 2015 – 2019:

År	Næringsbygg og offentlige bygg			
	Tettsted	Nært tettsted	Lengre fra tettsted	Sum
2015	14,29	14,29	71,42	100,00
2016	42,86	42,86	14,28	100,00
2017	11,11	22,22	66,67	100,00
2018	33,34	33,33	33,33	100,00

Prosent.

At utbyggingen er så vidt sterk utenfor Rakkestad sentrum, henger sammen med utviklingen av Rudskogen Næringsområde og etableringen av ny barnehage og barneskole i Degernes sentrum.

Det er omfattende planer for ytterligere tiltak i Rudskogen Næringsområde i de nærmeste årene.

Investeringer i næringsbygg og – anlegg utenfor Rakkestad sentrum ligger på den måte an til å bli betydelige fra 2020 til i alle fall bortimot 2030.

Innvandrerbefolkningen

Rakkestad kommune har disse andeler innvandrere og etnisk norske i sin befolkning:

År	Rakkestad			Norge		
	Innbyggere	Innvandrere	Etnisk norske	Innbyggere	Innvandrere	Etnisk norske
2005	7 284	5,80	94,20	4 606 363	7,90	92,10
2007	7 428	6,50	93,50	4 681 134	8,90	91,10
2009	7 496	8,40	91,60	4 799 252	10,60	89,40
2011	7 601	10,00	90,00	4 920 305	12,20	87,80
2013	7 860	12,20	87,80	5 051 275	14,10	85,90
2015	8 020	13,20	86,80	5 165 802	15,60	84,40
2017	8 173	14,20	85,80	5 258 317	16,80	83,20
2019	8 230	15,00	85,00	5 328 212	17,70	82,30

Prosent.

Endringene på femten år er store.

I dag har ca. 15 prosent av befolkningen innvandrerbakgrunn – mot bare knappe 6 prosent i 2005.

Bildet på landsbasis er det samme.

Omkring hver sjettede innbygger har innvandrerbakgrunn.

For det kommunale tilbudet av tjenester og samfunnet som en helhet skaper denne utviklingen en rekke problemstillinger og muligheter.

Det må fanges opp av planlegging på overordnet og detaljert nivå og tiltak i alle deler av kommunal virksomhet.

Tabellen nedenfor bryter innvandringen ned på noen enkeltland:

Land	Personer
Sverige	51
Litauen	157
Polen	203
Tyskland	37
Eritrea	18
Somalia	48
Filippinene	36
Irak	95
Pakistan	5
Vietnam	4
Sum,	654

Faktiske tall.

Mer enn halvparten av innvandringen er fra de land som går fram av oversikten. Disse innbyggere vil ha en temmelig ulik kulturell og sosial bakgrunn. For integreringsapparatet reiser det flere komplekse spørsmålsstillinger. De møter kommunen nær sagt daglig på alle tjenesteområder.

Tabellen framstiller innvandringen etter hvilke kontinenter den stammer fra:

År	Innvandrere	Europa	Nord Amerika	Oseania	Asia	Afrika	Sør Amerika
2005	426	50,90	0,70	0,00	38,50	8,20	1,60
2007	486	56,20	0,80	0,00	30,00	10,10	2,90
2009	633	57,20	0,90	0,00	27,00	12,60	2,20
2011	757	54,60	1,80	0,00	27,60	14,80	1,20
2013	962	61,40	1,50	0,00	23,60	12,40	1,10
2015	1 060	68,20	1,30	0,00	19,20	10,10	1,10
2017	1 162	66,10	1,00	0,00	21,40	10,40	1,00
2019	1 231	64,90	1,50	0,00	22,00	10,20	1,30

Prosent.

Som en følge av stor arbeidsinnvandring fra EØS – området, har andelen innvandrere med europeisk bakgrunn vokst fra 50,9 prosent til 64,9 prosent på ca. femten år.

I det samme tidsrommet falt det relative antall asiater fra 38,5 prosent til 22,0 prosent.

Endringene for de øvrige grupper – Nord-Amerika, Afrika og Sør-Amerika – er mindre. Andelen av afrikanere økte dog fra 8,2 prosent i 2005 til 10,2 prosent i 2019.

Utdanningsnivå

Rakkestad kommune har sammenlignet med Norge et forholdsvis lavt utdanningsnivå i befolkningen:

Utdanning	Rakkestad			Norge	
År	Antall	2018	2017	2018	2017
Grunnskole	2 298	36,39	36,90	26,20	26,50
Videregående skole	3 001	45,03	44,80	40,30	40,60
Universitet/Høgskole	1 290	18,58	18,30	33,40	32,90
Uoppgitt - Ikke fullført utdanning	59				
Sum	6 648	100,00	100,00	99,90	100,00

Prosent.

Ifølge oversikten har 81,4 prosent av innbyggerne grunnskole eller videregående opplæring som den høyeste fullførte utdanning. Den tilsvarende størrelsen for landet er på 66,5 prosent.

Selv om en økende andel av befolkningen har høyere utdanning, er utviklingen for Norge sterkere.

Relativt sett kommer Rakkestad kommune altså svakere ut sammenlignet med tidligere år.

Av landets innbyggere har temmelig nøyaktig en tredjedel (33,4 prosent) høyere utdanning – mot 18,6 prosent av kommunens befolkning.

Mye av årsakene til forskjellene ligger i næringsstruktur – som er dominert av landbruk og industri.

Arbeidsstyrken fordelt på næringer m.m.

Rakkestad kommunes arbeidsstyrke fordeler seg på denne måte på næringsgreiner:

Næringer	Antall personer				Prosent	
År	2019	2018	2017	2016	Rakkestad	Norge
Jordbruk, skogbruk og Fiske	237	247	239	247	5,96	1,00
Sekundærnæringer	1 071	1 050	1 021	1 010	26,93	6,78
Varehandel og privat tjenesteyting	1 189	1 201	1 201	1 223	29,90	32,99
Offentlig administrasjon	197	181	176	171	4,95	6,68
Undervisning	271	266	256	246	6,81	11,55
Helse- og omsorgs-						
Tjenester	784	752	742	708	19,71	35,39
Personlig tjenesteyting	228	225	232	191	5,73	4,93
Ikke oppgitt	0	0	0	0	0,00	0,68
Sum	3 977	3 922	3 867	3 796	99,99	100,00

Antall og prosent.

Arbeidsstyrken var på ca. 3 977 mennesker – 48,18 prosent av befolkningen – pr. utgangen av 2019.

Sysselsatte i primær- og sekundærnæringer er høy. I tjenesteytende aktivitet er den tilsvarende lav.

På denne måte har Rakkestad kommune en annen næringsstruktur enn en gjennomsnittskommune. Det påvirker direkte demografi og indirekte inntektsnivå og lignende parametere ved befolkningen.

Tabellen viser sysselsettingsgrad totalt og fordelt på aldersgrupper i 2005, 2010, 2015 og 2018:

År	Rakkestad								
Alder	Sysselsatte	15 – 19	20 - 24	25 -39	40 - 54	55 - 66	67 - 74	15 - 74	Totalt
2005	3 631	37,60	76,90	78,20	81,30	68,00	19,30	68,50	49,30
2010	3 830	40,50	71,20	81,40	81,30	67,20	23,70	69,10	50,40
2015	3 834	28,80	64,40	77,60	76,90	65,00	24,80	63,80	47,40
2018	3 962	33,50	66,60	80,70	76,60	64,70	26,40	64,30	48,10

	Norge								
Alder	Sysselsatte	15 – 19	20 - 24	25 -39	40 - 54	55 - 66	67 - 74	15 - 74	Totalt
2005	2 308 000	34,60	70,30	80,90	82,60	63,50	14,90	68,30	49,70
2010	2 517 000	37,60	68,90	81,20	83,10	65,40	20,20	69,00	51,20
2015	2 587 704	33,60	61,90	78,00	81,80	66,60	18,80	66,10	49,60
2018	2 681 956	34,70	63,80	79,90	82,50	67,20	19,40	67,00	50,30

Antall og prosent.

Antall arbeidstakere økte med 71 personer – 1,21 prosent – fra 2016 – 2017 og 55 mennesker – 0,92 prosent – fra 2017 – 2018.

Sysselsettingsgraden er i dag på 64,3 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år. Det tilsvarende tall for landet er på 67 prosent.

Av hele befolkningen er arbeidsdeltakelsen på 48,1 prosent – mot 50,3 prosent for hele Norge.

Størrelsene er relativt stabile i 2005 – 2018.

Lavere yrkesdeltakelse henger nært sammen med at uførheten (18 – 64 år) i Rakkestad kommune og tidligere Østfold fylke er høy og økende.

Tabellen nedenfor illustrerer dette (uførhet):

	Rakkestad						Norge					
	Antall	2019	2015	2010	2005	2000	Antall	2019	2015	2010	2005	2000
Uførhet av 18 - 66 år	846	16,68	14,49	13,02			348 778	10,26	9,49	9,64	10,35	9,96
Uførhet av befolkningen	846	10,28	9,10	8,26			348 778	6,55	6,09	6,20	6,55	6,24

Faktiske tall og prosent.

Hver sjettede innbygger i yrkesaktiv alder er ufør – mot ca. hver tiende person på landsbasis.

Blant kvinner er uførheten større enn blant menn. Den ligger opp mot 20 prosent av befolkningstallet.

Næringsstruktur spiller en stor rolle for at en så stor andel av innbyggerne står utenfor arbeidslivet.

Tabellen nedenfor framstiller arbeidsledighet for etnisk norske og innvandrere i 2014 – 2018:

År	Rakkestad				Norge			
	Etnisk norske	Vestlige innvandrere	Ikke vestlige innvandrere	Innvandrere samlet	Etnisk norske	Vestlige innvandrere	Ikke vestlige innvandrere	Innvandrere samlet
2014	1,80	6,10	13,50	8,80	1,90	5,40	8,40	6,70
2015	2,10	6,10	12,40	8,50	2,10	6,10	8,10	7,00
2016	1,90	5,70	11,30	7,90	2,10	5,70	7,50	6,50
2017	1,70	3,00	9,00	5,50	1,70	4,60	6,70	5,60
2018	1,50	3,10	6,70	4,70	1,60	4,20	6,70	5,40

Prosent.

Arbeidsledigheten blant etnisk norske er lav – 1,5 prosent ved utgangen av 2018.

I innvandrerbefolkningen – spesielt for de med ikke vestlig bakgrunn – er arbeidsledigheten langt høyere. Den er like fullt vesentlig redusert i 2014 – 2018.

For Rakkestad kommune er utviklingen markert bedre enn på landsbasis – hvilket indikerer at integreringsarbeidet har truffet ganske godt.

I 2020 er verden rammet av Covid 19 pandemien, og både det året og den nærmeste tiden er det å vente at arbeidsledigheten vil ligge høyt. På det tre – fire dobbelte av det normale.

Tabellen fordeler arbeidsstyrken på privat og offentlig virksomhet:

År	Rakkestad			Norge		
	Sysselsatte	Offentlig	Privat	Sysselsatte	Offentlig	Privat
2005	3 100	22,50	77,50	2 308 000	29,90	70,10
2010	3 399	22,60	77,40	2 517 000	30,00	70,00
2015	2 969	27,80	72,20	2 587 704	31,50	68,50
2018	3 207	25,90	74,10	2 681 954	31,70	68,30

Antall og prosent.

Fordi Rakkestad kommune er en utpreget landbruks- og industrikommune, er næringsstrukturen en noe annen enn på landsbasis.

Det resulterer i at en stor del av arbeidsstyrken – 74,1 prosent mot 68,3 prosent for Norge – er sysselsatt i privat næringsvirksomhet.

Forskjellen er markant.

Arbeidsmarkedet

Rakkestad kommunes næringsliv er som følger:

Formål	Bedrifter etter næringsområde				
	2018	2016	2014	2012	2010
Jordbruk, skogbruk og fiske	391	381	371	359	375
Industri m.m.	78	72	70	79	84
Elektrisitet, vann og renovasjon	8	9	7	5	3
Bygg- og anleggsvirksomhet	168	173	160	147	131
Varehandel m.m.	117	113	108	98	103
Transport, lagring m.m.	56	58	58	55	59
Overnatting og servering	12	11	12	14	15
Informasjon og kommunikasjon	17	14	14	16	16
Finansiering og forsikring	4	4	3	3	3
Teknisk tjenesteyting og eiendomsdrift	210	188	180	172	145
Forretningsmessig tjenesteyting	41	45	37	32	26
Offentlig administrasjon m.m.	13	14	14	14	13
Undervisning	26	20	13	10	13
Helse- og sosialtjenester	79	72	67	56	47
Personlig tjenesteyting	52	50	56	52	45
Uoppgitt	1	0	1	0	0
Sum	1 273	1 224	1 171	1 112	1 078

Antall.

Oversikten forteller ikke noe om antall arbeidsplasser og virksomhet i de forskjellige virksomheter.

Jordbruk og skogbruk, industri m.m., bygg- og anleggsaktivitet, varehandel og forretningsmessig tjenesteytelser dominerer det lokale næringslivet.

Det bekrefter inntrykket av Rakkestad kommune som en landbruks- og industrikommune og underbygger for den saks skyld også det demografiske bildet som for øvrig er tegnet av lokalsamfunnet.

Fra 2014 – 2018 vokste antall bedrifter i kommunen med 18,1 prosent.

Tabellen viser arbeidstakere med bosted og arbeidssted i Rakkestad kommune og pendlere inn og ut av kommunen:

	Sysselsatte - Arbeider i kommunen	Sysselsatte - Bor i kommunen	Pendlere - Ut av kommunen	Pendlere - Inn til kommunen	Pemdlings- balanse
2018	3 206	3 962	1 841	1 085	-756
2015	2 969	3 834	1 769	904	-865
2010	3 399	3 830	1 502	1 071	-431
2005	3 100	3 631	1 346	815	-531

Antall.

Netto utpendling av arbeidstakere (fra bosted i Rakkestad kommune til arbeidssted i annen kommune) har økt fra 531 personer i 2005 til 756 mennesker i 2018.

Det er mot Nedre Glommaregionen (Sarpsborg og Fredrikstad) og Indre Østfoldregionen at pendlerstrømmen er størst.

At netto utpendling mot særlig Indre Østfoldregionen har vokst, henger nært sammen med at Nortura flyttet sitt produksjonsanlegg for hvitt kjøtt fra Rakkestad til Hærland for seks – sju år siden.

Brutto inntekt, formue, gjeld og skatt pr. innbygger

For Rakkestad kommune og Norge utgjør brutto inntekt, formue, gjeld og skatt pr. innbygger i 2005 – 2017:

År	Rakkestad				Norge			
	Bto. Inntekt	Formue	Gjeld	Skatt	Bto. Inntekt	Formue	Gjeld	Skatt
2017	404 000	1 074 600	673 200	91 800	452 000	1 248 500	792 500	113 600
2015	408 600	964 100	640 100	94 900	442 300	1 093 200	730 000	112 300
2013	363 200	860 600	602 400	82 500	407 100	935 300	667 600	103 300
2011	339 600	767 100	559 700	77 100	376 300	829 400	597 800	95 200
2009	308 700	733 100	510 300	70 600	346 700	693 600	537 700	87 500
2007	282 800	681 000	450 000	65 400	322 500	614 900	485 200	81 600
2005	269 000	560 400	364 900	60 400	306 700	464 500	397 300	71 800

Kroner.

Som en følge av først og fremst næringsstruktur og sentrale demografivariabler, slår brutto inntekt, formue, gjeld og skatt pr. innbygger negativt ut sammenlignet med størrelser for landet.

Av den grunn er skattegrunnlaget under gjennomsnittet for kommunene.

I dag er Rakkestad kommune avhengig av eiendomsskatt, utjevning av skatteinntekter og god score i kriterier for utmåling av rammeoverføringer for å oppnå et tilstrekkelig ressursgrunnlag.

Med nytt kommunalt inntektssystem fra 2017 og ny kommunestruktur fra 2020, møter kommunen store utfordringer på det aktuelle området.

Forskjellene mellom Rakkestad kommune og landet for de aktuelle variabler ble større i 2005 – 2017.

Kommunal statistikk

Sykefravær

Rakkestad kommune hadde dette sykefraværet i 2013 – 2019:

Tekst	2019			2018	2017	2016	2015	2014	2013
	Eget	Lege	Totalt						
Rådmann og staber,	0,90	3,90	4,70	2,60	0,30	0,40	5,00	1,10	1,60
NAV Rakkestad,	1,40	4,30	5,50	1,59	1,90	5,10	2,70	4,00	5,20
Skole,	1,20	5,70	6,70	6,90	4,80	5,60	6,30	4,20	7,40
Barnehage,	1,00	14,00	14,70	8,90	8,90	8,50	8,70	10,10	12,50
Kommunikasjon og kultur,	0,70		4,00	1,70	1,70	1,30	4,00	3,90	8,40
Rakkestad familiesenter,	1,20	8,00	9,10	7,70	7,80	10,80	11,20	19,40	12,10
Hjembaserte tjenester,	1,00	9,20	9,90	10,20	11,20	9,10	8,30	7,10	8,90
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter,	1,50	10,80	11,90	11,20	10,20	11,50	11,60	10,20	8,00
Bo- og aktivitetstjenester,	1,20	7,50	8,30	8,20	8,20	7,80	7,90	6,30	9,30
Teknikk, miljø og landbruk,	1,00	3,80	4,70	7,40	7,40	10,30	7,20	4,60	3,90
Sum,	1,10	7,60	8,50	7,20	7,20	7,80	7,80	7,00	8,00
Prosent.									

Sykefraværet ble på 8,50 prosent av den totale arbeidsstokken i 2019. Det er et svakere resultat enn i 2013 – 2018.

Rakkestad kommunes sykefravær har i løpet av de siste sju årene variert fra 7,00 prosent i 2014 til 8,50 prosent 2019.

Selv om et slikt sykefravær er ganske lavt i kommunal målestokk, er det høyt i forhold til privat sektor. Det henger nært sammen med at kommunal virksomhet i stor grad er kvinneorienterte arbeidsplasser i krevende helse- og omsorgsykker. Av den grunn ligger sykefravær i kommuner gjerne 2 – 3 prosent over samfunnet i helhet.

For Rådmann og stabene, Kommunikasjon og kultur, Teknikk, miljø og landbruk og Skole er fraværet under eller på måltallet (6,5 prosent), Rakkestad familiesenter, Hjembaserte tjenester og Bo- og aktivitetstjenester ligger under 10 prosent, mens Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter og Barnehage er på 11,90 og 14,70 prosent.

I både Barnehage og Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter er det langtidsfravær som er hovedårsak til det økende sykefravær.

Rådmannen har satt dette sakskomplekset spesielt på dagsordenen – «Ned – prosjektet» – for rådmannens ledergruppe i første halvår 2020.

Covid 19 pandemien resulterer likevel i at det aktuelle tiltaket – i året som snart har gått – ikke har fått den oppmerksomhet det skulle ha hatt.

Rådmannen tar sikte på å starte prosjektet som nevnt opp på nytt i første kvartal 2021.

Fordi sykefraværet i Rakkestad kommune tross alt er noe lavere enn i mange andre kommuner, er det ikke realistisk å regne med den samme effekten av forsterket innsats som enkelte andre har hatt.

Den pågående Covid 19 pandemien vil gjøre at sykefraværet i hele samfunnet vil øke og ligge på et høyere nivå enn normalt både i 2020 og 2021.

Ansatte

Tabellen viser ansatte i Rakkestad kommune totalt og fordelt på formål i 2019 og 2018:

Indikatorer	2019			2018		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Rådmann og staber,	32	39	71	30	35	65
Oppvekst og kultur,	190	51	241	187	49	236
Helse og omsorg,	310	33	343	311	34	345
Teknikk, miljø og landbruk,	25	30	55	26	28	54
Sum,	557	153	710	554	146	700
Andeler, 1 000 kroner.	78	22	100	80	20	100

Det var 710 ansatte i kommunen ved utgangen av 2019 – mot 700 ved starten av året.

Innen Rådmann og staber er det en økning på seks arbeidstakere (65 – 71 ansatte) i perioden.

Det skyldes etablering av planorganisasjon, prosjektstilling i Forvaltningsenhet Helse og endringer av teknisk karakter i brann- og redningsvesenet.

For Oppvekst og kultur vokste antallet tilsatte med seks i 2019. Det henger sammen med pedagog- og bemanningsnormer i barnehage og lærernormen i grunnskolen.

Helse og omsorg og Teknikk, miljø og landbruk har omtrent like mange ansatte i 2019 som i 2018.

Innen Helse og omsorg er det en reduksjon av arbeidstakere i Bo- og aktivitetstjenester og en økning av tilsatte i Rakkestad familiesenter – psykisk helse og rus, helsestasjon og skolehelsetjeneste, fysio- og ergoterapitjeneste og barnevern – i 2019.

Rådmannen viser til budsjetter, økonomiplaner og økonomiske rapporter for enkeltheter.

For Teknikk, miljø og landbruk var endringene små.

Rakkestad kommunes utgifter til styring, ledelse og administrasjon utgjorde 4,4 prosent av totalt budsjett. Det er lavt sammenlignet med Østfoldkommuner – 5,9 prosent – og Norge – 5,4 prosent.

Rådmannen vurderer det på den ene side som fornuftig og en styrke at ressurser i stor grad anvendes til tjenester og kjerneoppgaver, men det er et faremoment at kompetanse og kapasitet i ledelses- og administrasjonsapparatet kan bli i minste laget. De utfordringer som var på plan- og forvaltningssiden i kommunen i en to – tre års periode uttrykte dette momentet.

Årsverk

Tabellen viser årsverk i Rakkestad kommune totalt og fordelt på formål i 2019 og 2018:

Indikatorer	2019			2018		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Rådmann og staber,	30,3	20,4	50,7	27,4	18,3	45,7
Oppvekst og kultur,	158,2	40,6	198,8	158,4	38,5	196,9
Helse og omsorg,	218,8	21,2	240	211,7	20,1	231,8
Teknikk, miljø og landbruk,	21,9	28,7	50,6	20,8	26,6	47,4
Sum,	429,2	110,9	540,1	418,3	103,5	521,8
Andeler,	79	21	100	80	20	100

Årsverk og andeler (prosent).

Det var 18,3 flere årsverk i Rakkestad kommune i 2019 enn 2018. Veksten fra 2017 – 2018 utgjorde 13,7 årsverk fra 2017 – 2018.

På to år ble det altså til sammen 32 nye fulle stillinger i kommunen.

Endringene er et resultat av sentrale reguleringer:

Pedagog- og bemanningsnormer i barnehagene.
Lærernormen i grunnskolen.

Statlige opptrappingsplaner og andre tiltak på særskilte områder:

Psykisk helse og rus.
Helsestasjon og skolehelsetjeneste.

Enne kommunale prioriteringer av tidlig innsats innen oppvekst og helse og omsorg:

Koordinator for barn og unge.
Læringsmiljøkonsulent.
Fagsykepleier i demens og alderspsykiatri i Rakkestad familiesenter og Hjembaserte tjenester.
Miljøvaktmester.
Økte ergo- og fysioterapiressurser i Rakkestad familiesenter og Hjembaserte tjenester.
Økt stillingsramme i barnevernet.

Rakkestad kommune har i mange år fokusert på tidlig innsats og forebyggende og helsefremmende aktivitet og tjenester i sin virksomhet.

Det er en målsetting at brukere oppnår bedre egetfungerende og større livskvalitet, og kommunen mindre etterspørsel etter og omfang av sine tunge, økonomisk krevende tilbud.

Slike resultater er ønskede både på det individuelle plan og for kommunen, og det gir gode effekter samfunnsmessig og samfunnsøkonomisk.

Det er et mål at dette skal la seg dokumentere i løpet av noen år.

Årsverk gir et mer dekkende og bedre bilde på hvordan kommunen prioriterer og beveger seg enn tallene for ansatte.

Stillingsstørrelser

Tabellen viser stillingsstørrelser i 2019 og 2018:

Indikatorer	2019			2018		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Andel 0 - 24,99 prosent,	8	22	11	9	22	11
Andel 25 - 49,99 prosent,	7	3	6	7	4	6
Andel 50 - 74,99 prosent,	20	11	18	23	12	21
Andel 75 - 99,99 prosent,	24	8	20	25	7	22
Heltid,	41	56	44	36	55	40
Sum, Prosent.	100	100	99	100	100	100

Kvinner arbeider markert mer heltid i 2019 enn i 2018. Det er en god utvikling og indikerer at fokuset som er satt på problemstillingen i noen tid har virket.

Andelen sysselsatte kvinner – 50 – 74,99 prosent stilling – går samtidig ned.

Et trepartssamarbeid – politisk nivå, administrativ ledelse og arbeidstakerorganisasjonene – vil i et prosjekt i 2020 og 2021 utrede tiltak for en sterkere heltidskultur i Rakkestad kommune.

Det moment rådmannen påpekte i avsnittet «Årsverk» (flere heltidsansatte) blir altså bekreftet under dette punkt.

Kommunal økonomi

Regnskapsmessig resultat

Rakkestad kommune hadde et overskudd på driftsregnskapet på kr. 21 491 152 i 2019. Det er noe svakere enn i 2016 – 2018, men like fullt historisk sett et veldig bra resultat.

Siden 2013 har disse regnskapsresultater blitt bokført:

År	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
----	------	------	------	------	------	------	------

Overskudd,	21 491	28 976	27 463	22 894	14 223	4 593	345
1 000 kroner.							

Rakkestad kommunes økonomi er langt bedre i 2015 – 2019 enn den var i 2012 – 2014.

For seks – sju år siden var skuta bare så vidt flytende. Overskuddet ble på ca. kr. 345 000 i 2013. Reservene i form av disposisjonsfondet var små.

Årsakene til resultatet for 2019 og utviklingen i 2015 – 2019 er flere:

- En god vekst i overføringene – spesielt skatter og skatteutjevnerende tilskudd – i 2016 – 2019.
- For 2019 er merinntekter av skatter m.m. på kr. 6 872 588.
- Det er realisert utgiftsreducerende tiltak – 15 – 20 årsverk – i 2016 og 2017.
- Rådmann og staber har et regnskap som er nærmere kr. 700 000 bedre enn regulert budsjett.
- Seksjoner kan vise til et regnskap som samlet er kr. 7 408 000 under budsjettet.
- God kontroll på kostnader på fellesområder også i 2019.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er overskudd/underskudd på driftsregnskapet. Det framkommer etter at samtlige drifts- og finansielle utgifter er dekket inn. Netto driftsresultat er kommunens driftsreserve eller buffer mot økende utgifter og/eller sviktende inntekter over en kortere periode 0 – 1 år. Det er den mest relevante indikator på å beskrive bærekraft og robusthet i kommuneøkonomien. Rakkestad kommune har disse netto driftsresultater i 2013 – 2019:

År	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
----	------	------	------	------	------	------	------

Netto driftsresultat,	19 240	24 491	20 625	24 326	10 323	5 061	3 065
1 000 kroner.							

Netto driftsresultat som andel av brutto driftsinntekter:

År	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
----	------	------	------	------	------	------	------

Netto driftsresultat,	2,87	3,53	3,1	3,7	1,72	0,85	0,53
1 000 kroner.							

Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi anbefaler at nivået på netto driftsresultat over tid bør være over 1,75 prosent av brutto driftsinntekter for å oppfylle krav til en bærekraftig og solid kommuneøkonomi. Rakkestad kommune har oppnådd slike resultater i 2015 –

2019 – etter at regnskapene for 2012 – 2014 var svake. Som sådan er det bærekraft i kommune-økonomien pr. 31.12.2019.

Når det gjelder årsaker til den utviklingen som er beskrevet, vises det til avsnittet «Regnskapsmessig resultat» ovenfor.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfondet er kommunens driftsreserver og buffer mot økende utgifter og sviktende inntekter for en periode på 1 – 3 år. Det må stå i et visst forhold til brutto driftsinntekter slik at det gir bærekraft, forutsigbarhet og stabilitet i økonomien. Teknisk beregningsgrunnlag for kommunal og fylkeskommunal økonomi mener at fondet bør utgjøre minimum 10 prosent av de samlede driftsinntekter til enhver tid.

Rakkestad kommunes disposisjonsfond var på kr. 90 124 077 pr. 31.12.2019. Det er 12,60 prosent av brutto driftsinntekter i 2019.

Kommunestyret vedtok å avsette overskuddet for siste år – kr. 21 491 151,99 – til disposisjonsfondet – som med det ble på kr. 111 615 229 etter årsoppgjørdisposisjoner for 2019. Det tilsvarer 15,61 prosent av brutto driftsinntekter i samme år. Rådmannen mener at disposisjonsfondet nå har fått en akseptabel størrelse.

I tidsrommet 2013 – 2019 har disposisjonsfondet – de aktuelle forutsetninger lagt til grunn – utviklet seg som følger:

År	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
----	------	------	------	------	------	------	------

Disposisjonsfondet, 1 000 kroner.	111 615	95 383	71 622	44 159	23 457	11 180	16 020
--------------------------------------	---------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Som andel av brutto driftsinntekter utgjør disposisjonsfondet:

År	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
----	------	------	------	------	------	------	------

Disposisjonsfondet, 1 000 kroner.	15,60	12,60	10,60	6,70	3,80	2,70	3,30
--------------------------------------	-------	-------	-------	------	------	------	------

*Tall for 2019 er etter årsoppgjørdisposisjoner (Etter at kommunestyret bestemte å avsette overskuddet for 2019 til disposisjonsfondet).

Rådmannen påpeker viktighet av at disposisjonsfondet framover anvendes i samsvar med sitt formål.

Det bidrar til å etablere bærekraft, forutsigbarhet og stabilitet i kommunens virksomhet.

Politisk nivå bør ikke dekke verken midlertidige eller permanente tiltak av disse midlene. Rakkestad kommune må fortsatt prioritere slike oppgaver innen sine ordinære drifts- og investeringsrammer.

Verdien av gode driftsreserver ble for alvor synlig våren 2020 da Norge og verden ble rammet av coronaviruset.

Uten en sterk finansiell basis hadde verken Norge eller kommunen hatt mulighet til å komme seg gjennom krisen helskinnet.

Andre fonds

Rakkestad kommune hadde fonds på kr. 121 263 000 ved utgangen av 2019. Det er kr. 22 941 000 mer enn i 2018 og kr. 80 695 000 over saldo for 2015:

Tekst	2019	2018	2017	2016	2015
Disposisjonsfond,	90 124	66 407	44 159	23 457	11 180
Bundne driftsfond,	26 747	23 774	23 408	28 054	24 676
Ubundne investeringsfond,	1 624	1 624	1 624	1 924	1 924
Bundne investeringsfond,	2 768	6 517	1 846	3 217	2 788
Sum,	121 263	98 322	71 037	56 652	40 568

1 000 kroner.

Bundne driftsfond var ca. 3 millioner kroner høyere enn i 2018.

Størstedelen av de aktuelle fondsmidlene refererer seg til vann, avløp, slam, renovasjon og feiing – der ressursene (tidligere års avsetninger) i de nærmeste årene blir anvendt til å holde mest mulig stabile årsgebyrer for abonnentene.

Selvkostfonds utgjorde kr. 8 155 000. Det er kr. 921 000 mindre enn i 2018.

Tallene er:

Tekst	2019	2018	2017
Vann,	696	1 250	1 734
Avløp	4 457	4 608	5 342
Renovasjon	2 464	2 024	2 384
Slam,	539	1 194	753
Feiing	0	0	155
Sum,	8 156	9 076	10 368

1 000 kroner.

Andre større bundne fonds er:

- Erling Nærby's testamentariske gave, kr. 2 936 720.
- Interkommunalt prosjekt «Glomma sør for Øyern», kr. 3 089 661.

Disse ressursene disponerer ikke Rakkestad kommune fritt.

Midler er satt av også til andre formålsbestemte fonds. De brukes i de nærmeste årene til å finansiere aktivitet av forskjellig karakter i kommunen.

Disposisjonsfondet er på kr. 111 615 229 etter årsoppgjørdisposisjoner for 2019.

Med det er bufferen mot økende utgifter og/eller sviktende inntekter for en periode på 1 – 3 år på ca. 15,60 prosent av brutto driftsinntekter.

Teknisk beregningsgrunnlag for kommunal og fylkeskommunal økonomi tilrår at disposisjonsfondet minst bør beløpe seg til 10 prosent av brutto driftsinntekter.

I 2017 – 2019 oppfyller Rakkestad kommune kriteriene på dette punkt.

Disposisjonsfondet er av en akseptabel størrelse pr. 31.12.2019.

Rådmannen vurderer kommunens økonomiske og finansielle status som relativt bra pr. 31.12.2019.

Utgifter fordelt på formål

Rakkestad kommune anvendte 530,774 millioner kroner på sine oppgaver i 2019. Det fordeler seg som følger på formål:

Tekst	2019			2018	2017	Andeler 2019
	Regnskap	Budsjett I	Budsjett II	Regnskap	Regnskap	Regnskap
Rådmannen,	23 361	21 223	22 806	26 714	27 866	4,40
Staber,	23 231	23 456	24 455	21 140	32 603	4,38
NAV Rakkestad,	19 674	23 471	19 721	22 076	21 880	3,71
Skole,	97 839	98 032	99 493	95 206	90 826	18,43
Barnehage,	53 100	54 751	53 776	51 500	49 015	10,00
Kommunikasjon og kultur,	22 745	21 805	23 018	21 518	8 655	4,29
Rakkestad familiesenter,	48 532	48 877	49 005	43 954	47 664	9,14
Hjembaserte tjenester,	56 049	53 544	56 435	51 880	49 320	10,56
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter,	58 942	59 668	60 196	53 983	51 779	11,11
Bo- og aktivitetstjenester,	65 773	66 662	66 329	62 464	56 826	12,39
Teknikk, miljø og landbruk,	52 371	48 209	54 459	51 232	48 321	9,87
Næringstiltak,	2 715	2 690	2 690	2 771	2 523	0,51
Kirker og trossamfunn,	6 442	6 450	6 500	6 917	6 103	1,21
Sum,	530 774	528 838	538 883	511 355	493 381	100,00

1 000 kroner.

Til helse og omsorg går 30,81 prosent av ressursene.

Andelen til oppvekst er på 36,43 prosent – Kommunikasjon og kultur NAV Rakkestad tatt med.

For Teknikk, miljø og landbruk er den relative størrelsen på 9.87 prosent.

Rådmann og staber forbruker 8,78 prosent av midlene.

Tendensen fra 2018 til 2019 er at Rakkestad kommune i 2019 anvender mer til oppvekst og helse og omsorg, omtrent det samme til teknik, miljø og landbruk og mindre til rådmann og staber.

Et hovedbilde over flere år har blitt ytterligere forsterket.

Sammenlignet med gjennomsnittet av kommuner prioriterer Rakkestad kommune helse og omsorg og oppvekst høyest. Ledelse, administrasjon, kultur og til dels tekniske tjenester kommer lavere ut enn for kommuner flest.

Resultatene er en konsekvens av politiske vedtak over tid.

Tabellen nedenfor illustrerer hvordan Rakkestad kommune, Østfoldkommunene og gjennomsnittet av landets kommuner disponerer sine ressurser i 2015 – 2019. Den viser at det har skjedd forandringer lokalt som følge av det fokus som er satt på de forskjellige tjenestekområder i de siste årene:

Formål	2019			2018		
	Rakkestad	Østfold	Norge	Rakkestad	Østfold	Norge
Styring og administrasjon,	4,40	5,50	5,90	4,10	6,40	5,40
Barnehage,	9,90	10,50	11,40	10,80	12,80	13,50
Grunnskole,	21,30	18,80	19,20	23,50	22,60	23,10
Barnevern,	4,60	3,70	3,10	5,30		3,80
Sosiale tjenester,	4,20	5,00	4,50	5,70	6,50	6,00
Helse og omsorg,	36,20	34,30	32,60	37,30	34,10	31,90
Kultur,	2,70	3,30	3,80	2,80	3,30	3,90
Kirke,	0,90	0,80	0,80	1,40	1,10	1,20
Annet,	15,80	18,10	18,70	9,10	13,20	11,20

Sum,	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Prosent.						

Formål	2017			2016		
	Rakkestad	Østfold	Norge	Rakkestad	Østfold	Norge
Styring og administrasjon,	3,90	6,10	5,30	4,00	6,00	5,30
Barnehage,	10,90	14,40	13,50	11,00	14,60	13,80
Grunnskole,	22,60	22,90	23,20	22,90	23,30	23,70
Barnevern,	6,00		3,90	6,20		3,60
Sosiale tjenester,	5,80	6,60	6,10	5,60	6,40	5,80
Helse og omsorg,	36,20	33,60	31,10	36,90	34,00	31,40
Kultur,	2,80	3,30	3,90	2,90	3,30	3,90
Kirke,	1,30	1,10	1,10	1,40	1,10	1,20
Annet,	10,50	12,00	11,90	9,10	11,30	11,30

Sum,	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Prosent.						

Rakkestad kommune anvender en liten andel av sine penger (4,40 prosent) på styring, ledelse og administrasjon sammenlignet med Østfoldkommuner (5,50 prosent) og landets kommuner (5,90 prosent). Det er på den ene side et uttrykk for effektivitet i virksomheten og at ressursene i hovedtrekk kanaliseres til tjenesteytelser og kjerneoppgaver. På den annen side er det et faremoment at kompetanse og kapasitet på sentrale områder – som plan og saksbehandling – kan bli skadelidende og at kommunen på denne måte ikke har den bærekraft og robusthet den skal ha som myndighets- og samfunnsorgan.

I 2018 og 2019 er det gjort tiltak for å kompensere for denne svakheten.

Rakkestad kommune bør nå ha en forsvarlig plan- og forvaltningsorganisasjon i hovedsak.

Barnehager er fortsatt kostnadseffektive. Det brukes mindre til dette formål enn i gjennomsnittet av kommuner.

Rakkestad kommune anvender markert mer på grunnskole (2,0 – 2,5 prosent) enn Østfoldkommuner og Norge.

Helse og omsorg er høyest prioritert, og kommunen kanaliserte i 2019 36,2 prosent av sine ressurser til formålet. Det er en nedgang på 1,10 prosent fra 2018, men på nivå med det som ble brukt på disse tjenestene i 2017.

I lang tid år har Rakkestad kommune fokusert på tidlig innsats og forebyggende og helsefremmende aktivitet i sin virksomhet.

Det er en målsetting at brukere oppnår bedre egetfungerende og større livskvalitet, og kommunen mindre etterspørsel etter og omfang av sine tunge tilbud.

Sammenlignet med andre kommuner, er tjenestene til de utviklings- og funksjonshemmede og andre vanskeligstilte mennesker av forskjellige årsaker mer omfattende.

Barnevernets andel av totalbudsjettet har beveget seg markert i en riktig retning – fra at det i 2016 krevde 6,20 prosent av de samlede ressurser, til at dette formålet i 2019 ble målt til 4,60 prosent av den totale rammen.

År	Rakkestad	Østfold	Norge
2019	4,60	3,70	3,10
2018	5,30		3,80
2017	6,00		3,90
2016	6,20		3,60

Prosent/andel av totalt budsjettet.

Årsakene til denne utviklingen er flere.

Tiltak satt i verk i 2018 – 2020 har gitt en effekt.

Inntektsvekst er relativt sett sterkere kostnadsutvikling i denne enheten (stagnasjon og nedgang i utgiftene).

Barnevernet er nå langt nærmere gjennomsnittstall for landets kommuner.

Sosiale tjenesters andel av totalbudsjettet falt også (4,2 prosent) og er fortsatt lavere enn tall både for Østfold og Norge.

Rakkestad kommune bruker lite på kultur (2,8 prosent) sammenlignet med gjennomsnitt for landet (3,9 prosent).

Etter lange prosesser anvender Rakkestad kommune (0,9 prosent) marginalt mer enn Østfold (0,8 prosent) og Norge (0,8 prosent) på kirke.

Brutto driftsinntekter

I 2016 hadde Rakkestad kommune inntekter pr. innbygger på landsgjennomsnittet.

Med nytt inntektssystem fra 2017 og ny kommunestruktur i 2014 – 2020, har det forandret seg i de siste årene. Bildet er nå:

Tekst	2019		2018		2017		2016	
	Bto inntekter	Vekst	Bto inntekter	Vekst	Bto inntekter	Vekst	Bto inntekter	Vekst
Rakkestad,	86 892	2,74	84 574	2,73	82 321	1,75	80 907	6,13
Norge,	88 792	2,71	86 447	2,77	84 114	4,30	80 644	6,00

Brutto inntekter pr. innbygger.

Rakkestad kommunes brutto driftsinntekter er nå kr. 1 900 pr. innbygger – samler kr. 15 652 200 – lavere enn landsgjennomsnittet.

Det medfører en nærmest dramatisk endring og omfordeling av ressurser – ca. 2 prosent av brutto driftsinntekter på bare tre år.

Som det ser ut fortsetter denne utviklingen i 2021 – 2024.

Eiendomsskattefundamentet svekkes i 2021. Maksimal skattesats for bolig- og fritidseiendommer er på 4 promille. Det resulterer i et bortfall av inntekter på ca. kr. 4 050 000 p.a.

Befolkningsveksten har stoppet opp. En konsekvens av det er en flatere inntektsutvikling.

Inntektssystemet er varslet revidert i 2023. PU – kriteriet har stor betydning. Hvis det vektes ned eller fjernes, kan det gi dramatiske utslag for Rakkestad kommune.

Det krever i så fall nye endringer og omstillinger i kommunens virksomhet.

Rådmannen vurderer at Rakkestad kommune kan stå over alvorlige vanskeligheter med å finansiere sin virksomhet dersom et av verste scenarioer slår til.

I kommende budsjetter og økonomiplaner blir de aktuelle tema blant dem mest viktige.

Frie inntekter

De frie inntekter (skatter, inntektsutjevnerende tilskudd og rammeoverføringer) er kommunens viktigste ressurser.

For 2019 utgjorde de 68,36 prosent – ca. to tredjedeler – av det samlede budsjettet.

I prinsippet bestemmer kommunene selv hvordan de vil disponere disse pengene.

Virkeligheten er noe annerledes.

Staten målsetter og regulerer i økende grad kommunenes anvendelse av midlene. Det resulterer i at handlingsrommet til å utvikle og bygge ut tilbud og tjenester på lokale premisser begrenses kraftig.

Rakkestad kommune har med sin demografi og levekår enda relativt høye frie inntekter pr. innbygger.

Det bildet forandrer seg som beskrevet ovenfor år for år. Med kommunereform og nytt inntektssystem – i tillegg til en svakere inntektsutvikling – vokser disse inntektene nå svakere enn i gjennomsnittet av kommunene.

Tabellen nedenfor illustrerer den utviklingen (frie inntekter pr. innbygger):

Tekst	2019		2018		2017		2016	
	Frie inntekter	Vekst	Frie inntekter	Vekst	Frie inntekter	Vekst	Frie inntekter	Vekst
Rakkestad,	59 648	3,32	57 730	2,52	56 311	2,54	54 914	5,04
Norge,	57 297	3,93	55 132	2,82	53 619	2,80	52 158	4,79

Frie inntekter pr. innbygger.

Som det er påpekt ovenfor, skjedde det et brudd i inntektsutviklingen for tre år siden.

Etter at nytt inntektssystem ble etablert i 2017 og ny kommunestruktur kom på plass i 2014 – 2020, øker Rakkestad kommunes frie inntekter nå svakere sammenlignet med landets kommuner samlet.

Brutto driftsutgifter

På grunn av demografi og levekår, er det i Rakkestad kommune relativt sett høye forventninger om og etterspørsel etter velferdstjenester.

I inntektssystemet er det i dag kvantifisert i en behovsindeks som uttrykker hvilke effekter dette har for utmåling rammeoverføringer til kommunen. Den er:

- 2021: 1,0796.
- 2020: 1,0865.
- 2019: 1,0866
- 2018: 1,0866.
- 2017: 1,0936
- 2016: 1,1104.

Tilbake i 2012 – 2016 lå behovsindikatoren stabilt på 1,1104

Reduksjonen av utgiftskompensasjonen i inntektssystemet som er beskrevet, bidrar til at Rakkestad kommune oppnår en forholdsvis svak vekst i sine rammetilskudd.

Det er alvorlig.

Dersom den revisjonen av inntektssystemet som nå pågår også går i disfavør av kommunen, kan utfordringene (PU – kriteriet) eskalere ytterligere fra 2023.

Med lavere inntekter og inntektsvekst er det vanskeligere å finansiere virksomheten framover.

En følge av inntektsutviklingen, er at Rakkestad kommunes utgifter over mange år har økt betydelig mindre enn for landet.

Det illustreres av tabellen nedenfor (Brutto driftsutgifter pr. innbygger):

Tekst	2019		2018		2017		2016	
	Bto utgifter	Vekst	Bto utgifter	Vekst	Bto utgifter	Vekst	Bto utgifter	Vekst
Rakkestad,	84 403	3,26	81 738	2,72	79 575	2,75	77 448	3,86
Norge,	88 792	4,00	86 447	3,77	84 114	5,08	80 644	4,71

Brutto driftsutgifter.

I dag er utgiftsnivået på bare 95,06 prosent av landsgjennomsnittet.

Etter det behovet som er i befolkningen, skulle det ligge minst like mye over sammenligningstallet.

Det er bekymringsfullt.

Kommunereformen og nytt inntektssystem er den direkte årsaken til den utvikling som finner sted.

At Rakkestad kommune håndterer situasjonen, forklarer hvorfor regnskapsresultatene i noen tid har blitt bedre enn i mange kommuner.

Utfordringene med å balansere et ambisiøst investeringsnivå, lav inntektsvekst og et forsvarlig nivå på tilbudene blir vanskeligere for hvert år som går.

Langsiktig lånegjeld

Rakkestad kommune har i mange år investert store ressurser i kommunal og annen samfunnsmessig infrastruktur.

Prosjekter er i stor utstrekning lånefinansiert.

Rakkestad kommune har egentlig aldri disponert fonds eller annen egenkapital i noen størrelsesorden for kapital- eller investeringsformål.

Av disse grunner er langsiktig gjeld høy så vel i fylkes- som landsmålestokk.

Rakkestad kommune må kanalisere en stor del av sine driftsmidler til dekning av renter og avdrag på langsiktige lån. Det reduserer det økonomiske handlingsrommet vesentlig. Færre ressurser er tilbake til kjerneoppgaver (barnehage, skole, helse og omsorg og samfunnsmessig infrastruktur).

Langsiktig lånegjeld pr. innbygger utgjør:

Tekst	2019		2018		2017		2016	
	Lån	Vekst	Lån	Vekst	Lån	Vekst	Lån	Vekst
Rakkestad,	84 165	7,85	78 037	9,37	71 353	-2,77	73 386	1,77
Østfold,	60 232	-10,58	67 358	4,91	64 206	5,52	60 846	4,80
Norge	72 360	4,37	75 664	6,42	71 103	6,05	67 048	6,24

Langsiktig lånegjeld pr. innbygger.

Den langsiktige lånegjelden er kr. 11 805 pr. innbygger større i Rakkestad kommune enn det som er gjennomsnittet for landets kommuner.

En høy lånegjeld gir store årlige kostnader til renter og avdrag av disse forpliktelser. Det begrenser den økonomiske handlefrihet. Ressurser som kommunen har til disposisjon for tjenester og annen regulær aktivitet går nedover.

Rakkestad kommunes økonomiske og finansielle armslag er redusert ved de investeringer som er foretatt og de langsiktige lån som i den sammenheng er etablert.

Bildet bekreftes av langsiktig lånegjeld som andel av brutto driftsinntekter – selv om avviket fra tall for landet ikke er veldig stort:

Tekst	2019	2018	2017	2016
Langsiktig gjeld				

Rakkestad,	213,00	212,40	220,30	228,10
Norge,	215,80	215,80	219,50	226,70
Prosent.				

Netto lånegjeld i forhold til brutto driftsinntekter forteller det samme:

Tekst	2019	2018	2017	2016
Netto lånegjeld				

Rakkestad,	91,30	86,70	92,30	97,00
Norge,	83,10	84,50	87,50	91,10
Prosent.				

Finansielle inntekter

Rakkestad kommunes finansielle inntekter omfatter:

- Renter av bankinnskudd.

Med dagens rentenivå og finansielle situasjon beløper de seg til ca. kr. 1 500 000 p.a.

- Utlån.

Disse inntekter – i hovedsak av startlån – utgjør også ca. kr. 1 500 000 på årsbasis.

- Utbytte

Rakkestad Energi AS leverte i 2020 et utbytte til Rakkestad kommune på kr. 1 617 380.

Andre finansielle inntekter er ubetydelige.

Av brutto driftsinntekter utgjør finansielle inntekter ca. 0,65 prosent.

Finansielle utgifter

Rakkestad kommune har som det framgår av tabellen foran en større lånegjeld enn Østfoldkommuner og gjennomsnittet av landets kommuner. Dette reduserer økonomisk handlefrihet og de midler som er tilbake til finansiering av kjerne- og andre primæroppgaver.

Netto renteeksponering uttrykker hvor mye av den renteeksponerte gjeld som er tilbake etter at rentekompensasjon og rentebærende likviditet er trukket fra:

Tekst	Rakkestad				Norge			
	2019	2018	2017	2016	2019	2018	2017	2016
Netto renteeksponering - bto inntekter,	78,6	73,1	67,0	70,9	65,9	62,2	60,2	58,3
Prosent.								

Rakkestad kommune har en høy renteeksponert gjeld.

En renteesponering på 78,6 prosent innebærer at virkning av en prosents renteøkning er 0,786 prosent i form av at brutto driftsinntekter bindes mer opp.

Tilsvarende tall for Norge er 65,9 prosent.

Rakkestad kommune er veldig sårbar for renteøkninger – med de følger det har for kommunens drift.

Tabellen nedenfor illustrerer netto renter som andel av brutto driftsinntekter:

Tekst	2019	2018	2017	2016
Netto renter				
Rakkestad,	1,80	1,50	1,50	1,80
Norge,	0,90	0,80	0,60	0,60

Prosent.

For Rakkestad kommune utgjør netto renter 1,80 prosent av brutto driftsinntekter. Den tilsvarende størrelse for landet er 0,9 prosent.

Gitt et driftsbudsjett på ca. kr. 700 000 000, innebærer det at kommunen betaler ca. kr. 6 300 000 mer enn en gjennomsnittskommune i renter p.a.

Rakkestad kommune må kanalisere en stor del av sine driftsmidler til dekning av renter og avdrag på langsiktige lån. Det reduserer det økonomiske handlingsrommet vesentlig. Færre ressurser er tilbake til kjerneoppgaver som barnehage, skole, helse og omsorg og samfunnsmessig infrastruktur.

En følge av store lånefinansierte investeringer over lang tid, er høye langsiktige lån og betydelige årlige kostnader til å betjene disse kostnadene.

I tidsrommet 2017 – 2020 har avdragsutgiftene utviklet seg som følger:

Tekst	Avdrag på lånegjeld
2020	27 662 000
2019	20 964 000
2018	19 200 000
2017	19 318 000

Kroner.

Med ny kommunelov i 2018, ble bestemmelsene om minsteavdrag på langsiktig lånegjeld strammet inn.

Kommunene må nedbetale sine forpliktelser hurtigere enn etter det tidligere regelverket.

For Rakkestad kommune medfører det at avdrag på lån har økt med ca. kr. 6 000 000 p.a. fra 2020.

Dette reduserer det økonomiske handlingsrommet. Færre ressurser er tilbake til primæroppgaver som barnehage, skole, helse og omsorg og samfunnsmessig infrastruktur.

Netto avdrag som andel av brutto driftsinntekter har i 2016 – 2019 stabilt ligget på 2,8 – 2,9 prosent:

Tekst	2019	2018	2017	2016
Netto avdrag				
Rakkestad,	2,80	2,90	2,80	2,90
Norge,	3,40	3,50	3,60	3,70
Prosent.				

En konsekvens av kommunelovens nye bestemmelser om minsteavdrag, er at den aktuelle størrelsen øker til nærmere 4 prosent fra 2020.

Det dokumenterer en vesentlig økonomisk innstramming for Rakkestad kommune.

Rakkestad kommune har ikke midler plassert i rente- og aksjemarkedet. Med hensyn til gevinst versus tap på finansielle instrumenter er derfor bildet i 2016 – 2019 (andel av brutto driftsinntekter):

Tekst	2019	2018	2017	2016
Gevinst - tap på finansielle instrumenter				
Rakkestad,	0,00	0,00	0,00	0,00
Norge,	-0,30	-0,40	0,10	-0,50
Prosent.				

Ny kommunelov ble fastsatt i 2018 og har etappevis trådt i kraft i 2018 – 2020.

Det tas sikte på å kunne legge nye økonomi- og finansreglementer fram for vedtak av kommunestyret rett over nyttår 2020 – 2021.

Pensjonsforpliktelser

Rakkestad kommune har pliktig tjenstepensjonsordning i KLP (Kommunal Landspensjonskasse) for ansatte og folkevalgte.

Det medfører betydelige årlige kostnader til formålet – gjerne 18 – 20 prosent av lønnskostnader – og langsiktige forpliktelser som har karakter av langsiktig gjeld.

Netto pensjonsforpliktelser som andel av brutto driftsinntekter utgjør:

Tekst	2019	2018	2017	2016
Netto pensjonsforpliktelse				
Rakkestad,	120,90	118,30	117,00	114,70
Norge,	115,70	113,90	113,90	114,50
Prosent.				

I 2016 var denne størrelsen på landsgjennomsnittet.

Den er nå ganske mye over tall for Norge. En del av forklaringen er at brutto driftsinntekter – som beskrevet foran – har utviklet seg relativt sett svakt i de siste årene.

Likviditet

Arbeidskapital er svært viktig for en virksomhets driftseffektivitet og kortsiktige finansielle tilstand.

Enkelt forklart er arbeidskapital en måleenhet som sier noe om kommunens disponible likviditet etter at alle kortsiktige gjeldsforpliktelser er gjort opp og alle kortsiktige fordringer er krevd inn.

Dette nøkkeltallet angir dermed hvor mye kapital som er tilgjengelig på kort sikt (12 måneder fram i tid) og som kan benyttes til løpende drift, betaling av finanskostnader og investeringer.

Rakkestad kommune har alltid hatt en relativt svak arbeidskapital. Den er styrket i de siste årene på grunn av bra regnskapsresultater og avsetninger av mindre forbruk til disposisjonsfondet.

Bildet er nå (som andel av brutto driftsinntekter):

Tekst	2019	2018	2017	2016
--------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Arbeidskapital

Rakkestad,	15,30	14,50	6,70	7,70
Norge,	20,90	21,80	21,70	20,60

Prosent.

Den finansielle status uttrykt ved arbeidskapital er altså pr. 2019 og 2020 bedre enn nesten noen gang.

Det økonomiske opplegget for kommunene

Generelt

Forslaget til statsbudsjett legger opp til en reell vekst i kommunenes frie inntekter (skatter og rammeoverføringer) på 2 milliarder kroner i 2021.

Av denne økning, tilrår regjeringen at 1,6 milliarder kroner går til kommunene og 0,4 milliarder kroner til fylkeskommunene.

Veksten er i samsvar med det som ble varslet i kommuneproposisjonen.

For Rakkestad kommune utgjør de frie inntekter i 2021:

Skatter - inklusive skatteutjevnerende tilskudd,	kr.	262 538 000
Rammeoverføringer,	"	247 435 000

Sum,	kr.	509 973 000
------	-----	-------------

Inntektsutviklingen beregnes på grunnlag av det reviderte nasjonalbudsjett. Rakkestad kommunes frie inntekter for 2020 ble anslått til kr. 498 154 000 i dette dokumentet. Det medfører en inntektsvekst på kr. 11 819 000 – 2,37 prosent – fra 2020 til 2021.

Et mer relevant beregningsgrunnlag er det opprinnelige budsjett for 2020 – fordi at det er det som er plattformen for aktivitets- og utgiftsnivået i det året som snart har gått.

I statsbudsjettet ble de frie inntekter for 2020 anslått til:

Skatter - inklusive skatteutjevnerende tilskudd,	kr.	251 625 000
Rammeoverføringer,	"	252 370 000

Sum,	kr.	503 995 000
------	-----	-------------

Disse tallene lagt til grunn, er det en stigning i Rakkestad kommunes frie inntekter på kr. 5 977 614 – 1,19 prosent – fra 2020 til 2021.

Reduksjonen fra statsbudsjettet (oktober 2019) til revidert nasjonalbudsjett (mai 2020), er i hovedsak et resultat av Covid 19 pandemien som gjorde sitt inntog i Norge den 12. mars 2021.

Regjeringen oppgir deflatoren (kommunal lønns- og prisstigning) til 2,7 prosent i 2021.

Som rådmannen vurderer det, innebærer utviklingen av de frie inntekter – tatt hensyn til deflator – en reduksjon av kommunens økonomiske handlingsrom på ca. 1,5 prosent fra 2020 – 2021.

Det utgjør 10,5 – 11,5 millioner kroner.

Rådmannen vurderer denne utviklingen som dramatisk.

Det er noen hovedårsaker til den svake utviklingen av de frie inntekter fra 2016 – 2021:

- Befolkningsveksten har flatet ut.

Rakkestad kommune opplever stagnasjon og enkelte kvartaler reduksjon av folketallet.

Innbyggertilskuddet i inntektssystemet er på kr. 24 761 pr. innbygger.

Med lav eller ingen folketallsvekst, blir også inntektsøkningen svak.

- Behovsindeksen har gått ned.

Dette kriteriet skal fange opp og kompensere for levekårs og demografiske forskjeller mellom landets kommuner.

For kommunene er behovsindeksen samlet 1.

I Rakkestad kommune er det betydelige levekårs og demografiske utfordringer. Det gjør det mer kostbart å gi befolkningen et likt velferdstilbud. Av denne grunn skal behovsindeksen ligge over landsgjennomsnittet.

For tidsrommet 2016 – 2021 har behovsindeksen utviklet seg slik:

2016: 1,1104.

2017: 1,0936.

2018: 1,0866.

2019: 1,0866.

2020: 1,0865.

2021: 1,0796.

På fem år har kompensasjonen for levekårs og demografiske ulemper falt dramatisk.

Inntektsfallet er på kr. 14 292 930 sammenlignet med 2016 og kr. 3 254 010 bare fra 2020 til 2021.

Kostnadene er grunnet blant annet bemanningsnormer i barnehage og skole og forvarlighetsnormer i helse og omsorg vanskelig å korrigere i samme utstrekning.

Det er en meget alvorlig utvikling.

Hovedårsaken til at det går i denne retningen, er at det både relativt og faktisk blir færre barnehage- og skolebarn i kommunen.

For 2020 opplyser Rakkestad familiesenter at fødselstallet vil komme ned mot 50 etter å gått nedover i flere år forut.

Det er ikke bærekraftig utvikling.

Ressurskrevende tjenester

Tilskudd til ressurskrevende enkelttjenester i kommunene er svekket over mange år.

Lønnsutgifter til tilbud til de mennesker det er snakk om (under 67 år) kan kompenseres med 80 prosent.

Kommunenes egenandel i ordningen (kr. 1 430 000) har i lang tid blitt økt med ca. kr. 50 000 (kr. 46 000 for 2021) utover lønnsstigningen.

Som rådmannen ser det, er det en direkte innstramning i kommuneøkonomien.

For Rakkestad kommune er den samlede effekten av svekkelsen mellom kr. 300 000 og kr. 400 000 for 2021.

Det kommer i tillegg til den svake utviklingen i de frie inntekter nevnt i forrige avsnitt.

Opptrappingsplanene for psykisk helse- og rusfeltet

Psykisk helse og rus har i mange år vært et statlig og kommunalt satsningsområde.

Kommunene er gjennom flerårige opptrappings- og handlingsplaner tildelt øremerkede tilskudd over en periode på ca. tre år for å bygge opp lavterskel- og førstelinjetilbud på det aktuelle området.

Etter hvert er tjenestene forutsatt finansiert av kommunenes inntektsrammer ordinært.

Disse mekanismene binder opp store deler av den veksten som måtte være i de frie inntekter i de enkelte år.

Rakkestad kommune, psykisk helse og rus, omfatter i dag 17,9 årsverk.

I de nærmeste årene bør politisk og administrativt nivå prioritere å forankre og implementere disse oppgavene fullt ut i de samlede kommunale tilbud.

Det er ikke forutsatt ytterligere vekst i psykisk helse og rus i 2021 til 2024.

Redusert foreldrebetaling i skolefritidsordningene

Kommunene innførte høsten 2020 redusert foreldrebetaling i skolefritidsordningene for første og andre trinn for familier med lav inntekt.

Fra 1. august 2021 utvides tiltaket.

Kommunene tilbyr redusert foreldrebetaling i skolefritidsordningene også for elever på tredje og fjerde trinn for familier med lav inntekt.

Ordningen koster 25 millioner kroner totalt. Den er finansiert av kommunenes vekst i de frie inntekter.

Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform

Regjeringen etablerte i 2015 en såkalt avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform.

Formålet er mindre byråkrati og få mer igjen for bruk av offentlige midler.

Ordningen omfatter alle driftsutgifter i statsbudsjettet og går konkret ut på at disse underreguleres med 0,5 prosent hvert år.

Rakkestad kommune har i lang tid selv gjort store endringer i sin virksomhet for å skape rom for etablert virksomhet og nye tiltak.

Som avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen er utformet, har den karakter av en regulær økonomisk innstramming for Rakkestad kommune.

Eiendomsskatt

Rakkestad kommune innførte eiendomsskatt på bolig- og fritidseiendommer i 2012.

Eiendomsskatt utgjorde i 2020:

Næringseiendommer,	kr.	4 246 000
Bolig- og fritidseiendommer,	"	25 620 000

Sum,	kr.	29 866 000
------	-----	------------

For 2017 – 2019 var samlet eiendomsskatt på:

2017	27 907 000
2018	28 210 000
2019	29 866 000

Kroner.

Skattesatsene var på 4,75 promille for både bolig- og fritidseiendommer og næringseiendommer i 2017 – 2020.

Forskjeller i den samlede eiendomsskatt skyldes kvantumsendringer og at kommunen gikk over til å anvende Skatteetatens boligverdier for utskrivning av skatt på boliger i 2020.

Det eksisterer ikke boligverdier for våningshus på gårdsbruk og fritidseiendommer.

Eiendomsskatt på slike objekter baserer seg av den grunn på lokal takst.

Det nærmer seg nå ti år siden taksering ble gjennomført og eiendomsskatt etablert.

I 2021 må Rakkestad kommune retakserer de eiendommer det er snakk om (våningshus på gårdsbruk og fritidseiendommer) som grunnlag for utskrivning av eiendomsskatt for 2022.

Næringseiendommer er også gjenstand for retaksering.

Taksering koster kr. 650 000 i 2021.

Utgiftene er dekket av disposisjonsfondet – fordi at det dreier seg om engangskostnader.

Ifølge statsbudsjettet er maksimal eiendomsskattesats for boliger og fritidseiendommer 4 promille fra 2021.

Det medfører et bortfall av inntekter på ca. kr. 4 050 000 for Rakkestad kommune.

Som situasjonen totalt sett tegner seg framover, er det å se på som en ytterligere stor økonomisk innstramning.

Rådmannen tilrår at Rakkestad kommune i 2021 – 2024 skriver ut eiendomsskatt med 4 promille på bolig- og fritidseiendommer og 4,75 promille på næringseiendommer det enkelte år.

Covid 19 pandemien

Covid 19 pandemien rammet Norge med full kraft den 12. mars 2020.

Den er ikke over, men vil mest sannsynlig pågå også i størstedelen av 2021.

Covid 19 viruset forandrer alle forutsetninger for samfunnsaktivitet og samfunnsutvikling i 2020 og flere år framover.

Kommunenes skatteinntekter er kraftig redusert som en følge av pandemien. Rakkestad kommune har anvendt store deler av den kompensasjon staten har gitt til å korrigere inn dette inntektstapet.

Rådmannen regner derfor med at kommunen har god kontroll på sine inntekter. Sikkert er det likevel ikke. Den fulle oversikt over alle virusets konsekvenser er det ingen som har.

Kommunene har en nøkkelrolle i håndteringen av pandemien. Det innebærer blant annet:

- Covid 19 telefon.

(For informasjon og veiledning av innbyggerne om viruset og pandemien).

- Testing av personer for smitte.

(pr. 6.11.2020 hadde kommunen testet 47,31 prosent av sin befolkning).

- Drift av teststasjon og smittevernkontor.

- Smittesporing.

- Håndtering og oppfølging av smittede og deres nærkontakter i mindre og større skala.

- Regulering og ivaretagelse av samfunnsfunksjoner i forskjellige faser av pandemiutbruddet.

- Håndtering av smitteutbrudd lokalt – i egen kommune (oktober 2020) og som en del av Indre Østfold – (august 2020) og Nedre Glomma regionen (september 2020).

- Smittevernmateriell og smittevernutstyr.

- Drift av kommunens egen virksomhet under pandemien – større driftsmessige utfordringer mer generelt og økt fravær på grunn av pandemien.

Kostnadene er svært store i 2020. I «Økonomisk rapport pr. 31.8.2020 – Drift» er de anslått til ca. 12 millioner kroner. De blir større. Spesielt som en følge av smitteutbruddet i kommunen i oktober 2020.

Rakkestad kommune har bestemt å dekke disse utgiftene av sitt disposisjonsfond.

Regjeringen la 29. oktober 2020 fram en tilleggsproposisjon til statsbudsjettet for 2021. Den inneholder kompensasjon til kommunene for pandemikostnader og pandemikonsekvenser. Rådmannen kommer tilbake til dette spørsmålet tidlig i 2021.

Pandemikostnader og pandemikompensasjoner er ikke en regulær del av budsjett 2021 og økonomiplan 2021 - 2024.

Brutto er det ikke urealistisk at Covid 19 utbruddet vil koste Rakkestad kommune 35 – 40 millioner kroner.

Lønns- og prisstigning

Deflator er et anslag for lønns- og prisvekst (2020 – 2021) som kommunen blir kompensert for i statsbudsjettet.

Regjeringen opererer med en kommunal deflator på 2,7 prosent fra 2020 – 2021 – hvorav lønns-elementet utgjør 2,2 prosent.

Lønnsvekst er satt av med til sammen kr. 6 000 000 på eget ansvar i budsjettet.

Kostnader til pensjon er beregnet i samsvar med oppgaver fra Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens Pensjonskasse (SPK).

Forutsetningene for prisstigning endret seg kraftig i løpet av 2020. I budsjett 2021 og økonomiplan 2021 – 2024, er den derfor håndtert og kompensert for for 2020 og 2021 under ett.

Egeninntekter

Generell regulering av egeninntekter

Egeninntekter er som en grunnregel korrigert med kommunal deflator. For 2021 er den på 2,7 prosent.

Det gjelder som et utgangspunkt.

For flere ordninger er det særkorrigeringer som slår inn.

Maksimalpris i barnehager er av regjeringen i statsbudsjettet besluttet justert med 3 prosent fra 2020 til 2021. I helse og omsorg er det egenandelstak o.a. som på individuell basis kan trå regulerende inn.

Det finnes også andre ordninger som er modererende på prinsippene.

For enkeltheter viser rådmannen til oversikt over priser på kommunale varer og tjenester i 2021.

Selvkostområdene

Når det dreier seg om selvkostområder – vann, avløp og renovasjon – står Rakkestad kommune i de nærmeste årene overfor store rehabiliterings- og utbyggingsoppgaver. De er et resultat av behov for vedlikehold, nye klima- og miljøkrav og investeringer i nye anlegg av forskjellig karakter. Årsgebyrer vil av disse grunner øke til dels kraftig i budsjett- og økonomiplanperioden.

Det samme gjelder for stort sett samtlige kommuner i Oslo og Viken fylke.

Rakkestad kommune har gebyrer for vann-, avløps- og renovasjonstjenester pr. 2020 omtrent på gjennomsnittet for kommunene i tidligere Østfold fylke.

I 2021 – 2024 er investeringsnivået på selvkostområder en følge av egne vedtatte handlingsplaner og en rehabiliterings- og utbyggingstakt for ledningsnett og anlegg som kommunen selv har meldt inn til Fylkesmannen i Oslo og Viken som forurensningsmyndighet. Det er som følger:

Vanninvesteringer,	21 500	18 000	9 000	17 000	65 500
Avløpsinvesteringer,	10 000	11 500	13 000	5 000	39 500
Renovasjonsinvesteringer,	3 000	6 000	0	0	9 000

Sum,	34 500	35 500	22 000	22 000	114 000
------	--------	--------	--------	--------	---------

1 000 kroner.

For enkeltheter vises til avsnittet «Investeringer og finansiering – Økonomiske og finansielle effekter av investeringene».

Vann-, avløps- og renovasjonsgebyrene utvikler seg som følger i de kommende fire årene:

Vann,	17,98	21,98	21,98	21,98	21,98
Avløp.	23,14	23,76	27,33	30,06	33,07
Slam,	1 592	1 500	1 500	1 500	1 725
Renovasjon,	2 691	3 094	3 187	3 337	3 437

Pris pr. kubikkmeter vann og avløp, slam under ett (tank 0 – 4 kubikkmeter) og ordinær renovasjonsavgift.

De prosentvise endringer er:

Vann,	0,00	22,20	0,00	0,00	0,00
Avløp.	0,00	2,70	15,00	10,00	10,00
Slam,	0,00	-26,80	0,00	0,00	15,00
Renovasjon,	0,00	15,00	3,00	4,70	3,00

Prosentvis utvikling (Pris pr. kubikkmeter vann og avløp, slam under ett og ordinær renovasjonsavgift).

Rehabilitering og påkostninger av Fladstad og Sander vannverker genererer en vekst i årsgebyret for vann med 22,20 prosent fra 2021 til 2022.

For avløp er utviklingen jevnere, men sterkere for økonomiplanperioden under ett (2021: 2,7 prosent, 2022: 15 prosent, 2023: 10 prosent og 2024: 10 prosent).

Når det gjelder slam, går årsgebyret totalt sett ned i 2021 – 2024.

Rehabilitering og påkostninger av Kopla renovasjonsplass medfører en stigning i årsabonnementet på 15 prosent fra 2020 – 2021, 3 prosent fra 2021 – 2022, 4,7 prosent fra 2022 – 2023 og 3 prosent fra 2023 – 2024.

Gebyret for feiing er uendret – kr. 520 p.a. – i økonomiplanperioden.

Nøkkeltall

Generelt

Etter den nye kommuneloven, skal kommunestyret som verktøy for langsiktig økonomisk styring fastsette finansielle måltall for kommunens økonomi.

De er ikke bindende for budsjettene og økonomiplanperioden, men er ment som et hjelpemiddel for å sikre handlefrihet for framtidige generasjoner.

Dessuten trekker kommunelovutvalget fram at finansielle nøkkeltall kan være et nyttig virkemiddel for åpenhet rundt kommunens økonomiforvaltning ved at den faktiske økonomiske utviklingen vurderes opp mot en ønsket økonomisk retning.

Rådmannen tilrår de måltall som beskrevet nedenfor.

Resultatgrad

Netto driftsresultat i forhold til brutto driftsinntekter.

Som rådmannen ser det, bør resultatgraden det enkelte år utgjøre minst 2 prosent.

Dette måletallet var i 2014 – 2019 på:

2014	2015	2016	2017	2018	2019
0,90	1,80	3,70	3,70	3,30	2,90

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter.

Rakkestad kommune oppfyller dette måltallet i 2016 – 2019.

Det endrer seg etter det markert. Siste budsjett (2020) ble fastsatt med et negativt netto driftsresultat på - kr. 8 280 000. Utviklingen er ikke styrket av Covid 19 pandemien.

Rådmannen vurderer at 2021 – 2024 kan bli tungt for Rakkestad kommune. Det ligger an til negativ resultatgrad i hele denne perioden.

Rakkestad kommune må sette i verk tiltak for å gjenoppbygge en bærekraftig og stabil kommune-økonomi innen utgangen av økonomiplanperioden (2024).

Rådmannen viser til sitt valg av strategi senere i budsjett- og økonomiplanframlegget.

Disposisjonsfondet

Disposisjonsfondet i forhold til brutto driftsinntekter.

Rådmannen mener at disposisjonsfondet til enhver tid bør utgjøre minst 10 prosent av brutto driftsinntekter.

Måltallet var i 2014 – 2019 på:

2014	2015	2016	2017	2018	2019
2,70	3,80	6,70	10,60	13,80	15,60

Disposisjonsfondet i prosent av brutto driftsinntekter.

Rakkestad kommune oppfyller dette måltallet i 2016 – 2019 – med forholdsvis god margin – men var til gjengjeld ganske langt unna i 2014 – 2016.

Det er gode regnskapsresultater over 4 – 5 år som er årsaken til denne utviklingen.

Tilstrekkelige driftsmarginer og driftsbuffer er helt avgjørende for bærekraft og stabilitet i kommuneøkonomien for perioder på 1 – 3 år. Det gir rom for nye prioriteringer og omstillinger når situasjoner og omkringliggende ramme krever det. Covid 19 pandemien synliggjør dette bedre enn noe annet.

Rådmannen gjentar av denne grunnen sine kommentarer fra forskjellige økonomidokumenter i 2020:

Verdien og nødvendigheten av en tilstrekkelig driftsbuffer eller driftsmargin dokumenteres for øvrig i 2020 bedre enn noen gang tidligere.

Fordi disposisjonsfondet målrettet er bygget opp over mange år, har Rakkestad kommune i alle fall i det korte og mellomlange løp egne ressurser til å komme seg gjennom Covid 19 – pandemien.

Uten disse midlene hadde en finansiell og økonomisk krise også vært et faktum.

Rakkestad kommune kommer til å anvende en større del av sitt disposisjonsfond i 2020 – 2024 – til å finansiere økonomiske følger av Covid 19 pandemien og stabilisere kommuneøkonomien i den tid det å gjenoppbygge den.

Rådmannen vurderer at kommunen til enhver tid bør ha et disposisjonsfond på minst 80 millioner kroner.

Det er 10 – 12 prosent av brutto driftsinntekter.

Lånegjeld

Langsiktige lån i forhold til brutto driftsinntekter.

Som rådmannen vurderer det, bør Rakkestad kommune framover vise en varsomhet med å øke sine langsiktige lån ytterligere. Betydelige ressurser går hvert år med til å betjene renter og avdrag av disse forpliktelser. Det binder opp det økonomiske handlingsrommet, og det blir mindre midler tilbake til primær- og kjerneoppgaver.

Netto renteeksposering uttrykker hvor mye av den renteeksponerte gjeld som er tilbake etter at rentekompensasjon og rentebærende likviditet er trukket fra:

Tekst	Rakkestad			
	2019	2018	2017	2016
Netto renteeksposering - bto inntekter,	78,6	73,1	67	70,9

Prosent av brutto driftsinntekter.

Rakkestad kommune har en høy renteeksponert gjeld.

En renteeksposering på 78,6 prosent innebærer at virkning av en prosents renteøkning er 0,786 prosent i form av at brutto driftsinntekter bindes mer opp.

Tilsvarende tall for Norge er 65,9 prosent.

Rakkestad kommune er veldig sårbar for renteøkninger – med de følger det har for kommunens drift.

Rådmannen mener av Rakkestad kommunes renteeksposering ikke bør overstige 85 prosent på noe tidspunkt i økonomiplanperioden.

I denne vurderingen er det tatt hensyn til at Nye Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter skal realiseres i 2022 – 2024.

Likviditet

Rakkestad kommune har som en følge av bra regnskapsresultater i de siste årene styrket sin likviditet vesentlig.

Arbeidskapital er svært viktig for en virksomhets driftseffektivitet og kortsiktige finansielle tilstand.

Enkelt forklart er arbeidskapital en måleenhet som sier noe om kommunens disponible likviditet etter at alle kortsiktige gjeldsforpliktelser er gjort opp og alle kortsiktige fordringer er krevd inn.

Dette nøkkeltallet angir dermed hvor mye kapital som er tilgjengelig på kort sikt (12 måneder fram i tid) og som kan benyttes til løpende drift, betaling av finanskostnader og investeringer.

Rakkestad kommune har alltid hatt en relativt svak arbeidskapital. Den er styrket i de siste årene på grunn av bra regnskapsresultater og avsetninger av mindre forbruk til disposisjonsfondet.

Bildet er nå (som andel av brutto driftsinntekter):

Tekst	2019	2018	2017	2016
Arbeidskapital				
Rakkestad,	15,30	14,50	6,70	7,70
Norge,	20,90	21,80	21,70	20,60
Prosent.				

Den finansielle status uttrykt ved arbeidskapital er altså pr. 2019 og 2020 bedre enn nesten noen gang.

I økonomiplanperioden bør arbeidskapital uttrykt som andel av brutto driftsinntekter, økes til 20 prosent.

Økonomisk stilling ved inngangen til 2021 – 2024 – Strategi og tiltak for å reetablere økonomisk balanse

Den økonomiske stillingen

Etter noen år med bra regnskapsresultater (2015 – 2019), går Rakkestad kommune 2021 – 2024 i møte med større økonomiske vanskeligheter og budsjettmessig ubalanse.

Det skyldes følgende hovedmomenter:

- Frie inntekter – skatter, skatteutjevnerende tilskudd og rammeoverføringer – vokser svakt som en følge av en flatere befolkningsutvikling og at kommunen oppnår en stadig mindre uttelling i utgiftsdelen av inntektssystemet.
- Den såkalte behovsindeksen har falt fra 1,1104 i 2016 til 1,0796 i 2021.
- Ordningen med statlig refusjon for kommunale utgifter til ressurskrevende tjenester svekkes hvert år.
- Det har vedvart i ca. ti år.
- Eiendomsskatt av bolig- og fritidseiendommer går ned med i overkant av 4 millioner kroner p.a. fra 2021.
- Med ny kommunelov må Rakkestad kommune – på grunn av en annen modell for beregning av minsteavdrag på lån – betale mellom kr. 6 000 000 og kr. 7 000 000 mer hvert år ned på forpliktelsene sine fra 2020.
- Kommunens aktivitets- og utgiftsnivå vokser mer enn inntektene.
- Med Rakkestad kulturskole, betydelige vann-, avløps- og renovasjonstiltak og Nye Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter er investeringene svært store i 2021 – 2024.
- Den langsiktige gjelden øker til over kr. 1 000 000 000 i 2023.
- Et stabilt rentenivå lagt grunn, øker de årlige renter og avdrag med 10,5 – 11,5 millioner kroner p.a. i 2024 sammenlignet med 2021.

Dette resulterer i en alvorlig budsjettmessig ubalanse. Omfattende tiltak må settes i verk for å gjøre økonomien flytende igjen.

Rakkestad kommune må forholde seg til den problemstilling nå og være seg bevisst de prioriteringer og valg som gjøres.

Rådmannen understreker i denne sammenheng de tunge investeringenes konsekvenser for kommuneøkonomien framover.

Langsiktig lånegjeld

Rakkestad kommunes langsiktige gjeld vil utgjøre kr. 1 012 062 000 pr. 31.12.2024. Den utvikler seg som følger i økonomiplanperioden:

	2021	2022	2023	2024
--	------	------	------	------

Lån til investeringer

Lån til investeringer pr 01.01	645 568	704 506	817 992	912 046
Avdrag i budsjettåret	30 662	33 514	35 446	37 008
Låneopptak i budsjettåret	89 600	147 000	129 500	11 000

Sum lån pr 31.12	704 506	817 992	912 046	886 038
------------------	---------	---------	---------	---------

Lån til videreutlån

Lån til videreutlån pr 01.01	82 024	93 024	104 024	115 024
Avdrag i budsjettåret	4 000	4 000	4 000	4 000
Låneopptak i budsjettåret	15 000	15 000	15 000	15 000

Sum lån pr 31.12	93 024	104 024	115 024	126 024
------------------	--------	---------	---------	---------

1 000 kroner.

Brutto nye lån (2021 – 2024) fordeler seg på regulære investeringslån, lån til vann-, avløps- og renovasjonsformål og startlån som følger:

Regulære investeringslån,	kr.	263 100	prosent	60,2
Lån til vann-, avløps- renovasjonsformål,	"	114 000	"	26,1
Startlån,	"	60 000	"	13,7

Sum,	kr.	437 100	Prosent	100,0
------	-----	---------	---------	-------

Til sammen 174,000 millioner kroner – eller 39,8 prosent – dekkes altså av årsgebyrer på selvkost-områder og videre utlån av startlånmidler.

De øvrige 263,100 millioner kroner – 60,2 prosent – er investeringslån – hvor årlige renter og avdrag må finansieres av de ordinære driftsbudsjetter.

Rakkestad kommune betaler kr. 30 662 000 i avdrag i 2021 og kr. 136 630 000 for 2021 – 2024 totalt.

I økonomiplanperioden øker altså de langsiktige lån netto med kr. 214 532 000.

Renter og avdrag p.a. til å betjene den langsiktige gjelden

Renter og avdrag p.a. (2021 – 2014) til å finansiere den langsiktige gjelden er:

	Renter og avdrag på langsiktig gjeld				
	2020	2021	2022	2023	2024
Renter,	20 886	11 030	11 900	14 218	16 528
Avdrag,	27 662	30 662	33 514	35 446	37 008
Sum,	48 548	41 692	45 414	49 664	53 536

1 000 kroner.

De årlige avdrag av kommunens gjeld blir kr. 6 346 000 større i 2024 enn i 2021.

Rakkestad kommune må dekke det inn ved reduksjoner i budsjettet for øvrig. Det innebærer at det økonomiske handlingsrommet reduseres og at det blir mindre ressurser tilbake til tjenester m.m. til innbyggere og lokalsamfunn.

Tilsvarende gjelder for renter på den nye gjelden.

Med et forventet rentenivå på 1,5 prosent p.a., øker rentekostnadene med ca. 4,5 millioner kroner hvert år i fire års perioden.

Rakkestad kommune må dekke det inn ved reduksjoner i budsjettet for øvrig. Det medfører en mindre økonomisk handlefrihet og at det blir færre ressurser til disposisjon til tjenester m.m. til innbyggere og lokalsamfunn.

De finansielle kostnader øker altså med 10,5 – 11,5 millioner kroner p.a. til sammen fra 2021 – 2024.

For bare å finne rom for å betjene nye låneutgifter, mener rådmannen altså at kommunen bør ta ned den ordinære driften med ca. 2,5 millioner kroner hvert år i de kommende fire årene.

Dette er utfordrende og det krever bevisste og harde politiske og administrative prioriteringer.

Alternativet til denne framgangsmåte er enkelt og greit å bevege seg inn i en økonomisk bakgate med de konsekvenser det kan ha.

Nye Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter

Det er i særdeleshet Nye Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter – kr. 360 000 000 – som kommer til å bli tung å dra.

Rådmannen er ikke i tvil om at kommunen bør realisere et nytt sykehjem. Det eksisterende bygget er 50 år gammelt. Teknisk og økonomisk nedslitt. Det er absolutt modent for å erstattes av et nytt bygg.

Rådmannen stiller likevel et spørsmål om det nye sykehjemmet må ha 65 plasser.

Rakkestad kommune har i mange år satt inn store ressurser i tidlig innsats og forebyggende og helsefremmende aktivitet og tjenester i sin virksomhet.

Det er en målsetting at brukere oppnår bedre egetfungerende og større livskvalitet, og kommunen mindre etterspørsel etter og omfang av sine tunge, økonomisk krevende tilbud.

Slike resultater er ønskede både på det individuelle plan og for kommunen, og det gir gode resultater både samfunnsmessig og samfunnsøkonomisk.

Rådmannen mener at Rakkestad kommune i dag er bedre posisjonert til å ta hånd om flere oppgaver lengere nede i omsorgstrappen enn tidligere. I en periode er fokus, innsats og ressurser rettet inn mot det. Rådmannen mener derfor at det kan være realistisk å etablere noen færre nye sykehjemsplasser enn som planene er.

Både driftsmessig og for investeringen har det store effekter.

Rådmannen vil at Rakkestad kommune i de neste to månedene gjør vurderinger om Nye Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter kan ha 57, 60 eller 62 plasser i stedet for de 65 plasser som det planlegges med nå.

Framtidens sykehjemstilbud blir annerledes enn det tidligere var. Det er først og fremst pasienter med demens og alvorlige fysiske begrensninger som får slike tjenester.

Rakkestad kommune har i noen år forberedt seg på denne utviklingen.

Strategi og tiltak 2021 – 2025 for å reetablere økonomisk balanse

Rådmannen setter opp budsjett 2021 og økonomiplan 2021 – 2024 i balanse, og uten buffere til å kunne fange opp og dekke inn de usikkerhetsmomentene og svakheter som ligger i opplegget.

Det er ikke bra.

Rådmannen legger dessuten opp til å gjøre opp rentebytteavtaler som løper ut i 2021 og 2022 i 2021.

Det frigjør ressurser i det nye budsjettet og økonomiplanen.

Like fullt er det altså så vidt båten bærer.

Det er så vidt det er økonomisk balanse. Netto driftsresultat er svakt negativt hvert år i perioden.

Rakkestad kommune må reetablere et økonomisk handlingsrom i 2021 – 2024 i en størrelsesorden 20 – 25 millioner kroner pr. år.

Det nødvendiggjør omstillinger, omdisponeringer og noen regulære kutt i kommunen.

Rakkestad kommune har – fordi det over noen år er bygget opp et brukbart disposisjonsfond – midler til å foreta disse endringer over 3 – 4 år.

Rådmannen tenker seg følgende størrelsesorden pr. år.

- 2021 – Kr. 4 000 000.
- 2022 – Kr. 6 000 000.
- 2023 – Kr. 6 000 000.
- 2024 – Kr. 7 000 000.

Det er å håpe på at en bedre inntektsutvikling i 2022 – 2024 kan gjøre de konkrete prosessene noe enklere enn beskrevet.

Rakkestad kommune har gjort slike tiltak tidligere. Sist i 2014 – 2017. Rådmannen mener det kan fungere. Det er likevel krevende og det medfører usikkerhet og uro i organisasjonen.

Rådmannen tar sikte på å starte opp prosjekter i aktuell forbindelse i januar 2021.

De forskjellige driftsformålenes andeler av budsjett 2021 og økonomiplan 2021 – 2024

Tabellen viser det rene driftsbudsjettet fordelt på formålene:

Formål	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Utvikling 2020 - 2021
Fellesutgifter og -inntekter	-15 240	-13 662	-738	-2 696	-5 989	-8 571	-0,14
Rådmannen	23 087	23 745	23 465	24 221	24 999	25 801	4,58
Staber	22 900	22 987	22 952	23 640	24 350	25 079	4,48
NAV Rakkestad	19 660	19 795	18 628	18 624	18 668	19 228	3,64
Skole	97 772	103 814	102 435	102 994	106 159	109 416	20,00
Barnehage	52 981	57 926	54 782	55 766	57 459	59 201	10,70
Kommunikasjon og kultur	19 471	20 874	22 333	23 003	23 693	24 404	4,36
Familiesenter	48 474	51 422	50 892	52 418	53 991	55 609	9,94
Skautun rehab og oms,senter	55 733	55 562	57 599	59 326	61 106	62 938	11,25
Hjembaserte tjenester	58 459	62 656	60 513	62 328	64 198	66 122	11,82
Bo- og aktivitetstjenester	65 506	68 022	67 302	65 991	67 971	70 009	13,14
Teknikk, miljø, landbruk	25 017	26 896	22 864	22 840	22 995	22 973	4,46
Næringstiltak	2 715	2 731	2 731	2 813	2 898	2 985	0,53
Kirker og trossamfunn	6 442	6 981	6 426	6 619	6 817	7 022	1,26
Sum fordelt til drift	482 976	509 750	512 184	517 889	529 316	542 215	100,02

1 000 kroner.

I 2021 er 512,184 millioner kroner av Rakkestad kommunes driftsmidler fordelt på staber, seksjoner og enkelte andre ansvar.

Det øker til 542,215 millioner kroner i 2024.

Skole – 20,00 prosent – og Barnehage – 10,70 prosent – har til sammen 30,70 prosent av de samlede ressurser.

Antall barn i barnehage- og skolealder er fallende. Det kan resultere i at kommunen av økonomiske og andre årsaker innen kort tid må gjøre strukturelle endringer på områdene.

Bo- og aktivitetstjenester gir tilbud til de utviklings- og funksjonshemmede og andre mennesker med særskilte behov.

Av flere grunner er disse tjenester omfattende i kommunen. Det medgår 13,14 prosent av de samlede midler til dette formål.

Hjembaserte tjenester – 11,82 prosent – og Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter – 11,25 prosent – er omtrent jevnstore og har totalt 23,07 prosent av totalbudsjettet.

For Rakkestad familiesenter er andelen 9,94 prosent i 2021. Den vokser fordi at kommunen har fokus på tidlig innsats, forebyggenhet og helsefremmende aktivitet i sin virksomhet. Det er en målsetting at brukere oppnår bedre egetfungerende og større livskvalitet, og kommunen mindre etterspørsel etter og omfang av sine tunge, økonomisk krevende tilbud.

Slike resultater er ønskede både på det individuelle plan og for kommunen, og det er gode effekter samfunnsmessig og samfunnsøkonomisk.

NAV Rakkestad utgjør 3,64 prosent av budsjettet. Det er 0,25 prosent lavere enn for 2020.

For Kommunikasjon og kultur er andelen på 4,36 prosent – som er 0,40 prosent mindre enn i sist vedtatte budsjett.

Teknikk, miljø og landbruk har 4,46 prosent av budsjettet. Som en følge av først og fremst engangs- og prosjektbevilgninger er det et markert fall fra 2020 (5,28 prosent).

For Rådmannen og staber er andelene 4,58 og 4,48 prosent av de samlede ressurser.

Til næringstiltak og kirker og trossamfunn anvender Rakkestad kommune 0,53 og 1,26 prosent av sine midler.

Rådmann og staber

Dette området omfatter Rådmannen og staber – Dokument og forvaltning, Personal og Økonomi.

Tabeller

RÅDMANNEN	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Seksjonsramme	23 087	23 745	23 465	24 221	24 999	25 801
Herav:						
Lønn	14 253	13 937	11 909	12 266	12 634	13 013
Driftsutgifter	16 807	16 091	15 249	15 707	16 178	16 663
Bruttoramme	31 060	30 028	27 158	27 973	28 812	29 676
Driftsinntekter	-7 974	-6 283	-3 693	-3 752	-3 813	-3 875
Nettoramme	23 087	23 745	23 465	24 221	24 999	25 801

1 000 kroner.

Antall årsverk var på 9,71 i 2020 og er på 9,39 i 2021.

STABER	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Seksjonsramme	22 900	22 987	22 952	23 640	24 350	25 079
Herav:						
Lønn	20 412	19 413	18 870	19 437	20 020	20 620
Driftsutgifter	6 847	5 645	5 867	6 043	6 225	6 411
Bruttoramme	27 259	25 059	24 738	25 480	26 244	27 031
Driftsinntekter	-4 359	-2 071	-1 786	-1 840	-1 895	-1 952
Nettoramme	22 900	22 987	22 952	23 640	24 350	25 079

1 000 kroner.

Antall årsverk var på 19,92 i 2019, 21,52 i 2020 og 19,80 i 2021.

Hovedårsaken til reduksjonen på ca. to årsverk, er at stillinger som har blitt ledige ikke er erstattet.

Kommentarer

I oktober 2020 ble planstrategien for 2019 – 2023 lagt ut til offentlig ettersyn. Den skal vedtas av kommunestyret ved årsskiftet 2020 – 2021.

Planprogram for kommuneplanen følger deretter. Det er tenkt godkjent av kommunestyret i første halvår 2021.

Etter det opplegget rådmannen følger, starter prosessene med kommuneplanen 2020 – 2032 opp samtidig med at planprogrammet blir fastsatt.

Det er en målsetting å ferdigstille samfunnsdelen medio 2021, og arealdelen senest ved årsskiftet 2021 – 2022.

Med denne framdriften, holder den milepælsplanen som rådmannen trakk opp i budsjett 2020 og økonomiplan 2020 – 2023 godt.

Sektorplanene for oppvekst, helse og omsorg og fysisk infrastruktur står på dagsordenen i 2022.

Det er inntil et år senere enn opprinnelig forutsatt.

Underliggende planer utarbeides og fastsettes på grunnlag av kommuneplan og sektorplaner som nevnt.

Rakkestad kommune kan på den måte ha et sammenhengende og fullstendig planverk ved utgangen av kommuneplanperioden.

Rådmannen vurderer med det at kommunen er langt nærmere å oppfylle de plankrav som kommune-loven, plan- og bygningsloven og annen lovgivning trekker opp.

Kommunens bærekraft og stabilitet bør styrkes vesentlig av disse tiltakene.

I 2018 – 2020 er saksbehandlingsressursene styrket. De utgjør fortsatt en flaskehals. I opplegget for 2021 – 2024 er det ikke funnet eller prioritert ressurser til utvidelse av dem.

Et boligkontor er i samsvar med det som ble beskrevet i budsjett 2020 og økonomiplan 2020 – 2023 under etablering ved årsskiftet 2020 – 2021. Det består av:

- Leder,
- Boligforvalter,
- Boveileder,
- Miljøvaktmester.

Det har som formål å styre, utvikle og forvalte kommunens boligmasse som sådan og som et element av kommunens totale virksomhet.

I en årrekke har boligforvaltning, økonomi og tjenester i spesielt helse og omsorg hengt lite sammen og lidd av for små ressurser og svakt samordnet virksomhet.

Tiltaket vil forhåpentlig reparere på disse svakhetene.

Boligkontoret er finansiert innen Rakkestad kommunes eksisterende økonomiske rammer.

For et par år siden satte rådmannen i verk et intern kontroll prosjekt – som vil pågå fram til 2023.

Det har i 2020 blitt skadelidende av Covid 19 pandemien.

Fra rådmannens side tas det sikte på å sette ny fart i de ulike prosesser i første kvartal 2021.

Samtlige fastlegehjemler og kommunelegefunksjoner er dekket og stabile ved inngangen til 2021 – 2024.

Det samme gjelder for Brann- og redningsvesenet.

Dokument og forvaltning har digitalisering av oppgaver – herunder kommunikasjon med innbyggere og omverden – som sitt største fokusområde i 2021 – 2024.

SLT – koordinator er fra ca. mars 2021 helt og fullt lagt til barnevern i Rakkestad familiesenter.

Personal er en liten enhet som har mange og sammensatte oppgaver. Oppmerksomhet de nærmeste årene rettes spesielt mot:

- Håndtere den sårbarhet som er til stede.
- Forebygge sykefravær i organisasjonen.
- Få sykemeldte ansatte raskere tilbake i arbeid.
- Etablere et mer funksjonelt og bedre intern kontroll system.

Rådmannen omprioriterer i januar 2021 en 0,25 personalressurs som skal ha som oppgave å fokusere på, forebygge og følge opp sykefravær i enkelttilfelle og de steder i organisasjonen hvor utfordringene er størst.

Økonomi er også en liten enhet som har mange og komplekse oppgaver. Den ble mindre (to årsverk) etter at staten overtok skatteinnfordringen i 2020. Fokus i de nærmeste årene er dreiet mot:

- Håndtere den sårbarhet som er til stede.
- Bedre innfordring og innfordringsresultater på krav.
- Digitalisering av funksjoner.
- Etablere et mer funksjonelt og bedre intern kontroll system.

Budsjettforslagene for Østre Viken kommunerevisjon IKS og Østfold kontrollutvalgssekretariat var for sent tilgjengelig til å bli tatt hensyn til i budsjett- og økonomiplandokumentet. De følges av den grunn særskilt opp i «Økonomisk rapport pr. 30.4.2021 – Drift».

Oppvekst

Oppvekst omfatter Barnehage, Skole, Kommunikasjon og kultur og NAV Rakkestad.

Barnehage

Barnehage består av Fladstad barnehage, Byggekllossen barnehage, Elle Melle barnehage, Bergenhus barnehage og Kirkeng barnehage.

Tabeller

BARNEHAGE	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Seksjonsramme	52 981	57 926	54 782	55 766	57 459	59 201
Herav:						
Lønn	46 474	44 652	40 815	41 381	42 642	43 940
Driftsutgifter	22 204	24 034	22 455	23 129	23 823	24 537
Bruttoramme	68 678	68 686	63 270	64 509	66 464	68 476
Driftsinntekter	-15 697	-10 759	-8 488	-8 743	-9 005	-9 275
Nettoramme	52 981	57 926	54 782	55 766	57 459	59 201
1 000 kroner.						

Antall årsverk var på 63,2 i 2019 og 64,2 i 2020 og er på 61,2 i 2021.

Reduksjonen henger sammen med endringer i det kommunale barnehage tilbud og barnehagestruktur – herunder at antall barn i barnehagealder går nedover.

Skole

Skole omfatter Rakkestad ungdomsskole, Bergenhus skole, Os skole og Kirkeng skole.

Tabeller

SKOLE	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Seksjonsramme	97 772	103 814	102 435	102 994	106 159	109 416
Herav:						
Lønn	105 196	100 444	96 921	97 314	100 309	103 391
Driftsutgifter	25 280	22 290	20 651	21 270	21 909	22 565
Bruttoramme	130 476	122 735	117 572	118 584	122 217	125 956
Driftsinntekter	-32 704	-18 920	-15 136	-15 591	-16 058	-16 540
Nettoramme	97 772	103 814	102 435	102 994	106 159	109 416
1 000 kroner.						

Antall årsverk var på 127,42 i 2019 og 126,62 i 2020 og er på 126,12 i 2021.

Det er marginale endringer i årsverkrammen – 0,5 morsmåls lærer i reduksjon fra 2020 – 2021.

Kommunikasjon og kultur

Kommunikasjon og kultur omfatter Informasjon, IKT og innkjøp og Kultur.

Tabeller

KOMMUNIKASJON OG KULTUR	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Seksjonsramme	19 471	20 874	22 333	23 003	23 693	24 404
Herav:						

Lønn	14 729	14 388	14 890	15 336	15 797	16 270
Driftsutgifter	9 524	9 076	10 033	10 334	10 644	10 963
Bruttoramme	24 253	23 464	24 923	25 671	26 441	27 233
Driftsinntekter	-4 783	-2 590	-2 590	-2 667	-2 747	-2 830

Nettoramme	19 471	20 874	22 333	23 003	23 693	24 404
------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1 000 kroner.

Antall årsverk var på 18,79 i 2019 og 18,81 i 2020 og er på 19,81 i 2021.

Rakkestad kommune rekrutterte leder for bredbåndprosjektet i 2020.

NAV Rakkestad

NAV Rakkestad omfatter Oppfølging I (Arbeid og aktivitet) og Oppfølging II (Kvalifisering).

Tabeller

NAV RAKKESTAD	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Seksjonsramme	19 660	19 795	18 628	18 624	18 668	19 228

Herav:

Lønn	10 474	10 115	9 509	9 232	8 994	9 263
Driftsutgifter	10 622	10 818	10 448	10 761	11 084	11 417
Bruttoramme	21 097	20 934	19 957	19 993	20 078	20 680
Driftsinntekter	-1 437	-1 139	-1 329	-1 369	-1 410	-1 452

Nettoramme	19 660	19 795	18 628	18 624	18 668	19 228
------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1 000 kroner.

Antall årsverk var på 9,10 i 2019 og 9,10 i 2020 og er på 9,10 i 2021.

Det er ikke endringer i årsverksrammen på kommunal side i de siste årene.

Kommentarer

Barnehage

I Rakkestad kommune er det i øyeblikket fallende barnetall og et stabilt fødselsunderskudd.

Tilflyttingen til kommunen har stanset opp. Folketallsveksten stagnerer.

Det kan selv på noen få års sikt ha store konsekvenser for Barnehage.

I første kvartal 2021 vil rådmannen utrede barnehagetilbudet på nytt innenfor følgende rammer:

- Barnetallene i kommunen i 2000 – 2020 og prognoser for 2020 – 2032.

(Base SSB).

- Beskrivelse av barnehagetilbudet i dag – kvalitativt og kvantitativt – kommunale og private barnehager.
- Omfanget av barnehagetilbudet i 2020 – 2032.
- Innholdet i barnehagetilbudet i 2020 – 2032.
- Økonomi i Barnehage i kommende kommuneplanperiode – kommunale barnehager, private barnehager og totalt for barnehager.
- Konklusjon.

En enkeltsak – «Barnehager i Rakkestad kommune – 2020 – 2032» – legges fram for velferdsutvalget, formannskapet og kommunestyret ca. 1. april 2021.

Strukturelle endringer i det kommunale barnehagetilbud aktualiserer seg allerede i 2021. Rådmannen kommer tilbake til spørsmålet i første kvartal av året.

Kommunene må i framtiden skille rollene som barnehagemyndighet, og eier og driver av barnehager. For Rakkestad kommune som en relativt liten kommune, er det faglig og økonomisk krevende å få til. Av denne grunn arbeides det for tiden med noen andre kommuner for å kunne etablere barnehagemyndighet som et fellestiltak.

En enkeltsak – «Barnehagemyndighet – Rakkestad kommune» - legges fram for velferdsutvalget og kommunestyret i første kvartal 2021.

I tre ferieuker på sommeren er det ikke etterspørsel etter barnehagetilbud. Rådmannen vurderer det som aktuelt å stenge barnehagene i den perioden. En enkeltsak – «Feriestengning av barnehagene – Melding» vil redegjøre nærmere for spørsmålet i første halvår 2021.

Rakkestad kommune vil i budsjett- og økonomiplanperioden ha det psykososiale barnehagemiljø som et fokusområde.

I 2021 blir tiltaket barnas verneombud nærmere utredet.

Formålet med ordningen er:

Alle landets barnehager skal ha et barnas verneombud, som har ekstra kompetanse på å se og hjelpe barn som utsettes for vold, overgrep eller omsorgssvikt.

Velferdsutvalget får seg forelagt et opplegg for tiltaket i første halvår 2021.

Rakkestad kommune har som mål å etablere søskenmoderasjonsordninger på tvers av barnehage og skolefritidsordning. Den er ment å tre i kraft fra 1.8.2021. Reglene for tiltaket legges fram for vedtak av velferdsutvalget og kommunestyret i mai 2021.

Skole

I Rakkestad kommune er det i øyeblikket fallende elevtall og et stabilt fødselsunderskudd.

Tilflyttingen til kommunen har stanset opp. Folketallsveksten stagnerer.

Det kan på noen få års sikt ha betydelige og økende konsekvenser for Skole.

I 2021 vil rådmannen utrede skoletilbudet innenfor følgende rammer:

- Elevtallene i kommunen i 2000 – 2020 og prognoser for 2020 – 2032.
(Base SSB).
- Beskrivelse av skoletilbudet i dag – kvalitativt og kvantitativt.

- Omfanget av skoletilbudet i 2020 – 2032.
- Innholdet i skoletilbudet i 2020 – 2032.
- Økonomi i Skole i kommende kommuneplanperiode.
- Konklusjon.

En enkeltsak – «Grunnskolen i Rakkestad kommune – 2020 – 2032» – framlegges for velferdsutvalget, formannskapet og kommunestyret ved årsskiftet 2021 – 2022.

Rakkestad kommune har kontrakt med Indre Østfold kommune om Mortenstua skole. Det er en arena som tilbyr opplæring til barn med store sammensatte lærevansker og som trenger et helhetlig spesialpedagogisk tilbud. Indre Østfold kommune kan prioritere sine egne elever først ved tildeling av plasser ved skolen. Når det er kapasitetsvanskeligheter, kan derfor barn fra blant annet Rakkestad kommune stå uten dette tilbudet.

Rådmannen vil i 2021 og 2022 å utrede om kommunen bør og kan etablere en egen slik opplæringsarena på noe sikt.

Det legges fram en prosjektplan for tiltaket for velferdsutvalget i første kvartal 2021.

Fagfornyelsen – revisjon av alle planer for fag i grunnskolen og videregående opplæring – har trådt i kraft.

Rådmannen har satt av kr. 500 000 til tiltaket hvert år i budsjett 2021 og økonomiplan 2021 – 2024.

Det legges en melding fram for velferdsutvalget og kommunestyret i første halvår 2021 – som synliggjør behov for fornyelse av ulike læremidler og anskaffelsestakt og konkret finansiering av dem.

Fosterbarn fra andre kommuner bor og går på skole i Rakkestad kommune – samtidig som fosterbarn fra Rakkestad kommune bor og går på skole i andre kommuner.

Det er på forskjellige måter et oppgjør mellom kommunene for dette mellomværendet.

Som det ser ut nå, er færre barn involvert i disse ordninger i 2021 – 2024. Både utgifter og inntekter er påvirket av det. Budsjettet og økonomiplanen legges opp etter det som er endringer på høst 2020.

Rådmannen følger opp spørsmålet i økonomiske rapporter i 2021 og i budsjett 2022 og økonomiplan 2022 – 2025.

Rakkestad kommune gjør skoleskyss til gjenstand for en anbudskonkurranse i 2021. Det kan ha økonomiske konsekvenser på noe sikt.

Rådmannen kommer tilbake til problemstillingen i alle fall i neste budsjett og økonomiplan.

Tematurer i grunnskolen er under utredning når budsjett- og økonomiplanprosessen pågår i oktober og november 2020.

En enkeltsak forlegges velferdsutvalget og muligens kommunestyret som melding eller for realitetsvedtak på nyåret i 2021.

Rakkestad kommune har som mål å etablere søskenmoderasjonsordninger på tvers av barnehage og skolefritidsordning. Den er ment å tre i kraft fra 1.8.2021. Reglene for tiltaket legges fram for vedtak av velferdsutvalget og kommunestyret i mai 2021.

Skolemat har som en følge av Covid 19 pandemien ikke blitt arbeidet med som forutsatt. Rakkestad ungdomsskole mener heller ikke å ha muligheter og kapasitet til å utrede tiltaket i 2021. Rådmannen vil av den grunn komme tilbake til spørsmålet senere i økonomiplanperioden.

Frafall i videregående skole blant elever fra Rakkestad kommune er høyt. Rådmannen går inn for at Skole, Rakkestad familiesenter og NAV Rakkestad sammen utreder tiltak i første kvartal 2021 for å

forebygge og forhindre at dette finner sted i samme omfang framover. Rakkestad kommune bør ha som en målsetting at en forsterket og mer samordnet innsats på dette feltet kan iverksettes allerede på høsten 2021.

Velferdsutvalget behandler enkeltsak på tema innen utgangen av april 2021.

Kommunikasjon og kultur

Det kommunale bredbåndsprosjektet (2020 og 2021) sorterer under Kommunikasjon og kultur.

Rådmannen tar sikte på å informere formannskapet og kommunestyret om status og utvikling i tiltaket hvert halvår. Første gang er i januar – februar 2021.

Rakkestad kommune mottok «Nkom – midler» i 2020 på kr. 4 700 000 til utbygging av bredbånd.

I første halvår 2021 må kommunen ta stilling til hvordan det aktuelle prosjekt skal videreføres.

Digitalisering av Rakkestad kommune og samfunnet som helhet pågår for fullt.

Kostnader til IT – lisenser vokser nominelt mer enn ordinær prisstigning og det er kvantumsvekst på området.

Rakkestad kommune har blitt satt på nye utfordringer når det gjelder informasjon og kommunikasjon under Covid 19 pandemien.

Inntrykket er at det har blitt håndtert godt.

I første halvår 2021 skal servicekontoret evalueres – med sikte på endringer og forbedringer for å kunne møte framtiden.

Rapport forelegges politisk nivå som melding.

Rakkestad kulturskole ferdigstilles medio 2021.

Rådmannen legger fram en enkeltsak for velferdsutvalget og kommunestyret om hvilke effekter det gir for kulturskoletilbudet på både kortere og lengre sikt.

NAV Rakkestad

NAV Rakkestad har både statlige og kommunale oppgaver.

Fra medio 2020 sorterer NAV Rakkestad under oppvekst som formål.

NAV Rakkestad har høyt fokus på forebygging for å hindre utenforskap. Flere tiltak er satt i verk rettet mot yngre aldersgrupper:

- ICDP – veileder utdannes.

(Et helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge).

- Veileder er ansatt for å arbeide med ungdom på fulltid.
- Sommerjobbprosjektet for ungdom videreføres.
- Kurs om økonomi/gjeld på ungdomsskolen.

På kommunal side er sosiale tjenester, gjeldsrådgivning, bosetting av flyktninger og Ny Giv tillagt NAV Rakkestad.

Startlån overføres til Boligkontoret. Indirekte innebærer det en styrkning av det lokale NAV – kontoret. Ressurser frigjøres til blant gjeldsrådgivning. Disse oppgavene øker både i kompleksitet og omfang.

Rådmannen legger ikke opp til bosetting av flyktninger i 2021 – 2024.

Asyl- og flyktningetilstrømmingen til Norge er lavere enn på flere tiår, og bare vel halvparten (210) av kommunene ble i 2020 forespurt om å gjøre bosettinger.

Rakkestad kommune er ikke blant disse.

Rådmannen regner med at Integrerings- og mangfoldsdirektoratet viderefører sitt opplegg fra 2020 i 2021.

For tiden jobber rådmannen og NAV Rakkestad med å etablere et IPS – tilbud (Individuell jobbstøtte) i seksjonen.

Et IPS – tiltak er:

Et tilbud til personer med moderate til alvorlige psykiske helseproblemer, og/eller rusproblemer, som ønsker hjelp til å komme i arbeid eller beholde ordinært, lønnet arbeid.

Politisk nivå orienteres nærmere om ordningen i «Økonomisk rapport pr. 30.4.2021 – Drift».

I de første et – to årene er tiltaket finansiert delvis eller fullt med øremerkede tilskudd.

Helse og omsorg

Helse og omsorg består av Rakkestad familiesenter, Hjembaserte tjenester, Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter og Bo- og aktivitetstjenester.

Rakkestad familiesenter

Rakkestad familiesenter omfatter Helsesøster- og skolehelsetjenesten, Barnevernet, Fysio- og ergoterapitjenesten, Psykisk helse og rus og Frivillig sentral.

Tabeller

RAKKESTAD FAMILIESENTER	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Seksjonsramme	48 474	51 422	50 892	52 418	53 991	55 609
Herav:						
Lønn	42 390	41 904	44 104	45 427	46 790	48 192
Driftsutgifter	19 620	16 613	16 247	16 735	17 237	17 753
Bruttoramme	62 009	58 517	60 351	62 162	64 027	65 946
Driftsinntekter	-13 535	-7 096	-9 460	-9 743	-10 036	-10 336
Nettoramme	48 474	51 422	50 892	52 418	53 991	55 609
1 000 kroner.						

Antall årsverk var på 39,55 i 2019 og 44,80 i 2020 og er på 49,40 i 2021.

Samtlige enheter – i særdeleshet psykisk helse og rus og barnevern – er styrket i de siste årene som et ledd i kommunens sterke fokus på tidlig innsats, forebyggenhet og helsefremmende tiltak i sine tilbud.

Hjembaserte tjenester

Hjembaserte tjenester omfatter Hjemmesykepleie, Omsorgsboliger og Forvaltningsenhet Helse.

Tabeller

HJEMBASERTE TJENESTER	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Seksjonsramme	58 459	62 656	60 513	62 328	64 198	66 122
Herav:						
Lønn	60 764	60 995	58 566	60 323	62 133	63 996
Driftsutgifter	3 004	2 589	2 890	2 977	3 067	3 158
Bruttoramme	63 768	63 583	61 457	63 301	65 200	67 154
Driftsinntekter	-5 309	-927	-944	-973	-1 002	-1 032
Nettoramme	58 459	62 656	60 513	62 328	64 198	66 122
1 000 kroner						

Antall årsverk var på 64,08 i 2019 og 66,88 i 2019 og er på 65,88 i 2021.

Koordinator for barn og unge er fra 1.1.2021 overført til Bo- aktivitetstjenester.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter omfatter Korttid, Langtid, Demens og Kjøkken og Vaskeri.

Tabeller

SKAUTUN REHABILITERINGS- OG OMSORGSSENTER	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Seksjonsramme	55 733	55 562	57 599	59 326	61 106	62 938
Herav:						
Lønn	65 112	62 037	62 819	64 703	66 644	68 642
Driftsutgifter	10 712	8 028	7 843	8 078	8 320	8 570
Bruttoramme	75 824	70 065	70 662	72 781	74 965	77 212
Driftsinntekter	-20 091	-14 503	-13 063	-13 455	-13 859	-14 274
Nettoramme	55 733	55 562	57 599	59 326	61 106	62 938

1 000 kroner.

Antall årsverk var på 71,73 i 2019 og 71,73 i 2020 og er på 75,00 i 2021.

Rakkestad kommune styrker nattevakttjenesten (ca. 1,8 årsverk), fagsykepleierressurser i korttids- og langtidsenheten (ca. 1,3 årsverk) og helgebemanningen i langtidsenheten (ca. 0,2 årsverk) fra 2020 – 2021.

Flere svakheter i Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter bør være reparert i løpet av det siste året med disse tiltakene.

Bo- og aktivitetstjenester

Bo- og aktivitetstjenester omfatter Sone I (Helsehusveien I og Lundborgveien 3 – 5 – 7), Sone II (Bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger, Kleven og Lundborgveien I) og Sone III (Gudimstua, Rakkestad Dagsenter, Rådhusveien 12 og Parksvingen).

Tabeller

BO- OG AKTIVITETSTJENESTER	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Seksjonsramme	65 506	68 022	67 302	65 991	67 971	70 009
Herav:						
Lønn	68 025	67 491	65 635	64 758	66 700	68 700
Driftsutgifter	5 796	5 664	6 747	6 466	6 659	6 859
Bruttoramme	73 821	73 155	72 382	71 223	73 360	75 559
Driftsinntekter	-8 315	-5 133	-5 079	-5 232	-5 389	-5 550
Nettoramme	65 506	68 022	67 302	65 991	67 971	70 009

1 000 kroner.

Antall årsverk var på 74,70 i 2019 og 77,15 i 2020 og er på 78,45 i 2021.

Bo- og aktivitetstjenester får fra 1.1.2021 overført koordinator for barn og unge fra Hjembaserte tjenester.

Den merkantile funksjonen er i tillegg utvidet med 0,3 årsverk i løpet av 2020.

Kommentarer

Rakkestad familiesenter

I 2021 vil rådmannen utrede og ta stilling til om helse og omsorg bør organiseres i to i stedet for fire seksjoner fra 2022. Hensikten er å styrke samordnings- og helhetsfunksjoner på dette området.

Det er ikke aktuelt å operere med tre administrative nivåer i organisasjonen.

Mellom familiesenteret og NAV – kontoret foregår det i øyeblikket prosesser for i den daglige drift å knytte de to seksjonene nærmere sammen.

Det gjelder både kultur, holdninger, arbeidsmetodikk og enkeltsaker.

I NAV – Rakkestad ligger det an til å bli etablert et IPS – tilbud i 2020. Det skjer etter dialog mellom rådmann, NAV Rakkestad og Rakkestad familiesenter.

Et IPS – tiltak er:

Et tilbud til personer med moderate til alvorlige psykiske helseproblemer, og/eller rusproblemer, som ønsker hjelp til å komme i arbeid eller beholde ordinært, lønnet arbeid.

Politisk nivå orienteres nærmere om ordningen i «Økonomisk rapport pr. 30.4.2021 – Drift».

I de første et – to årene er tiltaket finansiert delvis eller fullt med øremerkede tilskudd.

Psykisk helse og rus har over mange år blitt bygget kraftig opp som et resultat av opptrappingsplaner og forskjellige satsningsprogrammer for de to oppgaveområdene.

I dag er det kommunale apparatet en lavterskel- og førstelinjetjeneste i de samlede offentlige tilbud.

Enheten omfatter 17,9 årsverk i budsjett 2021 og økonomiplan 2021 – 2024.

Tiltakene er i den første fase i sin helhet finansiert av øremerkede statlige overføringer. I neste runde trappes disse tilskudd ned. Kommunen må ta en økende andel av kostnadene ved stillingene. Til slutt er tilbudene helt og fullt et kommunalt ansvar.

Med den utviklingen som Rakkestad kommune i øyeblikket har i sine inntekter, lar det seg ikke gjøre å bygge psykisk helse og rus nevneverdig ytterligere ut i budsjett- og økonomiplanperioden.

Rådmannen har i flere sammenhenger trukket fram at forventninger fra psykisk helse og rus mot de øvrige seksjoner, og fra de øvrige seksjoner mot psykisk helse og rus spriker og ikke har blitt avklart.

Det er hemmende på de resultater Rakkestad kommune skal ha av sin innsats.

I budsjett 2020 og økonomiplan 2020 – 2023 var det gjort til tema. Spesielt på grunn av Covid 19 – pandemien har det ikke blitt fulgt opp som forutsatt.

Rådmannen tar sikte på å iverksette de prosesser som beskrevet i 2021 og kommunestyret bør kunne forvente effekter av innsatsen raskt.

Helsestasjonen og skolehelsetjenesten og Fysio- og ergoterapienheten er som elementer av tidlig innsats og forbyggende tjenester satset på og bygget ut i de siste årene.

De har fått videreført sin virksomhet i budsjett- og økonomiplanframlegget.

Barnevern er som i budsjett 2020 og økonomiplan 2020 – 2023.

I samsvar med endringer i barnevernlovgivningen, skal kommunestyret ha seg forelagt en tilstandsrapport om barnevern (fra 2021) en gang pr. år.

Den legges fram for politisk nivå enten ultimo 2020 eller primo 2021.

I 2022 trer en barnevernreform – med større ansvar for kommunene – i kraft. Rådmannen legger en melding om aktuelle endringer fram for velferdsutvalget i første halvår 2021.

En konsekvens av stillingsreduksjoner hos rådmannen og stabene, er at SLT – koordinatorfunksjonen blir overført til barnevern.

Frivillig sentral har i 2020 naturlig nok blitt påvirket av Covid 19 viruset. Rådmannen vil presentere en frivillighetsmelding for velferdsutvalget i første halvår 2021.

Tidlig innsats, forebyggenhet og helsefremmende aktivitet er en rød tråd i kommunens prioriteringer i de siste årene. Rakkestad familiesenter har som et ledd i dette et tverrfaglig ressursteam under etablering. Det vil legge til rette for at sårbare grupper i alle aldre kan få et bredere og mer helhetlig kommunalt tilbud. I slutten av 2020 presenteres modellen for de øvrige seksjonene. De vil på den ene siden kunne gjøre seg nytte av forbedrede tjenester og på den andre siden supplere opplegget med kompetanse og kapasitet fra sin virksomhet.

Rådmannen vurderer ikke – i betraktning tatt den oppbygging som er foretatt i Barnehage, Skole, NAV Rakkestad, Rakkestad familiesenter og Hjembaserte tjenester de siste årene – at det er påkrevet med ressurstilførsel til tiltaket.

Hjembaserte tjenester

I 2021 vil rådmannen utrede og ta stilling til om helse og omsorg bør organiseres i to i stedet for fire seksjoner fra 2022. Hensikten er å styrke samordnings- og helhetsfunksjoner på dette området.

Det er ikke aktuelt å operere med tre administrative nivåer i organisasjonen.

Hjembaserte tjenester er et viktig og kritisk trinn i den såkalte omsorgstrappen.

Rakkestad kommune har i mange år fokusert på tidlig innsats og forebyggende og helsefremmende aktivitet og tjenester i sin virksomhet.

Det er en målsetting at brukere oppnår bedre egetfungerende og større livskvalitet, og kommunen mindre etterspørsel etter og omfang av sine tunge, økonomisk krevende tilbud.

Slike resultater er ønskede både på det individuelle plan og for kommunen, og det gir gode effekter samfunnsmessig og samfunnsøkonomisk.

Hjembaserte tjenester har over noen år fått personalressurser til å utvikle hverdagsrehabilitering og hverdagsmestring som arbeidsform.

Det er også bevilget midler til å ta i bruk egnet velferdsteknologi.

Rådmannen vurderer det som en målsetting at resultater skal la seg dokumentere i løpet av noen år.

Til velferdsutvalget og kommunestyret legges fram en melding om de aktuelle tema i 2021.

Hjembaserte tjenester har en kreftkoordinator som prioritert tiltak.

Rådmannen vil i første halvår 2021 arbeide med denne problemstillingen og forsøke å frigjøre midler til å kunne realisere tiltaket.

Forhåpentlig lar det seg gjøre i «Økonomisk rapport pr. 30.4.2021 – Drift» – slik at det kan iverksettes fra 1.7.2021.

Å rekruttere og beholde sykepleiere er et fokusområde i hele økonomiplanperioden.

Det samme gjelder for å bygge kompetanse i ansattegruppen. Midler blir prioritert til oppgaven.

Prosjektet heltidskultur pågår. Det blir rapportert på det ved årsskiftet 2020 – 2021.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter

I 2021 vil rådmannen utrede og ta stilling til om helse og omsorg bør organiseres i to i stedet for fire seksjoner fra 2022. Hensikten er å styrke samordnings- og helhetsfunksjoner på dette området.

Det er ikke aktuelt å operere med tre administrative nivåer i organisasjonen.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter er det høyeste trinnet i omsorgstrappen.

Kommunens program for tidlig innsats, forebyggenhet, hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering har indirekte omtrent like stor betydning for sykehjemmet.

Det har på kommunal side som formål å demme opp for etterspørsel etter de tyngre og økonomisk mest kostbare tjenester.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenters situasjon blir en del av den meldingen som rådmannen tar sikte på å framlegge for de folkevalgte organer om helse- og omsorgstjenestene i 2021 (jf. avsnitt om Hjembaserte tjenester).

Rådmannen styrker natttjenesten i sykehjemmet med 1,8 årsverk – ca. kr. 1 360 000 – i budsjett 2021 og økonomiplan 2021 – 2024. Tiltaket har gått som et merforbruk i 2020 – for å sikre forsvarlig drift i institusjonen på denne tiden døgnet. Rådmannen gjør altså ordningen permanent fra 1.1.2021.

En risiko- og sårbarhetsanalyse og lukking av avvik etter tilsyn ligger til grunn for at ordningen ble etablert.

Rakkestad kommune kjøper i øyeblikket plass for en pasient i en institusjon utenfor kommunen – idet vårt eget apparat ikke har kompetanse og kapasitet til å håndtere tilfellet. Det hadde ved oppstarten forventede kostnader på kr. 7 250 000 p.a., men ser akkurat nå ut til å ville utgjøre ca. kr. 1 500 000 pr. år.

Tilfellet er ikke stabilt og det er usikkert hvor lenge det kommer til å løpe.

Rakkestad kommune kan ikke håndtere tilfelle som det er tale om innen sine ordinære rammer. Det er ikke faglig kompetanse og kapasitet til det, og budsjettet har ikke rom for det verken på kort eller lang sikt. Av disse grunner er det mest fornuftig og forsvarlig å kjøpe tilbudet når behovet oppstår.

Fordi det handler om engangs- og ekstraordinære kostnader i en stor målestokk, er tiltaket dekket av disposisjonsfondet.

Å rekruttere og beholde sykepleiere er et fokusområde i hele økonomiplanperioden.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter har etablert et intern sertifiserings program (for eksempel legemiddelhåndtering og smitte) som er viktig for å bygge og holde en god kvalitet i omsorgstilbudet.

Prosjektet heltidskultur pågår. Det blir rapportert på det ved årsskiftet 2020 – 2021.

Ifølge budsjett- og økonomiplanframlegget, kan oppstart på Nye Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter bli ved årsskiftet 2021 – 2022.

Bo- og aktivitetstjenester

I 2021 vil rådmannen utrede og ta stilling til om helse og omsorg bør organiseres i to i stedet for fire seksjoner fra 2022. Hensikt er å styrke samordnings- og helhetsfunksjoner på dette området.

Det er ikke aktuelt å operere med tre administrative nivåer i organisasjonen.

Bo- og aktivitetstjenester gir tjenester til de utviklings- og funksjonshemmede og andre mennesker med sammensatte og store utfordringer.

I antall årsverk er denne seksjonen kommunens største driftsenhet etter Skole.

Rakkestad kommune skiller seg fra kommuner flest ved at tilbudet til de utviklings- og funksjonshemmede er så stort.

Det er flere årsaker til dette:

- Kommunen var i sin tid (fram til ca. 1990) vertskommune for en institusjon for psykisk utviklingshemmede.

Enda kan det spille en viss rolle for det spørsmålet det er snakk om. Den er likevel avtakende.

- Kommunen er over tid vertskap for et høyt antall fosterhjem.

Det genererer en overvekt av etterspørsel etter de tjenester som Bo- og aktivitetstjenester tilbyr.

- Kommunens demografi som sådan trekker også i retning av at Bo- og aktivitetstjenester er stor i omfang.

Rakkestad kommune har høye kostnader til det formålet det er snakk om.

I lang tid har det generert større kommunale overføringer i inntektssystemet, men det er i forbindelse med revisjonen av dette systemet svært aktuelt enten å vekte det såkalte «PU – kriteriet» ned eller å fjerne det helt. Det kan medføre alvorlige og dramatiske konsekvenser for Rakkestad kommune. Hvis det skjer, krever det en veldig stor kommunal omstilling.

Som rådmannen oppfatter det, ligger det an til at dette spørsmålet blir avklart i statsbudsjettet for 2023.

Bo- og aktivitetstjenester ble kraftig utbygget med nye årsverk, mer omfattende tjenester og nye bygningskompleks i 2016 – 2018.

I de siste årene har seksjonen drevet Bofellesskapet for enslige mindreårige flyktninger. Det går mot å kunne avvikles. Rådmannen forutsetter at det kan skje i august 2021.

Bo- og aktivitetstjenester har årsskiftet 2020 – 2021 to større tiltak under utredning. Det er usikkert på budsjetteringstidpunktet hva utfallet av dem blir. Et resultat er at nye barneboliger må opprettes.

Slike etableringer er kostbare.

Rådmannen kommer tilbake til spørsmålet i enkeltsak eller de økonomiske rapportene. Det er ikke satt av midler til aktuelle tiltak i budsjettet og økonomiplanen.

Bo- og aktivitetstjenester vil i 2021 utrede dagtilbudene på Rakkestad Dagsenter og Rause AS med sikte på å tilpasse dem enda bedre til det som er behovene.

Brukermedvirkningen er tenkt videreutviklet. Den har blitt skadelidende av Covid 19 viruset.

Som det er i Hjembaserte tjenester og Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter, er det å bygge kompetanse prioritert høyt.

Prosjektet heltidskultur pågår. Det blir rapportert på det ved årsskiftet 2020 – 2021.

Teknikk, miljø og landbruk

Teknikk, miljø og landbruk omfatter Areal, byggesak, landbruk og eiendom og Kommunal teknikk.

Tabeller

TEKNIKK, MILJØ, LANDBRUK	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Seksjonsramme	25 017	26 896	22 864	22 840	22 995	22 973
Herav:						
Lønn	36 596	35 970	34 938	35 987	37 066	38 177
Driftsutgifter	56 971	58 055	56 358	58 048	59 790	61 582
Bruttoramme	93 567	94 024	91 296	94 035	96 856	99 759
Driftsinntekter	-68 550	-67 128	-68 432	-71 195	-73 861	-76 786
Nettoramme	25 017	26 896	22 864	22 840	22 995	22 973

1 000 kroner.

Antall årsverk var på 50,33 i 2019 og 51,42 i 2020 og er på 52.62 i 2021.

Det er i eiendom og selvkostområdene at økningen har funnet sted.

Kommentarer

Teknikk, miljø og landbruk har i grove trekk kommunal og annen samfunnsmessig infrastruktur som sine hovedansvarsområder.

Rakkestad kommune merker i stadig sterkere utstrekning det økende klima- og miljøfokus og klima- og miljøutfordringer i samfunnet.

Statlige myndigheter forsterker sin krav til økt kommunal innsats og større kommunale investeringer for å møte og finne løsninger på dem.

Rakkestad kommune må i 2021 – 2024 iverksette omfattende tiltak på vann-, avløps- og renovasjonsområdet. De er identifisert, kvantifisert og tidfestet etter dialog med Fylkesmannen i Oslo og Viken.

Totalt for økonomiplanperioden dreier dette seg om:

Vanninvesteringer,	21 500	18 000	9 000	17 000	65 500
Avløpsinvesteringer,	10 000	11 500	13 000	5 000	39 500
Renovasjonsinvesteringer,	3 000	6 000	0	0	9 000

1 000 kroner.

Investeringene er samlet sett på kr. 114 000 000. De er prioritert ut fra aktuelle hovedplaner vedtatt av kommunestyret.

Drifts- og finansielle konsekvenser av prosjektene dekkes inn i form av økte årsgebyrer for selvkostområdene.

Nivå på aktuelle gebyrer er i dag omtrent på gjennomsnittet for kommuner i tidligere Østfold fylke. Det er relativt lavt sammenlignet med det som er tilfellet for de gamle Akershuskommunene. I løpet av noen år kommer dette til å utligne seg mer. Klima- og miljøkravene lokalt er mindre og mer de samme som i de sentrale strøk av Oslo og Viken fylke.

For utvikling av årsgebyrene vises til avsnittet «Egeninntekter».

Rakkestad kommune fortsetter sine programmer for påkostninger av veier og bygninger. Rammene er i 2021 – 2024:

Kommunale bygninger - Påkostninger,	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Kommunale veier, gatelys, bruer, grøntanlegg -					
Påkostninger,	5 500	5 500	5 500	5 500	22 000
1 000 kroner.					

Tiltakene er på til sammen kr. 30 000 000.

En politisk arbeidsgruppe er satt ned, for sammen med teknisk sjef å beslutte hvilke prosjekter som det enkelte år skal gjennomføres.

Mandatet omfatter både veier, grøntanlegg og bygninger.

Det rapporteres på ordningen til teknikkutvalget.

Første trinn av Harlemåsen boligområde er klargjort for boligbygging i første halvår 2021.

Det er satt av kr. 15 000 000 til formålet i dette året.

Rakkestad kommune må relativt raskt starte markedsføring og forberede salg av de elleve tomter den disponerer.

Eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer utskrives etter Skatteetatens boligverdier så langt det er mulig.

Det eksisterer ikke boligverdier for våningshus på gårdsbruk og fritidseiendommer.

Eiendomsskatt på slike objekter baserer seg av den grunn på lokal takst.

Det nærmer seg nå ti år siden taksering ble gjennomført og eiendomsskatt etablert.

I 2021 må Rakkestad kommune retakser de eiendommer det er snakk om (våningshus på gårdsbruk og fritidseiendommer) som grunnlag for utskrivning av eiendomsskatt for 2022.

Næringseiendommer er også gjenstand for retaksering.

Takseringene koster kr. 650 000 i 2021.

Utgiftene er dekket av disposisjonsfondet – fordi det er engangs- og prosjektkostnader.

Teknikk, miljø og landbruk spiller en sentral rolle i kommunens planaktivitet i de kommende årene.

Det vises i denne forbindelse til avsnittet «Rådmann og staber».

Byggesak- og oppmålingsfunksjonene har fungert godt i de senere år.

Teknikk, miljø og landbruk står foran nyrekrutteringer i stillinger på dette feltet, og må over noe tid bygge dette miljøet opp delvis på nytt.

Innen landbruk og skogbruk har det skjedd en fornyelse. Det virker å fungere godt.

Teknikk, miljø og landbruk avgir ressurser til Boligkontoret. For beskrivelse av tiltaket vises til avsnittet «Rådmann og staber».

Innen eiendom er det en målsetting å effektivisere arealbruk.

I 2021 tas det sikte på å sette i verk et prosjekt på dette.

Teknikk, miljø og landbruk har et potensial for forbedringer av driften på veier og grønt- og park-områder.

Det settes fokus på og gjøres gjenstand for tiltak i 2021.

Rehabilitering av Midtstuen videreføres med allerede bevilgede midler og Covid 19 ressurser. Med det som er disponibelt fra 2019 og 2020 og enda ikke anvendt, står det opp mot kr. 1 500 000 til rådighet for prosjektet i 2021.

Midtstuen følges videre opp i budsjett 2022 og økonomiplan 2022 – 2025.

Fellesutgifter og fellesinntekter

Tabell

FELLESUTGIFTER OG -INNTEKTER	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Seksjonsramme	-15 240	-13 662	-738	-2 696	-5 989	-8 571
Herav:						
Lønn	-15 287	-13 723	-745	-2 703	-5 997	-8 578
Driftsutgifter	523	61	7	7	7	8
Bruttoramme	-14 764	-13 662	-738	-2 696	-5 989	-8 571
Driftsinntekter	-476	-	-	-	-	-
Nettoramme	-15 240	-13 662	-738	-2 696	-5 989	-8 571

1 000 kroner.

Kommentarer

Fellesutgifter og fellesinntekter er lønns- og prisvekst, premieavvik, amortisering av premieavvik, betalingsformidling, Husbankens tilskudds og låneordninger og motpost avskrivninger.

Næringstiltak

Tabell

NÆRINGSTILTAK	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Seksjonsramme	2 715	2 731	2 731	2 813	2 898	2 985
Herav:						
Lønn	-	-	-	-	-	-
Driftsutgifter	2 715	2 731	2 731	2 813	2 898	2 985
Bruttoramme	2 715	2 731	2 731	2 813	2 898	2 985
	-					
Driftsinntekter	0	-	-	-	-	-
Nettoramme	2 715	2 731	2 731	2 813	2 898	2 985

1 000 kroner.

Kommentarer

I grove trekk omfatter Næringstiltak kjøp av tjenester fra Rause AS og overføringer til Rakkestad Næringsråd.

Gjeldende avtale mellom Rakkestad kommune og Rakkestad Næringsråd går ut 31.12.2021.

I perioden 2018 – 2021 yter kommunen et tilskudd til næringsrådets aktivitet med kr. 400 000 pr. år.

Fordi det er prosjektkostnader, er bevilgningen i 2021 dekket av disposisjonsfondet.

Kirker og ulike trossamfunn

Tabell

KIRKER OG KIRKEGÅRSDRIFT	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Seksjonsramme	6 442	6 981	6 426	6 619	6 817	7 022
Herav:						
Lønn	-	-	-	-	-	-
Driftsutgifter	6 442	6 981	6 426	6 619	6 817	7 022
Bruttoramme	6 442	6 981	6 426	6 619	6 817	7 022
Driftsinntekter	-	-	-	-	-	-
Nettoramme	6 442	6 981	6 426	6 619	6 817	7 022

1 000 kroner.

Kommentarer

Rakkestad kommune yter tilskudd til Rakkestad sogn i samsvar med kommunestyrets vedtak i sak nr. 36/17 – Rakkestad Kirkelige Fellesråd – Økonomisk opplegg 2017 – 2020 – etterfølgende prosesser og avtale mellom Rakkestad kommune og Rakkestad sogn vedtatt av kommunestyret som sak nr. 03/20.

Den økning som ble besluttet, er forutsatt dekket innen Rakkestad kommunes økonomiske rammer.

En konsekvens av forandringene er at Rakkestad kommune leverer en rekke tjenester til sognet. De faktureres og genererer dermed en inntekt for kommunen.

For Rakkestad kommune medfører tiltaket netto ikke utgiftsvekst.

Rådmannen vil i 2021 initiere oppstart på reguleringsplan for utvidelse av gravlunden i Rakkestad.

Investeringer og finansiering – Økonomiske og finansielle effekter av investeringene

Investeringer

Dette avsnittet inneholder bevilgninger til investeringer i 2021, og midler satt av til tiltak som er tenkt realisert i 2022 – 2024.

Rådmannen tilrår et investeringsbudsjett på 128,000 millioner kroner i 2021 og et investeringsopplegg på 696,000 millioner kroner i 2021 – 2024 totalt.

Finansieringen av prosjektene er videre sentral for utviklingen av kommuneøkonomien på kortere og lengre sikt.

Som det går fram av dette budsjettet og økonomiplanen, får Rakkestad kommune en meget sårbar og utsatt økonomi framover.

Rakkestad kommune skulle i denne situasjonen egentlig ha dempet sine investeringer. Både ordinære og andre midler burde anvendes til å nedbetale langsiktige lån og oppnå lavere årlige utgifter til renter og avdrag av denne gjelden.

Utfordringer på vann-, avløps- og renovasjonsområdet, ny kulturskole og sykehjemsinvesteringen gjør dette svært vanskelig.

Det kan ha store og svært urovekkende økonomiske konsekvenser på to – fire års sikt:

	2021	2022	2023	2024	Sum
KLP - Egenkapitalinnskudd,	1 800	1 800	1 800	1 800	7 200
Startlån - Avdrag på utlån,	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
Startlån - Utlån,	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000
IKT - Investeringer,	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
IKT - PC'er til åttende trinn,	700	700	700	700	2 800
Fagfornyelsen,	500	500	500	500	2 000
Bredbånd - Tiltak,	500	500	500	500	2 000
Brann- og redningsvesenet - Utstyr,	250	250	250	250	1 000
Oppvekstseksjonene - Utstyr,	250	250	250	250	1 000
Helse- og omsorgsseksjonene - Utstyr,	500	500	500	500	2 000
Teknikk, miljø og landbruk - Utstyr,	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Ny barnehage i Rakkestad sentrum,	0	0	1 000	15 000	16 000
Os skole - fase II,	4 000	4 000	0	0	8 000
Rakkestad kulturskole,	30 000	1 000	0	0	31 000
Rakkestad kulturskole - fase II,	4 000	705	0	0	4 705
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter,	5 000	119 295	120 000	120 000	364 295
Harlemåsen boligområde,	15 000	1 000	0	0	16 000
Vanninvesteringer,	21 500	18 000	9 000	17 000	65 500
Avløpsinvesteringer,	10 000	11 500	13 000	5 000	39 500
Renovasjonsinvesteringer,	3 000	6 000	0	0	9 000
Kommunale bygninger - Påkostninger,	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Kommunale veier, gatelys, bruer, grøntanlegg - Påkostninger,	5 500	5 500	5 500	5 500	22 000
Sum,	128 000	197 000	178 500	192 500	696 000

1 000 kroner.

Egenkapitalinnskudd i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) ligger jevnt over i en størrelsesorden kr. 1 500 000 – kr. 2 000 000 hvert år.

Rådmannen har ført slikt innskudd opp med kr. 1 800 000 p.a. i 2021 – 2024.

Kommunene forvalter Husbankens startlånordning. Den er for barnefamilier, og mennesker som er i særlig utfordrende situasjoner og mangler en egnet bolig.

For Rakkestad kommune utgjorde samlede utlån av startlån kr. 77 311 842 pr. 31.12.2019.

Rådmannen legger til grunn opptak av nye startlån med kr. 15 000 000 pr. år i økonomiplanperioden.

IT – Investeringer beløper seg til kr. 3 000 000 p.a. – til sammen kr. 12 000 000 i 2021 – 2024.

Det er en liten økning av budsjettallene for de siste årene.

Anskaffelser av PC'er til elever på åttende trinn ved Rakkestad ungdomsskole er videreført med kr. 700 000 år i økonomiplanperioden.

Fagfornyelsen medfører en revisjon av alle læreplaner i fag i grunnskolen og videregående opplæring.

Rådmannen setter av kr. 500 000 til gjennomføring av tiltaket hvert år i 2021 – 2024.

Bredbåndsprosjektet utgjør kr. 500 000 i 2021 og kr. 2 000 000 samlet for økonomiplanperioden.

Rådmannen prioriterer utstyr til de forskjellige områder i kommunen som følger:

	2021	2022	2023	2024	Sum
Brann- og redningsvesenet,	250 000	250 000	250 000	250 000	1 000 000
Oppvekst,	250 000	250 000	250 000	250 000	1 000 000
Helse og omsorg,	500 000	500 000	500 000	500 000	2 000 000
Teknikk, miljø og landbruk,	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	6 000 000
Sum,	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000	10 000 000

Kroner.

I seksjoner og enkelte andre steder i organisasjonen bør det være midler tilgjengelig til anskaffelser av digitalt og annet utstyr. Det er først og fremst for å dekke de konkrete behovene som er til stede og følge med på utviklingen i samfunnet. Midlene er noe lavere enn i budsjett 2020 og økonomiplan 2020 – 2023 totalt sett.

Ny sentrumsbarnehage er satt opp med planleggingsmidler på kr. 1 000 000 i 2022 og regulære investeringsressurser på kr. 15 000 000 i 2023.

Tiltaket er fremdeles i en svært tidlig fase, og det er uavklart i hvilken form og om det i det hele tatt blir gjennomført.

Enkelt saker legges fram for velferdsutvalget og kommunestyret ultimo 2020 og primo 2021.

Os skole – fase II – omfatter rehabilitering av 1983 – bygget. Det er bevilget og satt av til sammen kr. 8 000 000 til formålet i 2021 og 2022.

Rakkestad kulturskole startet opp i oktober 2020.

Rådmannen foreslår bevilget kr. 30 000 000 til prosjektet i 2021 og har ført opp avsluttende ressurser til investeringen med kr. 1 000 000 i 2022.

Rakkestad kulturskole – fase II – omfatter kinosalen. Det er bevilget kr. 4 000 000 til prosjektet i 2021 og prioritert ytterligere kr. 700 000 til investeringen i 2022.

For enkeltheter vises det til kommunestyrets sak nr. 46/20.

Rådmannen tilrår stilt til rådighet kr. 5 000 000 til videre planlegging og prosjektering av Nye Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter i 2021.

Byggearbeidene forutsettes å kunne starte opp ca. 1.1.2022.

Rådmannen prioriterer kr. 360 000 000 til selve investeringen (kr. 40 000 x 9 000) i 2022 – 2024.

Harlemåsen boligområde ble startet på høsten 2020. Tiltaket ferdigstilles – i alle fall så langt – i 2021 og 2022. I budsjettet og økonomiplanen er prioritert kr. 16 000 000 til formålet.

Som det er redegjort for i avsnittet Teknikk, miljø og landbruk, står Rakkestad kommune foran mange store prosjekter på vann-, avløps- og renovasjonsområdet i budsjett- og økonomiplanperioden.

Det er de voksende klima- og miljøutfordringene i samfunnet som er hovedårsak til at kommunene må øke sine investeringer i ledningsnett og forskjellige andre anlegg. Budsjettet og økonomiplanen er som følger på dette punkt:

Vanninvesteringer,	21 500	18 000	9 000	17 000	65 500
Avløpsinvesteringer,	10 000	11 500	13 000	5 000	39 500
Renovasjonsinvesteringer,	3 000	6 000	0	0	9 000
Sum,	34 500	35 500	22 000	22 000	114 000

1 000 kroner.

Konkrete tiltak er:

- Vann,

Rehabilitering og påkostninger av Fladstad og Sander vannverker.

- Avløp,

Ledningsnettet.

- Renovasjon,

Rehabilitering og påkostninger av Kopla renovasjonsplass.

Vann, avløp og renovasjon medfører i de kommende årene komplekse og omfattende investeringer av svært stor betydning for Rakkestadsamfunnet.

Av denne grunn følges budsjett- og økonomiplanvedtaket opp med en egen meldingssak til teknikk-utvalget og kommunestyret i første kvartal 2021.

Til kommunale veier og bygninger ligger det i budsjett og økonomiplan inne kr. 7 500 000 pr. år og til sammen kr. 30 000 000.

Det er en videreføring av programmet for 2020.

Finansiering

Dette avsnittet inneholder finansiering av investeringsbudsjettet 2021 og økonomiplanen 2021 – 2024.

Rådmannen påpeker at et fortsatt høyt investeringsnivå, store akkumulerte langsiktige lån og økende årlige renter og avdrag på denne gjelden gjør kommunens økonomiske og finansielle stilling anstrengt og svært utsatt i økonomiplanperioden.

Dette er et alvorlig budsjett- og planmessig dilemma – som er risikofull og utfordrer rådmannens forsiktighets- og forsvarlighetslinje.

Finansieringen er:

	2021	2022	2023	2024	Sum
Salg av aktiva/eiendeler,	6 660	5 000	5 000	5 000	21 660
Refusjon av merverdiavgift,	12 740	26 000	25 000	27 500	91 240
Tilskudd og refusjoner,	0	0	0	130 000	130 000
Mottatte avdrag på startlån,	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
Opptak av lån - Startlån,	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000
Opptak av lån - Investeringslån,	89 600	147 000	129 500	11 000	377 100
Sum,	128 000	197 000	178 500	192 500	696 000

1 000 kroner.

Fra rådmannens side er det lagt opptil salg av eiendeler med kr. 6 660 000 i 2021 og kr. 21 660 000 for 2021 – 2024 totalt.

Det inkluderer også salg av tomter i Harlemåsen boligområde.

Salgsinntekter utgjør på denne måte 3,11 prosent av samlet finansiering av investeringsbudsjettet i økonomiplanperioden.

Refusjon av merverdiavgift på investeringsprosjekter er beregnet til kr. 12 740 000 i 2021 og kr. 91 240 000 for 2021 – 2024.

Anslaget baserer seg på den investeringsaktivitet som er beskrevet ovenfor.

Refusjon av merverdiavgift beløper seg til 13,11 prosent av det totale kapitalbehovet i 2021 - 2024.

Rådmannen kalkulerer med at Rakkestad kommune i 2024 mottar ca. kr. 130 000 000 i investerings-tilskudd av Nye Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter.

Det utgjør 18,68 prosent av finansieringen av investeringsbudsjettet i økonomiplanperioden.

Mottatte avdrag på startlån er på kr. 4 000 000 i 2021 og kr. 16 000 000 i 2021 – 2024.

Det gir en andel på 0,58 prosent av kapitalbehovet til prosjekter i det aktuelle tidsrommet.

Finansiering av investeringsbudsjettet eksklusive låneopptak er – med det opplegget som er beskrevet ovenfor – på 35,48 prosent.

Brutto nye lån utgjør dermed kr. 437 100 000 – noe som tilsvarer 64,52 prosent av kapitalbehovet i fireårs perioden.

Rådmannen påpeker det som svært høyt.

Utvikling av langsiktig lånegjeld og økende renter og avdrag p.a. til å betjene denne gjelden

Langsiktig lånegjeld

Rakkestad kommunes langsiktige gjeld vil utgjøre kr. 1 012 062 000 pr. 31.12.2024. Den utvikler seg som følger i økonomiplanperioden:

	2021	2022	2023	2024
--	------	------	------	------

Lån til investeringer

Lån til investeringer pr 01.01	645 568	704 506	817 992	912 046
Avdrag i budsjettåret	30 662	33 514	35 446	37 008
Låneoptak i budsjettåret	89 600	147 000	129 500	11 000

Sum lån pr 31.12	704 506	817 992	912 046	886 038
------------------	---------	---------	---------	---------

Lån til videreutlån

Lån til videreutlån pr 01.01	82 024	93 024	104 024	115 024
Avdrag i budsjettåret	4 000	4 000	4 000	4 000
Låneoptak i budsjettåret	15 000	15 000	15 000	15 000

Sum lån pr 31.12	93 024	104 024	115 024	126 024
------------------	--------	---------	---------	---------

1 000 kroner.

Brutto nye lån (2021 – 2024) fordeler seg på regulære investeringslån, lån til vann-, avløps- og renovasjonsformål og startlån som følger:

Regulære investeringslån,	kr.	263 100	prosent	60,2
Lån til vann-, avløps- renovasjonsformål,	"	114 000	"	26,1
Startlån,	"	60 000	"	13,7

Sum,	kr.	437 100	Prosent	100,0
------	-----	---------	---------	-------

Til sammen 174,000 millioner kroner – eller 39,8 prosent – dekkes altså av årsgebyrer på selvkost-områder og videre utlån av startlånmidler.

De øvrige 263,100 millioner kroner – 60,2 prosent – er investeringslån – hvor årlige renter og avdrag må finansieres av de ordinære driftsbudsjetter.

Rakkestad kommune betaler kr. 30 662 000 i avdrag i 2021 og kr. 136 630 000 for 2021 – 2024 totalt.

I økonomiplanperioden øker altså de langsiktige lån netto med kr. 214 532 000.

Renter og avdrag p.a. til å betjene den langsiktige gjelden

Renter og avdrag p.a. (2021 – 2014) til å finansiere den langsiktige gjelden er:

	Renter og avdrag på langsiktig gjeld				
	2020	2021	2022	2023	2024
Renter,	20 886	11 030	11 900	14 218	16 528
Avdrag,	27 662	30 662	33 514	35 446	37 008
Sum,	48 548	41 692	45 414	49 664	53 536

1 000 kroner.

De årlige avdrag av kommunens gjeld blir kr. 6 346 000 større i 2024 enn i 2021.

Rakkestad kommune må dekke det inn ved reduksjoner i budsjettet for øvrig. Det innebærer at det økonomiske handlingsrommet reduseres og at det blir mindre ressurser tilbake til tjenester m.m. til innbyggere og lokalsamfunn.

Tilsvarende gjelder for renter på den nye gjelden.

Med et forventet rentenivå på 1,5 prosent p.a., øker rentekostnadene med ca. 4,5 millioner kroner hvert år i fire års perioden.

Rakkestad kommune må dekke det inn ved reduksjoner i budsjettet for øvrig. Det medfører en mindre økonomisk handlefrihet og at det blir færre ressurser til disposisjon til tjenester m.m. til innbyggere og lokalsamfunn.

De finansielle kostnader øker altså med 10,5 – 11,5 millioner kroner p.a. til sammen fra 2021 – 2024.

For bare å finne rom for å betjene nye låneutgifter, mener rådmannen altså at kommunen bør ta ned den ordinære driften med ca. 2,5 millioner kroner hvert år i de kommende fire årene.

Dette er utfordrende, og det krever bevisste og harde politiske og administrative prioriteringer.

Alternativet til denne framgangsmåte er enkelt og greit å bevege seg inn i en økonomisk bakgate med de konsekvenser det kan ha.

Oversikter, obligatoriske skjemaer og selvkostberegninger

Bevilgningsoversikt – Drift

Bevilgningsoversikt drift (Budsjett- og regnskapsforskriften § 5 - 4, andre ledd)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Fellesutgifter og -inntekter	-15 240	-13 662	-738	-2 696	-5 989	-8 571
Rådmannens team	23 087	23 745	23 465	24 221	24 999	25 801
Stabsavdelinger	22 900	22 987	22 952	23 640	24 350	25 079
NAV Rakkestad	19 660	19 795	18 628	18 624	18 668	19 228
Skole	97 772	103 814	102 435	102 994	106 159	109 416
Barnehage	52 981	57 926	54 782	55 766	57 459	59 201
Kommunikasjon og kultur	19 471	20 874	22 333	23 003	23 693	24 404
Rakkestad Familiesenter	48 474	51 422	50 892	52 418	53 991	55 609
Skautun rehab. og oms.senter	55 733	55 562	57 599	59 326	61 106	62 938
Hjembaserte tjenester	58 459	62 656	60 513	62 328	64 198	66 122
Bo- og aktivitetstjenester	65 506	68 022	67 302	65 991	67 971	70 009
Teknikk, miljø, landbruk	25 017	26 896	22 864	22 840	22 995	22 973
Næringstiltak	2 715	2 731	2 731	2 813	2 898	2 985
Kirker og trossamfunn	6 442	6 981	6 426	6 619	6 817	7 022
Sum fordelt til drift	482 976	509 750	512 184	517 889	529 316	542 215

1 000 kroner.

Økonomisk oversikt – Drift

Økonomisk oversikt drift (Budsjett- og regnskapsforskriften § 5-6)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Driftsinntekter						
Rammetilskudd	276 849	281 738	281 998	290 458	299 172	308 139
Inntekts- og formuesskatt	215 542	222 257	227 975	234 814	241 859	249 108
Eiendomsskatt	28 599	29 866	25 816	26 066	26 291	26 531
Andre skatteinntekter	8	-	-	-	-	-
Andre overføringer og tilskudd fra staten	15 124	9 651	7 861	2 641	1 576	1 623
Overføringer og tilskudd fra andre	87 741	40 138	37 685	38 815	39 980	41 178
Brukerbetalinger	27 999	29 234	27 349	28 169	29 015	29 884
Salgs- og leieinntekter	67 489	67 178	64 967	67 575	70 080	72 840
Sum driftsinntekter	719 350	680 061	673 651	688 539	707 971	729 304
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	376 120	365 730	365 436	369 710	377 925	387 507
Sosiale utgifter	97 417	97 254	97 446	98 539	100 739	103 199
Kjøp av varer og tjenester	160 769	156 476	152 892	156 995	161 705	166 552
Overføringer og tilskudd til andre	31 900	26 841	26 411	27 203	28 020	28 859
Avskrivninger	32 556	32 805	32 556	33 532	34 538	35 574
Sum driftsutgifter	698 761	679 105	674 740	685 981	702 928	721 691
Brutto driftsresultat	20 589	957	-1 089	2 558	5 043	7 613
Finansinntekter - Finansutgifter						
Renteinntekter	3 487	3 455	1 909	2 116	2 325	2 536
Utbytter	1 639	3 052	6 700	6 901	7 108	7 321
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-	-	-	-	-	-
Renteutgifter	18 067	20 886	11 030	11 900	14 218	16 528
Avdrag på lån	20 964	27 662	30 662	33 514	35 446	37 008
Netto finansutgifter	-33 905	-42 041	-33 083	-36 396	-40 231	-43 679
Motpost avskrivninger	32 556	32 805	32 556	33 532	34 538	35 574
Netto driftsresultat	19 240	-8 280	-1 617	-306	-649	-492
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:						
Overføring til investering	-	-	-	-	-	-
Netto avs. til eller bruk av bundne driftsfond	-3 008	2 594	56	306	649	492
Netto avs. til eller bruk av disposisjonsfond	5 259	5 686	1 561	-	-	-
Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-	-	-
Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat	2 251	8 280	1 617	306	649	492
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-	-	-	-	-	-

1 000 kroner.

Bevilgningsoversikt - Drift

Bevilgningsoversikt drift (Budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 første ledd)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Generelle driftsinntekter						
Rammetilskudd	276 849	281 738	281 998	290 458	299 172	308 139
Inntekts- og formueskatt	215 542	222 257	227 975	234 814	241 859	249 108
Eiendomsskatt	28 599	29 866	25 816	26 066	26 291	26 531
Andre generelle driftsinntekter	15 132	9 651	7 861	2 641	1 576	1 623
Sum generelle driftsinntekter	536 121	543 512	543 650	553 979	568 897	585 402
Sum bevilgninger drift, netto	482 976	509 750	512 184	517 889	529 316	542 215
Avskrivninger	32 556	32 805	32 556	33 532	34 538	35 574
Sum netto driftsutgifter	515 532	542 555	544 739	551 421	563 854	577 789
Brutto driftsresultat	20 589	957	-1 089	2 558	5 043	7 613
Finansinntekter og finansutgifter						
Renteinntekter	3 487	3 455	1 909	2 116	2 325	2 536
Utbytter	1 639	3 052	6 700	6 901	7 108	7 321
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	18 067	20 886	11 030	11 900	14 218	16 528
Avdrag på lån	20 964	27 662	30 662	33 514	35 446	37 008
Netto finansutgifter	-33 905	-42 041	-33 083	-36 396	-40 231	-43 679
Motpost avskrivninger	32 556	32 805	32 556	33 532	34 538	35 574
Netto driftsresultat	19 240	-8 280	-1 617	-306	-649	-492
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Netto avs. til eller bruk av bundne driftsfond	-3 008	2 594	56	306	649	492
Netto avs. til eller bruk av disposisjonsfond	5 259	5 686	1 561	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat	2 251	8 280	1 617	306	649	492
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

1 000 kroner.

Bevilgningsoversikt - Investering

Bevilgningsoversikt investering (Budsjett-regnskapsoversikten § 5 - 5 andre ledd)	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
KLP - Egenkapitalinnskudd,	1 800	1 800	1 800	1 800
IKT - Investeringer,	3 000	3 000	3 000	3 000
IKT - PC'er til åttende trinn,	700	700	700	700
Fagfornyelsen,	500	500	500	500
Bredbånd - Tiltak,	500	500	500	500
Brann- og redningsvesenet - Utstyr,	250	250	250	250
Oppvekstseksjonene - Utstyr,	250	250	250	250
Helse- og omsorgsseksjonene - Utstyr,	500	500	500	500
Teknikk, miljø og landbruk - Utstyr,	1 500	1 500	1 500	1 500
Ny barnehage i Rakkestad sentrum,	-	-	1 000	15 000
Os skole - fase II,	4 000	4 000	-	-
Rakkestad kulturskole,	30 000	1 000	-	-
Rakkestad kulturskole - fase II,	4 000	705	-	-
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter,	5 000	119 295	120 000	120 000
Harlemåsen boligområde,	15 000	1 000	-	-
Vanninvesteringer,	21 500	18 000	9 000	17 000
Avløpsinvesteringer,	10 000	11 500	13 000	5 000
Renovasjonsinvesteringer,	3 000	6 000	-	-
Kommunale bygninger - Påkostninger,	2 000	2 000	2 000	2 000
Kommunale veier, gatelys, bruer, grøntanlegg - Påkostninger,	5 500	5 500	5 500	5 500
Sum bevilgninger	109 000	178 000	159 500	173 500

Bevilgningsoversikt - Investering

Bevilgningsoversikt investering (budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Investeringsutgifter						
Investeringer i varige driftsmidler	95 326	56 500	107 200	176 200	157 700	171 700
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 500	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800
Utlån av egne midler	85	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	97 912	58 300	109 000	178 000	159 500	173 500
Finansieringsinntekter						
Kompensasjon for merverdiavgift	14 458	5 500	12 740	26 000	25 000	27 500
Tilskudd fra andre	515	0	0	0	0	130 000
Salg av varige driftsmidler	1 465	8 300	6 660	5 000	5 000	5 000
Salg av finansielle anleggsmidler	3 244	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	17	0	0	0	0	0
Bruk av lån	78 258	44 500	89 600	147 000	129 500	11 000
Sum investeringsinntekter	97 957	58 300	109 000	178 000	159 500	173 500
Videreutlån						
Videreutlån	8 928	12 500	15 000	15 000	15 000	15 000
Bruk av lån til videreutlån	8 928	12 500	15 000	15 000	15 000	15 000
Avdrag på lån til videreutlån	8 234	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Mottatte avdrag på videreutlån	4 405	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Netto utgifter videreutlån	3 829	0	0	0	0	0
Overføringer fra drift og avsetninger						
Overføring fra drift	17	0	0	0	0	0
Netto avsetning til eller bruk av bundne inv.fond	-3 801	0	0	0	0	0
Netto avsetning til eller bruk av ubundet inv.fond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-3 784	0	0	0	0	0
Fremført til inndekning i senere år (udekket bel)	0	0	0	0	0	0

1 000 kroner.

Oversikt over gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser i årsbudsjettet og økonomiplanen

Oversikt over gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser i årsbudsjettet og økonomiplanen	2021	2022	2023	2024
--	------	------	------	------

Lån til investeringer

Lån til investeringer pr 01.01	645 568	704 506	817 992	912 046
Avdrag i budsjettåret	30 662	33 514	35 446	37 008
Låneopptak i budsjettåret	89 600	147 000	129 500	11 000

Sum lån pr 31.12	704 506	817 992	912 046	886 038
------------------	---------	---------	---------	---------

Lån til videreutlån

Lån til videreutlån pr 01.01	82 024	93 024	104 024	115 024
Avdrag i budsjettåret	4 000	4 000	4 000	4 000
Låneopptak i budsjettåret	15 000	15 000	15 000	15 000

Sum lån pr 31.12	93 024	104 024	115 024	126 024
------------------	--------	---------	---------	---------

1 000 kroner.

Tabellen viser forventet utvikling i lånegjelden i planperioden basert på opplåning og nedbetaling slik det er lagt inn i framlegget til budsjett 2021 og økonomiplan 2021 – 2024.

Selvkost

Vann

Vann	2020	2021	2022	2023	2024
Antall abonnenter	2 166	2 191	2 191	2 191	2 191
Fastavgift	400	400	400	400	400
Sum	866 400	876 400	876 400	876 400	876 400
Prosentvis utvikling		0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Antall kubikkmeter	460 000	452 000	452 000	452 000	452 000
Pris pr. kubikkmeter	17,98	21,98	21,98	21,98	21,98
Sum		9 934 960	9 934 960	9 934 960	9 934 960
Prosentvis utvikling		22,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Kroner – Prosent.					

Avløp

Avløp	2020	2021	2022	2023	2024
Antall abonnenter	2 005	2 035	2 035	2 035	2 035
Fastavgift	700	700	700	700	700
Sum	1 403 500	1 424 500	1 424 500	1 424 500	1 424 500
Prosent utvikling		0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Antall kubikkmeter	415 000	390 000	390 000	390 000	390 000
Pris pr. kubikkmeter	23,14	23,76	27,33	30,06	33,07
Sum	9 603 100	9 268 264	10 658 504	11 724 354	12 896 790
Prosent utvikling		2,7 %	15,0 %	10,0 %	10,0 %
Kroner – Prosent.					

Slam

Slam	2020	2021	2022	2023	2024
Prognose/Budsjettert inntekt	-2 731 364	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 300 000
Prosent utvikling		-26,8 %	0,0 %	0,0 %	15,0 %
Slamtanker m/wc (0-4 m3)	1 592	1 500	1 500	1 500	1 725
Slamtanker u/wc (0-4 m3)		1 300	1 300	1 300	1 495
Slamtanker (per m3 over 4 m3)	377	235	235	235	270
Innelukkede tanker (0-3 m3)	1 545	1 300	1 300	1 300	1 495
Innelukkede tanker (3,1 - 6 m3)	2 098	1 400	1 400	1 400	1 610
Innelukkede tanker (pr m3 over 6 m3)	377	235	235	235	270
Minirensanlegg (0 - 4 m3)	2 133	1 100	1 100	1 100	1 265
Minirensanlegg (4,1 - 7 m3)	2 639	1 200	1 200	1 200	1 380
Minirensanlegg (pr m3 over 7 m3)	377	235	235	235	270
Tillegg pålagt tømning lørdag/søndag		500	500	500	575

Kroner – Prosent.

Renovasjon

Renovasjon	2020	2021	2022	2023	2024
Prognose/Budsjettert inntekt	-9 724 000	-11 182 600	-11 518 078	-12 059 428	-12 421 210
Prosent utvikling		15,0 %	3,0 %	4,7 %	3,0 %
Ordinær renovasjonsavgift	2 691	3 094	3 187	3 337	3 437
Abonnenter med hjemmekomposteringsavtale	2 152	2 475	2 550	2 669	2 749
Abonnenter med samarbeidsavtale to og to	2 152	2 475	2 550	2 669	2 749
Abonnenter med samarbeidsavtale tre og tre	2 287	2 630	2 709	2 836	2 921
Hjemmekompostering og samarbeidsavtale to og to	1 614	1 856	1 912	2 002	2 062
Hjemmekompostering og samarbeidsavtale tre og tre	1 749	2 011	2 071	2 169	2 234
Abonnenter med større restavfallsdunk 240l (etter søknad)	3 096	3 560	4 094	4 709	5 415
Kompostbeholder - kompostbjørn	2 660	3 059	3 518	4 046	4 652
Kompostbeholder - Biolan	3 700	4 255	4 893	5 627	6 471
Ekstra avfallsekker	24	28	32	37	42

Kroner – Prosent.

Feiing

Feiing	2020	2021	2022	2023	2024
Prognose/Budsjettert inntekt	-1 733 000	-1 733 000	-1 733 000	-1 733 000	-1 733 000
Prosent utvikling	0	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Feieravgifter for 1, 1,5 og 2 etg bygg pr pipe	520	520	520	520	520
Feieravgifter for 3 etasjes bygg, per pipe	621	621	621	621	621
Feieravgifter for bygg høyere enn 3 etg, per pipe	796	796	796	796	796

Kroner – Prosent.

Grunnlag for kommunale gebyrer vann

Kostnader	2021	2022	2023	2024
Direkte kostnader	7 499 641	7 724 630	7 956 372	8 194 862
Kalkulatoriske avskrivninger	1 478 000	1 822 000	1 945 000	2 156 000
Kalkulatoriske renter	502 500	808 600	1 062 000	1 178 000
Indirekte kostnader	277 005	282 545	288 196	293 960
Sum kostnader	9 757 146	10 637 775	11 251 568	11 822 822
Inntekter	2021	2022	2023	2024
Kommunale avgifter	11 035 644	11 035 644	11 035 644	11 035 644
Andre inntekter	88 628	91 287	94 025	96 843
Sum inntekter	11 124 272	11 126 931	11 129 669	11 132 487
Resultat	1 367 126	489 156	-121 898	-690 333
Kroner.				

Grunnlag for kommunale gebyrer avløp

Kostnader	2021	2022	2023	2024
Direkte kostnader	9 008 885	9 279 156	9 557 524	9 844 005
Kalkulatoriske avskrivninger	2 975 000	3 197 000	3 439 000	3 747 000
Kalkulatoriske renter	826 300	1 018 000	1 249 000	1 387 000
Indirekte kostnader	297 792	303 747	309 822	316 019
Sum kostnader	13 107 977	13 797 903	14 555 346	15 294 024
Inntekter	2021	2022	2023	2024
Kommunale avgifter	10 959 571	12 389 832	13 486 365	14 692 552
Andre inntekter	1 114 272	1 147 700	1 182 132	1 217 565
Sum inntekter	12 073 843	13 537 532	14 668 497	15 910 117
Resultat	-1 034 133	-260 371	113 151	616 095
Kroner.				

Grunnlag for kommunale gebyrer slam

Kostnader	2021	2022	2023	2024
Direkte kostnader	2 202 660	2 268 741	2 336 804	2 406 847
Kalkulatoriske avskrivninger	27 480	27 480	27 480	27 480
Kalkulatoriske renter	2 067	1 890	1 641	1 304
Indirekte kostnader	91 355	93 182	95 045	96 946
Sum kostnader	2 323 562	2 391 293	2 460 970	2 532 577
Inntekter	2021	2022	2023	2024
Kommunale avgifter	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 300 000
Sum inntekter	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 300 000
Resultat	-323 562	-391 293	-460 970	-232 577
Kroner.				

Grunnlag for kommunale gebyrer renovasjon

Kostnader	2021	2022	2023	2024
Direkte kostnader	11 679 256	12 029 634	12 390 521	12 761 923
Kalkulatoriske avskrivninger	516 000	498 000	646 000	643 000
Kalkulatoriske renter	80 600	145 100	195 900	199 200
Indirekte kostnader	241 400	246 228	251 153	256 176
Sum kostnader	12 517 256	12 918 962	13 483 574	13 860 299
Inntekter	2021	2022	2023	2024
Kommunale avgifter	11 182 600	11 518 078	12 059 428	12 421 210
Andre inntekter	1 200 000	1 236 000	1 273 080	1 311 272
Sum inntekter	12 382 600	12 754 078	13 332 508	13 732 483
Resultat	-134 656	-164 884	-151 066	-127 816
1 000 kroner.				

Grunnlag for kommunale gebyrer feiing

Kostnader	2021	2022	2023	2024
Direkte kostnader	1 265 088	1 303 040	1 342 132	1 382 363
Kalkulatoriske avskrivninger	21 854	21 854	21 854	0
Kalkulatoriske renter	699	462	168	0
Indirekte kostnader	74 230	75 715	77 229	78 774
Sum kostnader	1 361 871	1 401 071	1 441 383	1 461 137
Inntekter	2021	2022	2023	2024
Kommunale avgifter	1 733 000	1 733 000	1 733 000	1 733 000
Sum inntekter	1 733 000	1 733 000	1 733 000	1 733 000
Resultat	371 129	331 929	291 617	271 863
1 000 kroner.				

Vedlegg 1 - Priser for kommunale varer og tjenester

Det fastsettes følgende priser som gjelder fra 1. januar 2021

1. Betalingssatser for opphold i kommunale barnehager og skolefritidsordning

a) Barnehage

Priser for perioden 01. januar til 31. desember 2021

Plass	Opphold pr. mnd.	Matpenger pr. mnd.
Heldagsplass – 100 %	Kr. 3.230	Kr. 400
Deltidsplass – 80 %	Kr. 2.840	Kr. 320
Deltidsplass – 60 %	Kr. 2.130	Kr. 240
Deltidsplass – 50 %	Kr. 1.810	Kr. 200
Deltidsplass – 40 %	Kr. 1.490	Kr. 160
Enkeltdager – per dag	Kr. 200	

Prisene samsvar med regjeringens makspris for barnehageopphold. Rakkestad kommune tar selvkost på mat og matservering i barnehager.

Moderasjonsordninger

Iht. forskrift om foreldrebetaling i barnehager § 3, gis foreldre/foresatte minimum 30 % søskenmoderasjon i foreldrebetalingen for 2. barn og minimum 50 % for 3. eller flere barn. Moderasjonen skal omfatte søsken som bor fast sammen. Reduksjon skal tilbys også i de tilfeller søsknene går i forskjellige barnehager innen samme kommune.

Iht. forskrift om foreldrebetaling i barnehager § 3, tredje til sjette ledd, skal foreldrebetalingen ikke overskride 6 % av husholdningens samlede skattepliktige person- og kapitalinntekt. Alle barn fra 2 år som bor i husholdninger med lav inntekt har rett til å få 20 timer gratis oppholdstid i barnehage per uke.

b) Skolefritidsordning (SFO)

Plass	Opphold pr. mnd.	Matpenger pr. mnd.
Heldagsplass – 100 %	Kr. 2.800	Kr. 250
Deltidsplass – 80 %	Kr. 2.500	Kr. 200
Deltidsplass – 60 %	Kr. 1.930	Kr. 150
Deltidsplass – 40 %	Kr. 1.350	Kr. 100
Enkeltdager – per dag*	Kr. 200	

*Ekstra dager: En dag før og etter skolen. Gjelder kun for de som allerede har plass i SFO.

Søskenmoderasjon

Iht. Rakkestad kommunes vedtekter for skolefritidsordning § 9, er det full pris for 1 barn. Fra 2. barn gis det 30 % reduksjon. Fra og med 3. barn gis det 50 % reduksjon. Reduksjonen regnes av den minste plassen. Hvis søsken har lik type plass, reduseres betalingen for den eldste.

I henhold til forskrift til opplæringsloven om foreldrebetaling i skolefritidsordningen kap. 1B skal kommunen fra 01.08.2020 etter søknad gi reduksjon i foreldrebetalingen for skolefritidsordningen på 1. og 2. årstrinn slik at den per elev utgjør maksimalt seks prosent av inntektene til husholdningen.

2. Biblioteket

1. purring	kr. 20
2. purring	kr. 30
3. purring	kr. 40

3. Billettpriser på badet

a) Barnebilletter	kr. 30
b) Voksenbilletter	kr. 60
c) Honnørbilletter	kr. 30
d) Skoleelev tom. videregående skole	kr. 30
e) Klippekort I (inntil 12 klipp)	kr. 300
f) Klippekort II (inntil 24 klipp)	kr. 540

4. Elevkontingent ved kulturskolen

Priser er oppgitt per skoleår

Gruppetilbud/Breddeprogram (teater/dans)	kr. 2.600
Individuell undervisning/kjerneprogrammet	kr. 3.000
Fordypningsprogrammet (utvidet tilbud)	kr. 3.600

Leie av instrument

Instrumenter med innkjøpspris under kr. 5000 (ukulele, gitar, bass etc.)	kr. 300
Instrumenter med innkjøpspris over kr. 5000 (blåseinstrumenter etc.)	kr. 400

Søsken- og disiplinmoderasjon

Det gis søskenmoderasjon (10%) og ved elevplass ved 2 disipliner/fag (10%). Skolekorpset går ikke under reglene for søskenmoderasjon og disiplinmoderasjon.

Redusert foreldrebetaling

Familier med samlet inntekt under 4G pr. år kan oppnå 50 prosent avslag i prisen på ett kulturskoletilbud per barn. Rabatten gis etter søknad og må dokumenteres med sist fastsatte selvangivelse. Søknad sendes til postmottak@rakkestad.kommune.no og merkes *Kulturskole*.

5. Kino

a) Barnebilletter	kr. 40-110
b) Honnørbilletter	kr. 70-110
c) Voksenbilletter	kr. 80-120
d) Hefter barnebilletter og honnør (5 billetter)	kr. 360
e) Hefter voksenbilletter (5 billetter)	kr. 450
f) Hefte familie (5 billetter)	kr. 410

6. Andre priser

Båttutleie Frøne – per dag	kr. 100
Båttutleie Frøne – per weekend	kr. 200
Jaktkort kommunale skoger småvilt – per dag	kr. 200
Jaktkort kommunale skoger rådyr – per dag	kr. 300
Fellingsavgift elgkalv	kr. 316
Fellingsavgift voksen elg	kr. 537
Fiskekort	kr. 20
Turbok m/kart	kr. 100
Turbok m/ kart inkl. sending pr. Post	kr. 150

Alle priser er inkl. mva.

7. Husleie kommunale boliger

Husleien justeres i samsvar med husleieloven og den enkeltes leiekontrakter.

8. Leie kommunale utleielokaler

Kinosal m/scene og garderobe

- Lag og foreninger i Rakkestad kr. 2.500
- Andre, inkl. næringsliv, annen offentlig virksomhet kr. 4.500

Festsal

- Lag og foreninger i Rakkestad kr. 3.000
- Andre, inkl. næringsliv, annen offentlig virksomhet kr. 6.000

Spisesal kulturhuset	kr. 1.000
Kommunestyresal	kr. 1.000
Formannskapssal	kr. 700
Grupperom 1 og 2 i kulturhuset	kr. 500

Auditoriet Os skole	kr. 600
Dorkas kafe, Rakkestad familiesenter	kr. 800
Aktivitetshuset	kr. 800
Gymsaler/klasse rom skoler	kr. 700

Vaktmester/teknisk vakt kan leies etter avtale.

Leie av personell Rakkestad kulturhus

Tekniker lys/lyd

8 timer Kr. 3 850 + kr. 450 for påbegynt time utover 8 timer, pr. tekniker.

9. Leie av lyd- og lysutstyr i Rakkestad kulturhus

Lyd- og lysutstyr	Pris pr. arrangement inkl. mva
Liten lyspakke	kr. 300 (fast hvit scenelys)
Stor lyspakke	kr. 1 900 **
Hvis man ønsker seg tom trosserigg i taket	kr. 6 000
Liten portabel lyspakke m/stativ	kr. 400
Sceneplattinger	Gratis
Piano	Gratis
Flygel	kr. 1.800 inkl. stemming
El-piano	kr. 500
Lydpakke (Kompakt, Bose)	kr. 500
Lydpakke (PA liten)	kr. 1 000
Lydpakke (PA medium)	kr. 1 300
	Arrangement over flere dager
**Pakkepris ved flerdagsleie av lys	Helg (fredag-lørdag-søndag frem til kl 16.00) kr. 4 750 Hel uke (mandag-søndag frem til kl 16.00) kr. 8 000

10. Egenbetaling for hjembaserte tjenester

Betaling for praktisk bistand – daglige gjøremål er i forhold til husstandens samlede inntekt (alminnelig inntekt inklusivt aksjeutbytte før særfradrag). Det er den siste offentlige ligningen som blir lagt til grunn ved beregningen. Har det skjedd endringer i økonomien kan dette legges til grunn ved henvendelse til Rakkestad kommune.

For praktisk bistand betales kr. 419 (selvkost) per time eller i henhold til abonnementsløsningene spesifisert under. Kommunen vil ved fakturering velge den betalingsløsning som er mest gunstig for bruker gitt antall timer praktisk bistand i fakturert periode.

Tak på egenbetaling

1 G = kr. 101.351

Antall G	Alminnelig inntekt før særfradrag			Tak på egenbetaling pr. år	Betaling pr. måned
Inntil 1 G	0	t.o.m.	101.350	0	0
1 G – 2 G	101.351	t.o.m.	202.701	2.520*	210*
2 G – 3 G	202.702	t.o.m.	304.052	20.112	1.676
3 G – 4 G	304.053	t.o.m.	405.403	25.140	2.095
4 G – 5 G	405.404	t.o.m.	506.754	35.196	2.933
5 G og over	Fra 506.755			45.252	3.771

G reguleres 1. mai hvert år.

* Satsen vil justeres til den enhver tid gjeldende sats i Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 10.

Priser matombringning til hjemmeboende og ved helse/velferdssentrene

Abonnement full pensjon	kr.	4.279 per mnd.
Abonnement middag m/dessert	kr.	2.782 per mnd.
Middag med dessert	kr.	110 per stykk
Brødmåltid (frokost/kveld)	Kr.	38 per stykk

Priser salg av mat på Dorkas Kafe:

- Middag med dessert (stykkpris), inkl. kaffe	kr.	138 inkl mva
- Middag uten dessert (stykkpris), inkl. kaffe	kr.	131 inkl mva

11. Vederlag for opphold på Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter

Dagopphold	kr.	95* per døgn
Tidsbegrenset opphold i institusjon	kr.	175* per døgn
Avlastningsplass (Helse- og omsorgstjenesteloven)		Gratis

* Satsene for korttidsopphold vil justeres til de enhver tid gjeldende maksimale satsene i Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 4.

Langtidsopphold og tidsbegrenset opphold i institusjon over 60 døgn:
Betaling etter inntekt, jfr. Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 3.

12. Egenbetaling andre tjenester

Montering av trygghetsalarm (engangsbeløp):	kr.	500
Kommunal trygghetsalarm:	kr.	325 per. mnd.
Vask av tøy	kr.	44 per kg

13. Kommunale avgifter

a) Gebyr for vann og avløp

Engangsgebyr for tilknytning – jfr. lokal forskrift § 5:

Engangsgebyr (tilkoblingsgebyr) betales ved tilknytning til offentlig vann- og/eller avløpsledningsnett.

Tilkoblingsgebyr vann:	kr. 3.200
Tilkoblingsgebyr avløp:	kr. 5.200

Alle priser eks. mva.

Årsgebyr vann og avløp – jfr. lokal forskrift § 6:

Årsgebyret består av to deler, abonnementsgebyr (fast gebyr) og forbruksgebyr (fra vannmåler).

Abonnementsgebyr:

Abonnementsgebyret differensieres etter 5 brukerkategorier:

- Abonnementsgebyr for bolig med inntil 2 boenheter. Betaler en fast del.
- Abonnementsgebyr for fritidsbolig. Betaler en halv fast del.

- Abonnementsgebyr for bolig med mer enn 2 boenheter. Se tabell gjengitt nedenfor.
- Abonnementsgebyr for kombinasjonsbygg bolig/næring. Se tabell gjengitt nedenfor.
- Abonnementsgebyr for næringsbygg. Se tabell gjengitt nedenfor.

Bolig med mer enn 2 boenheter, kombinasjonsbygg og næringsbygg betaler abonnementsgebyr basert på forbruk etter følgende tabell:

Kategori	Årsforbruk	Antall faste deler
Kategori 1:	0 – 300 m ³	1
Kategori 2:	300 – 800 m ³	2
Kategori 3:	800 – 2500 m ³	3
Kategori 4:	2500 – 5000 m ³	6
Kategori 5:	5000 – 10000 m ³	10
Kategori 6:	10000 – 50000 m ³	15
Kategori 7:	> 50000 m ³	25

Abonnementsgebyr vann (en fast del): kr. 400
 Abonnementsgebyr avløp (en fast del): kr. 700

Alle priser eks. mva.

Forbruksgebyr:

Forbruksgebyret baseres på faktisk vannforbruk (vannmåler) og pris pr. kubikkmeter. Avløpsmengde regnes lik vannmengde.

Forbruksgebyr vann: kr. 21,98 pr. Kubikkmeter
 Forbruksgebyr avløp: kr. 23,76 pr. kubikkmeter

Alle priser eks. mva.

Stipulert forbruk:

Forbruksgebyr basert på stipulert forbruk er i utgangspunktet ikke aktuelt da vannmåler er påbudt i Rakkestad kommune. Der korrekt forbruk fra vannmåler ikke forefinnes, for eksempel ved defekt måler, stipuleres forbruket. Normalt benyttes gjennomsnittsforgbruk fra tidligere år, men for boligabonnenter kan også tabell gjengitt nedenfor benyttes. Kommunen avgjør i hvert enkelt tilfelle, hvilken stipuleringsmetode som skal benyttes.

Bruksareal	Stipulert vannforbruk
0 - 72 m ² :	vannforbruk 120 m ³
73 - 180 m ² :	vannforbruk 170 m ³
181 - 240 m ² :	vannforbruk 195 m ³
241 - 300 m ² :	vannforbruk 225 m ³
301 - 360 m ² :	vannforbruk 255 m ³
361 m ² og mer:	vannforbruk 310 m ³

Andre gebyrer

Gebyr for midlertidig tilknytning – jfr. lokal forskrift § 9:	kr. 1.027
Gebyr for manglende vannmåleravlesning – jfr. lokal forskrift § 4:	kr. 1.540
Gebyr for kalibrering av vannmåler – jfr. lokal forskrift § 7:	kr. 2.054
Alle priser eks. mva.	

b) Gebyr for slamtømming

Slamtanker m/wc tilknyttet (0 - 4 m ³)	kr. 1.500
Slamtanker u/wc tilknyttet (0 - 4m ³)	kr. 1.300
Slamtanker (per m ³ over 4 m ³)	kr. 235
Innelukkede tanker (0 - 3 m ³)	kr. 1.300
Innelukkede tanker (3,1 – 6 m ³)	kr. 1.400
Innelukkede tanker (per m ³ over 6 m ³)	kr. 235
Minirensanlegg (0 – 4 m ³)	kr. 1.100
Minirensanlegg (4,1 – 7 m ³)	kr. 1.200
Minirensanlegg (per m ³ over 7 m ³)	kr. 235
Tillegg pålagt tømming lørdag/søndag	kr. 500

Ovennevnte priser er ekskl. mva. Det kan innkreves et gebyr på kr 800 ekskl. mva. per fremmøte når slam-/septiktanken av praktiske grunner ikke kan tømmes.

c) Renovasjonsavgift

Ordinær renovasjonsavgift settes til **kr. 3.094** pr. stativ.

Abonnement med hjemmekomposteringsavtale **kr. 2.475** pr. stativ.

Abonnement med samarbeidsavtale to og to **kr. 2.475** pr. abonnent.

Abonnement med samarbeidsavtale tre og tre **kr. 2.630** pr. abonnent

Abonnement med hjemmekompostering og samarbeidsavtale to og to **kr. 1.856** pr. abonnent.

Abonnement med hjemmekompostering og samarbeidsavtale tre og tre **kr. 2.011** pr. abonnent.

Abonnement med større restavfallsdunk 240 l (etter søknad) **kr. 3.560** pr. abonnent.

Kompostbeholder – kompostbjørn	kr. 3.059
Kompostbeholder – Biolan	kr. 4.255
Ekstra avfallssekker – selges ved servicekontoret i Rådhuset	kr. 28

Alle priser er ekskl. mva.

d) Priser ved Kopla renovasjonsplass

Avfallsfraksjon

Pris per tonn

Kun for husholdninger

Papp, papir, drikkekartong	kr.	0
Glass- og metallemballasje	kr.	0
Personbil, sortert avfall (avfall til gjenvinning)	kr.	0
Avfallssekker m/kommunens logo	kr.	0
Hageavfall	kr.	0
EE-avfall – inkludert kuldemøbler	kr.	0
Jern/metall	kr.	0
Farlig avfall (inntil 1000 kg per avfallsbesitter per år)		
Farlig avfall omfatter også pcb-ruter (leveres hele med karm), Klorparafin-ruter (leveres hele med karm) og impregnert trevirke	kr.	0

For næringsdrivende og husholdninger

Personbil, stasjonsvogn, varebil, kombibil, bil m/henger og lignende		
Betales iht. vekt		
Minstepris over vekt	kr.	68
Avfall til deponi (usortert avfall)	kr.	2.139
Sortert avfall	kr.	1.482
Papp/papir fra næringslivet	kr.	879
Trevirke	kr.	1.270
Impregnert trevirke	kr.	2.648
Jern/metall	kr.	265
Hageavfall fra næring	kr.	1.117
Gips	kr.	2.105
Klorparafinruter fra næring	kr.	7.412
Tippmasser som kan benyttes (mottas etter avtale)	kr.	21
Tippmasser som ikke kan benyttes (leire, jord med mer)	kr.	205
Avfallssekker m/kommunens logo	kr.	0
Leca, betong og lignende med armeringsjern og maling-/pussrester	kr.	2.139

Farlig avfall – må elektronisk deklarereres før levering (gjelder næringsdrivende). Mengden farlig avfall veies inn og alle kostnader for håndtering og behandling av avfallet vil bli etter fakturert.

Større mengder farlig avfall og EE-avfall, samt kuldemøbler fra næringsliv (kjøledisker) - som Kopla renovasjonsplass ikke har plikt til å ta imot* - henvises til regionale mottaksanlegg. (*inntil 1000 kg pr avfallsbesitter pr år.)

Alle priser er ekskl. mva.

e) Feie- og tilsynsavgift

For 1, 1 ½ og 2 etasjes bygg, per pipe	kr. 520
For 3 etasjes bygg, per pipe	kr. 621
For bygg høyere enn 3 etasjer, per pipe	kr. 796

Alle priser er ekskl. mva.

f) Gebyr for utrykning

Utrykning fra brannvesenet som skyldes at automatiske brannalarmer unødvendig løses ut.

Første gangs utrykning	Kr. 0
Ny utrykning i løpet av 30 dager	Kr. 5.000
To utrykninger i løpet av 60 dager	Kr. 7.500
Tre utrykninger i løpet av 90 dager	Kr. 10.000
Etter 90 dager nullstilles systemet	

14. Inndekningsgrad på kommunale avgifter

Kommunen følger prinsippet med 100 prosent inndekning av kommunale avgifter (vann, avløp, slam, renovasjon og feiing).

13. Betalingsregulativ for plansaker, utslippssaker og byggesaker m.m.

Gebyrene skal fastsettes slik at kommunen oppnår selvkost – se vedlegg 1a.

Gebyrsatsene skal bygge på et grunnbeløp som settes til kr. 782

14. Betalingsregulativ for oppmåling

Gebyrene skal fastsettes slik at kommunen oppnår selvkost – se vedlegg 1b.

Gebyrsatsene skal bygge på et grunnbeløp som settes til kr. 782

Vedlegg 1a - Betalingsregulativ for plansaker, utslippssaker og byggesaker

Kapittel 1 - Generelle bestemmelser

§ 1-1. *Hjemmel*

Med hjemmel i lokal forskrift vedtatt 22.03.2012 fastsettes dette gebyrregulativ av Rakkestad kommunestyre. Gebyrer for tjenester som ikke er lovpålagte er fastsatt etter selvkostprinsippet, jf. Kst. sak 36/06.

§ 1-2. *Gyldighet*

Dette regulativet er gyldig fra 01.01.2021 og frem til nytt gebyrregulativ fastsettes/revideres av kommunestyret. Gebyr beregnes etter de satser som gjelder på det tidspunkt fullstendig søknad, tilleggssøknad, planforslag og/eller annen bestilling foreligger.

§ 1-3. *Grunnbeløp (G)*

Grunnbeløp (G) for utregning av gebyr fastsettes av kommunestyret. Eventuelle kostnader til andre myndigheters behandling, så som arkeologiske registreringer kommer i tillegg til disse gebyrene. Det samme gjelder kostnader med undersøkelser av grunnforhold, rasfare mv. og miljøforhold.

§ 1-4. *Betalingsbestemmelser*

Den som får utført tjenester etter dette regulativ skal betale gebyr. Regning for gebyr blir sendt ut like etter/med at fullstendig søknad, tilleggssøknad, planforslag, bestilling og/eller vedtak foreligger. Ved for sen betaling tilkommer purregebyr. Etter nytt forfall sendes kravet til innfordring. Det kan kreves at gebyr skal være betalt før arbeidet med saken settes i gang.

§ 1-5. *Søknader som avslås eller hvor tiltaket/planen ikke blir gjennomført*

Gebyret blir det samme uavhengig av om vedtaket innebærer tillatelse, avslag eller om tiltaket ikke blir gjennomført.

§ 1-6. *Redusert gebyr*

Når særlige grunner foreligger, kan administrasjonen redusere gebyret. Med betegnelsen særlige grunner menes det her bl.a. tilfeller der gebyret er åpenbart urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn og i forhold til det arbeidet og de kostnadene som kommunen har hatt. En søknad om redusert gebyr må sendes Rakkestad kommune innen 3 uker etter at vedtak er fattet.

§ 1-7. Ulovlig igangsetting

Settes et tiltak i gang før de nødvendige tillatelser foreligger, eller uten at den lovlige prosedyren er fulgt, ilegges den ansvarlige et overtredelsesgebyr på 50 % av tilsvarende det ordinære gebyret for den type saker.

Overtredelsesgebyr er hjemlet i PBL § 32-8. Jf. SAK 10 kap. 16.

§ 1-8. Klageadgang

Enkeltvedtak om fastsetting av gebyr etter dette regulativ kan påklages etter reglene i forvaltningsloven. Kommunens eget klageorgan er klageinstans.

Kapittel 2 – Plansaker

§ 2-1. Søknad om dispensasjon fra arealplan (bebyggelsesplan, reguleringsplan, kommuneplanens arealdel):

1. Søknad som kan behandles administrativt etter delegering - Gebyr = 7 x G.
2. Søknad som må behandles av formannskapet - Gebyr = 12 x G.
3. Ved behandling av dispensasjonssøknader i henhold til kommuneplan, kommunedelplan, regulerings- eller bebyggelsesplaner betales gebyr for dispensasjonsbehandling. Søknad om tiltak etter PBL § 20-1 som først må behandles som dispensasjonssak medfører også ordinært gebyr etter dette regulativ.

§ 2-2. Søknad om mindre vesentlig endring i bebyggelsesplan eller reguleringsplan:

1. Søknad som må behandles av formannskapet - Gebyr = 12 x G.

§ 2-3. Forslag til bebyggelsesplan, reguleringsplan eller vesentlig endring av gjeldende bebyggelses- eller reguleringsplan

1. Vedtak om oppstart av planarbeid:

Når det kommer inn private reguleringsforslag jf. PBL § 12-11 som ikke er i samsvar med kommuneplan, skal formannskapet eller kommunestyret avgjøre om forslaget skal tas opp til videre behandling. For denne behandlingen skal det betales følgende gebyr:

12 x G

Annonse- og andre kostnader med bekjentgjøring av planarbeidet bekostes av forslagsstiller.

2. Videre behandling fra og med 1. gangs behandling i formannskapet (offentlig ettersyn) til og med egengodkjenning i kommunestyret, inkl. annonsekostnader:
- a) For planer med størrelse 3 dekar eller mindre: 30 x G
 - b) For planer med størrelse 3 - 10 dekar: 50 x G
 - c) For planer med størrelse over 10 dekar: 65 x G

§ 2-4. Konsekvensutredninger (PBL kapittel 4. § 4-2)

For behandling av konsekvensutredninger der kommunen er ansvarlig myndighet, blir gebyrsats fastsatt etter nærmere vurdering/avtale. Gebyret skal fastsettes etter selvkostprinsippet. Det skal føres timeliste for arbeidet.

§ 2-5. Annet arbeid:

1. Alt planteknisk arbeid, rettelser, justeringer, omarbeidelser m.m., som må utføres på plankartet før planen godkjennes lagt ut til 1. gangs offentlig ettersyn, skal dekkes av den som fremmer planen. Hvis kommunen skal utføre disse arbeidene betales et gebyr på 2 x G pr. time.

Kapittel 3 – Utslippssak

§ 3-1. Søknad om utslippstillatelse og tillatelse til tiltak for inntil 15 PE: Gebyr = 6 G.

§ 3-2. Søknad om utslippstillatelse og tillatelse til tiltak, som overstiger 15 PE:
Gebyr = 12 G.

Kapittel 4 – Byggesak

§ 4-1. *Søknad om tillatelse til tiltak etter PBL § 20-4. Tiltak som kan forestås av tiltakshaver.*

1. *Pbl § 20-4 a - søknad om mindre tiltak på bolig- /fritidseiendom.*
Opp til og med 50 m² – 7 G
51 m² til og med 70 m² - 9 G
Tiltak som ikke kan beregnes etter areal – 7 G
2. *Pbl § 20-4 b - søknad om alminnelige driftsbygninger i landbruket*
0-500 kvm = 8 G
501-800 kvm = 13 G
800-1000 kvm (enkle landbruksbygg) = 19 G

3. *Pbl § 20-4 c - midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg som nevnt i § 20-1 første ledd bokstav j og som ikke skal plasseres for lengre tidsrom enn 2 år.*
Gebyr = 8 G

4. *PBL § 20-4 d - opprettelse av grunneiendom mv. som nevnt i § 20-1 første ledd bokstav m.*

Opprettelse av eiendommer i områder med reguleringsplan.

Gebyr = 4G.

Opprettelse av eiendommer utenfor områder med reguleringsplan.

Gebyr = 6G.

Ev. gebyr for behandling av dispensasjon/endring av plan kommer i tillegg.

§ 4-2. Søknad om tillatelse til tiltak etter Pbl § 20-1 mv. Tiltak som krever ansvarsrett.

Hvor ikke annet fremgår er bruksareal (BRA) iht. NS 3940 beregningsgrunnlag for utregning av gebyr. Utstedelse av midlertidig brukstillatelse/ferdigattest vedtatt etter plan- og bygningsloven inngår i de forskjellige gebyrer.

1. *PBL § 20-1a*

Boliger:

For behandling som ett-trinns- og rammesøknader.

- Bygg med 1-2 boenheter: - 28 G
- Tillegg pr. boenhet fra 3 til 10: - 5 G
- Tillegg pr. boenhet fra 11 til 20: - 5 G
- Tillegg pr. boenhet fra 21 til 30: - 5 G
- Tillegg fra og med boenhet nr. 31: - 2 G

2. *PBL § 20-1a og § 20-1b*

For alle andre nybygg, tilbygg, påbygg, underbygg

- a) Inntil 70 m² BYA – Gebyr = 8 G
- b) 71 m² – 150 m² BYA – Gebyr = 15 G
- c) 151 m² – 300 m² BYA – Gebyr = 28 G
- d) Over 301 BYA m² – Gebyr = 40 G
- e) Søknad om driftsbygninger i landbruket over 1000 m² etter PBL § 20-1 a –
Gebyr= 28 G. Hver påbegynte 100 m² BYA over 1100 m² BYA belastes med 1 G, dog ikke ut over 40 G.

Eks: Driftsbygning på 1001 m² = 28 G i gebyr. Driftsbygning på 1101 m² = 29 G i gebyr.

3. *Beregningsfaktor for tiltaksklasser:*

- For bygg i tiltaksklasse 1 gjelder gebyrsatsene som angitt i regulativet.
- For tiltak i tiltaksklasse 2 multipliseres gebyrsatsene med faktor 1,5.
- For tiltak i tiltaksklasse 3 multipliseres gebyrsatsene med faktor 2,0.

4. *PBL § 20-1a - varige konstruksjoner og anlegg:*

Tiltaksklasse 1 - Gebyr = 10 x G.

Tiltaksklasse 2 - Gebyr = 15 x G.

Tiltaksklasse 3 - Gebyr = 25 x G.

5. *PBL § 20-1c – fasadeendring:*

Gebyr = 7 x G.

6. *PBL § 20-1b og j - vesentlig endring eller vesentlig reparasjon av tiltak som nevnt i § 20-1 - a. og plassering av midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg (j):*

Tiltaksklasse 1 – 10 x G

Tiltaksklasse 2 – 15 x G

Tiltaksklasse 3 – 25 x G

7. *PBL § 20-1d - bruksendring eller vesentlig utvidelse/endring av tidligere drift av tiltak som nevnt under PBL § 20-1a:*

Tiltaksklasse 1 – 8 x G

Tiltaksklasse 2 – 12 x G

Tiltaksklasse 3 – 14 x G

8. *PBL § 20-1e - riving av tiltak som nevnt under PBL § 20-1 a:*

Tiltaksklasse 1 – 7 x G

Tiltaksklasse 2 – 15 x G

Tiltaksklasse 3 – 25 x G

9. *PBL § 20-1 f - Oppføring, endring eller reparasjon av bygningstekniske installasjoner:*

Tiltaksklasse 1 – 8x G

Tiltaksklasse 2 – 12 x G

Tiltaksklasse 3 – 14 x G

10. *PBL § 20-1 g - oppdeling eller sammenføyning av bruksenheter i boliger samt annen ombygging som medfører fravikelse av bolig:*

Gebyr = 10 x G.

11. *PBL § 20-1 h og i - oppføring av innhegning mot veg (h) og skilt- og reklameinnretninger (i):*

Gebyr = 12 x G.

12. *PBL § 20-1 k- vesentlig terrenginngrep:*

Tiltaksklasse 1 - Gebyr = 12 x G.

Tiltaksklasse 2 - Gebyr = 15 x G.

Tiltaksklasse 3 - Gebyr = 25 x G.

13. *PBL § 20-1 I - anlegg av veg, parkeringsplass og landingsplass:*

Tiltaksklasse 1 - Gebyr = 12 x G.

Tiltaksklasse 2 - Gebyr = 15 x G.

Tiltaksklasse 3 - Gebyr = 25 x G.

14. *PBL § 21-2 - søknad om rammetillatelse – gebyr som for pkt. 1 til 13. Avhengig av hva det søkes om.*

15. *PBL § 21-2 - søknad om igangsettingstillatelse (trinnvis behandling). For hver igangsettingstillatelse betales ett gebyr.*

Gebyr = 3 x G.

§ 4-3. Godkjenning av foretak for ansvarsrett – PBL kapittel 22:

1. *PBL § 22-3 - søknad om lokal godkjenning av foretak for ansvarsrett:*

Tiltaksklasse 1 – 2 x G

2. *Byggesaksforskriften § 6-8 - Selvbygger:*

Gebyr = 5 x G

§ 4-4. Endringer i gitte tillatelser eller registrerte søknader:

1. *Endring av gitte tillatelser:*

Tiltaksklasse 1 – 3 x G

Tiltaksklasse 2 – 5 x G

Tiltaksklasse 3 – 8 x G

§ 4-5. Dispensasjoner fra bestemmelser i lov og forskrift (PBL kapittel 19):

1. *Dispensasjonssøknad som kan behandles administrativt etter delegering:*

Gebyr = 7 x G.

2. *Dispensasjonssøknad som krever politisk behandling:*

Gebyr = 12 x G.

§ 4-6. Søknad om fritak fra teknisk forskrift:

Pr. fritak: 4 G

Vedlegg 1b - Betalingsregulativ etter Matrikkelloven

Dette betalingsregulativet er fastsatt i medhold av Matrikkellovens § 32 og forskrift av 26. juni 2009 nr. 864 til Matrikkelloven § 16.

Dette regulativet er gyldig fra 01.01.2021 og frem til nytt gebyrregulativ fastsettes/revideres av kommunestyret. Gebyr beregnes etter de satser som gjelder på det tidspunkt fullstendig søknad, tilleggssøknad og/eller annen bestilling foreligger.

Grunnbeløpet (G) i dette betalingsregulativet er det samme som grunnbeløpet i betalingsregulativet for byggesaker, plansaker, delingssaker, kartforretning, oppmåling m.m. i Rakkestad kommune.

Gebyrer for arbeider etter Matrikkelloven (lovens § 32, forskriftene § 16) fastsettes som følger:

A. Oppretting av ny matrikkelenhet.

A.1. Oppretting av ny grunneiendom og ny festegrunn som skal forbli selvstendig enhet:

$$\text{Gebyr} = 20 \times G$$

Dersom utearbeidet – selve oppmålingsforretningen med innmåling og utsetting av grensemerker – tar lengre tid enn 5 timer, betales 1,5 G pr. påbegynt time utover 5 timer i tillegg.

A.2 Oppretting av ny grunneiendom og ny festegrunn som i henhold til vedtak skal bli tilleggsareal til eksisterende matrikkelenhet og tilleggsarealer som blir behandlet i henhold til reglene om arealoverføring:

Areal 0 – 500 m ²	Gebyr = 8 x G
Areal 501 – 1000 m ²	Gebyr = 10 x G
Areal over 1000 m ²	Gebyr = 14 x G

Dersom utearbeidet – selve oppmålingsforretningen med innmåling og utsetting av grensemerker – for tilleggsarealer over 1000 m², tar lengre tid enn 5 timer, betales 1,5 G pr. påbegynt time utover 5 timer i tillegg.

A.3. Oppretting av ny grunneiendom og ny festegrunn over større sammenhengende arealer til landbruks-, idretts- eller friluftsførmål samt andre allmennyttige formål:

Uavhengig av areal betales det et grunnbeløp på 12 x G. Dersom utearbeidet – selve Oppmålingsforretningen med innmåling og utsetting av grensemerker - tar lengre tid enn 5 timer, betales 1,5 G pr. påbegynt time utover 5 timer i tillegg.

A.4 Oppretting av uteareal på eierseksjon:

Grunngebyr	4 G
Tillegg for uteareal - pr. seksjon	0,5 G

A.5 Oppretting av ny anleggseiendom:

Volum 0 – 2000 m ³	Gebyr = 16 x G
Volum over 2000 m ³	Gebyr = 16 x G + 1G pr. påbegynt 1000 m ³

A.6 Oppretting av ny anleggseiendom som skal være tilleggsvolum til eksisterende anleggseiendom eller at volum skal overføres ved hjelp av arealoverføring:

Volum 0 – 250 m ³	Gebyr = 10 x G
Volum 251 – 500 m ³	Gebyr = 12 x G
Volum over 501 m ³	Gebyr = 12 x G + 1G pr. 500 m ³ i økning

A.7. Registrering av jordsameie:

Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie betales etter medgått tid.
Minstesats 2 x G + 1G pr. time

B. Oppmåling av eksisterende eiendom.

B.1. Oppmåling av eksisterende eiendom der eiendomsgrensene ikke er oppmålt tidligere ved hjelp av koordinater:

B.1.1 Oppmåling av hele eiendommen:

$$\text{Gebyr} = 10 \times G$$

Dersom utarbeidet – selve oppmålingsforretningen med innmåling og utsetting av grensemerker – tar lengre tid enn 5 timer, betales 1,5 G pr. påbegynt time utover 5 timer i tillegg.

B.1.2 Oppmåling av hele eiendommer som benyttes til landbruks-, idretts-, eller friluftsførmål samt andre allmennyttige formål:

Uavhengig av areal betales det et grunnbeløp på 8 x G.
Dersom utarbeidet – selve oppmålingsforretningen med innmåling og utsetting av grensemerker – tar lengre tid enn 5 timer, betales 1,5 G pr. påbegynt time utover 5 timer i tillegg.

B.1.3 Oppmåling av del av eiendommen:

Inntil 3 grensepunkter Gebyr = 6 x G
Deretter for hvert punkt Gebyr = 1G
Dersom alle grensepunktene til eiendommen blir oppmålt, skal gebyret fastsettes etter pkt. B.1.1.

B.2. Utsetting av grensemerker som tidligere er oppmålt ved hjelp av koordinater:

Inntil 3 grensemerker Gebyr = 3 x G
Deretter for hvert punkt Gebyr = 1G

C. Grensejustering.

C.1. Grensejustering mellom grunneiendommer, festegrunn og jordsameie:

Areal 0 – 150 m² Gebyr = 5 x G
Areal 151 – 500 m² Gebyr = 7 x G
Utover 500 m² er grensejustering ikke tillatt.
Gebyret gjelder for hvert areal som blir grensejustert fra en matrikkelenhet og til en annen matrikkelenhet.

C.2. Grensejustering mot anleggseiendom:

Volum 0 – 250 m³ Gebyr = 6 x G
Volum 251 – 1000 m³ Gebyr = 8 x G
Utover 1000 m³ er grensejustering ikke tillatt.
Gebyret gjelder for hvert areal som blir grensejustert fra en matrikkelenhet og til en annen matrikkelenhet.

D. Andre bestemmelser.

D.1. Gebyr for matrikkelføring av privat grenseavtale:

For inntil 2 punkter eller 100 m grenselengde Gebyr = 2 x G
For hvert nytt punkt eller påbegynt 100 m grenselengde Gebyr = 1/2 x G
Billigste alternativ for rekvirent velges.

D.2. Innløsning av festetomt.

D.2.1 Når festetomten har eksisterende målebrev med koordinatbestemte grensepunkter:

$$\text{Gebyr} = 6 \times G$$

D.2.2 Når festetomten har eksisterende målebrev utstedt før 01.01.1980 eller ikke har målebrev, betales gebyr etter pkt. B.1.1.

D.3. Utstedelse av matrikkelbrev.

Matrikkelbrev inntil 10 sider kr. 175,-

Matrikkelbrev over 10 sider kr. 350,-

Gebyret er fastsatt av Kartverket og vil bli regulert etter bestemmelse fra dem.

E. Betalingsbestemmelser, urimelig gebyr, tinglysingsgebyr m.m.

E.1. Betalingsbestemmelser.

Gebyr etter denne gebyrforskrift skal betales i henhold til faktura utstedt av kommunen. Fakturaen skal være betalt før saken blir matrikkelført og eventuelt sendt til tinglysing. I perioden fra fakturaen blir sendt ut og til den blir betalt, løper ikke tidsfristen i henhold til forskriftene § 18, andre avsnitt.

E.2. Fakturamottager.

Faktura utstedt etter reglene i denne gebyrforskrift skal betales av rekvirenten av forretningen. Gebyret kan rettes til andre dersom det er en avtale om dette.

E.3. Betaling av tinglysingsgebyr og eventuelt dokumentavgift.

I saker som skal tinglyses skal tinglysingsgebyret og dersom det er aktuelt også dokumentavgiften være betalt før saken blir sendt til tinglysing. Disse gebyrene vil framkomme som egne poster på fakturaen som nevnt under pkt. E.1.

E.4. Rabatt.

Dersom det blir søkt om og godkjent fradeling av flere nye eiendommer fra samme grunneiendom i en sak, innrømmes 30 % rabatt fra og med eiendom nummer to. Dette gjelder punktene A.1. og A.2 ovenfor.

Likeledes dersom det blir søkt om og gjennomført en felles oppmålingsforretning over eksisterende eiendommer som ligger inntil hverandre, innrømmes 50 % rabatt fra og med eiendom nr. 2. Det totale gebyret kan utlignes på de involverte eiendommene. Dette gjelder punktet B.1.1 ovenfor.

E.5. Urimelig gebyr.

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn og det arbeidet og de kostnadene som kommunen har hatt, kan rådmannen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.

Fullmakts haver kan under de samme forutsetningene og på bakgrunn av en grunngitt søknad fra den som har mottatt kravet om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.

Vedlegg 1c - Betalingsregulativ etter Eierseksjonsloven

Dette betalingsregulativet er fastsatt i medhold av Lov om eierseksjoner § 15

Grunngebyr – uten befaring:	7 G
Grunngebyr – med befaring:	9 G
Tillegg for hver seksjon:	0,5 G

Vedlegg 2 - Satser for godtgjøring til oppdragstakere

Det fastsettes følgende satser som gjelder fra 1. januar 2021.

1. Timesatser for støttekontakter og fritidsassistenter

Timesats for ordinære støttekontakter og fritidsassistenter utgjør kr. 150,-.

Timesats for støttekontakter med utvidet ansvarsområde utgjør kr. 180,-

I tillegg kommer utgiftsdekning og kjøregodtgjørelse.

2. Sats for tilsynsførere etter Barnevernloven – Tilhører seksjon Familiesenter/Barnevern

Tilsyn i fosterhjem godtgjøres med kr. 2.000 pr. gjennomført tilsyn.